



# Nejvyšší soud

## SBÍRKA soudních rozhodnutí a stanovisek

Ročník: LXXVII

3  
2025



## **Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu**

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu je jediným pramenem, který obsahuje výlučně judikaturu vycházející z kolektivní procedury upravené zákonem, jejím vydavatelem je Nejvyšší soud. Výběr rozhodnutí provádějí a o zařazování rozhodují kolegia Nejvyššího soudu.

Před projednáním jednotlivých vybraných rozhodnutí jsou tyto judikáty zasílány na připomínková místa. Rozhodnutí publikovaná v této Sbírce nepředstavují názor jednotlivce, ale jsou výsledkem kolektivního projednání a kolektivního názoru o vhodnosti zveřejnění řešení nového nebo dosud neřešeného problému.

### **Redakční rada:**

Předseda: JUDr. Petr Angyalossy, Ph.D.  
Místopředseda: JUDr. Petr Šuk  
Členové: JUDr. Antonín Draštík, JUDr. Roman Fiala, JUDr. František Púry, Ph.D.,  
JUDr. Radek Doležel, JUDr. Vladimír Veselý, JUDr. Martina Vršanská,  
Mgr. Zdeněk Sajdl, Mgr. Aleš Pavel, Mgr. Michal Ježek

### **Adresa redakce:**

Nejvyšší soud, Burešova 20, 657 37 Brno  
tel.: +420 541 593 111, fax: +420 541 213 493  
e-mail: [sbirka@nsoud.cz](mailto:sbirka@nsoud.cz)

Ročník LXXVII

Číslo 3/2025 vychází 16. 4. 2025

### **Připomínková místa:**

Nejvyšší správní soud, Vrchní soud v Praze, Vrchní soud v Olomouci, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo vnitra, Česká advokátní komora, Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Právnická fakulta Palackého univerzity, Právnická fakulta Západočeské univerzity, Ústav státu a práva Akademie věd ČR, Krajský soud v Ústí nad Labem, Krajský soud v Hradci Králové, Krajský soud v Plzni, Krajský soud v Brně, Krajský soud v Ostravě, Krajský soud v Českých Budějovicích, Krajský soud v Praze, Městský soud v Praze, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Nejvyšší státní zastupitelství

### **Vzor citace rozhodnutí uveřejněných ve Sbírce:**

- stanovisko pléna Nejvyššího soudu ze dne 5. 1. 2017, sp. zn. Plsn 1/2015 (uveřejněné pod č. 1/2017 Sb. rozh. st.);
  - rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. 29 Cdo 300/2010 (uveřejněný pod č. 32/2013 Sb. rozh. obč.);
- nebo
- rozsudek Nejvyššího soudu uveřejněný pod č. 99/1995 Sb. rozh. tr.

### **Vzor citace rozhodnutí neuveřejněných ve Sbírce:**

- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 4. 2012, sp. zn. 3 Tdo 225/2012

Rozhodnutí uveřejněná ve Sbírce jsou redakčně zpracovávána.

## OBSAH

<b>ROZHODNUTÍ VE VĚCECH TRESTNÍCH.....</b>	<b>5</b>
č. 13	
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2024, sp. zn. 11 Tdo 8/2024 .....	6
č. 14	
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 5. 2023, sp. zn. 8 Tdo 391/2023 .....	22
č. 15	
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 7. 2023, sp. zn. 8 Tdo 636/2023 .....	33
č. 16	
Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 12. 10. 2022, sp. zn. 5 To 9/2022 .....	52
<b>ROZHODNUTÍ VE VĚCECH OBČANSKOPRÁVNÍCH, OBCHODNÍCH A SPRÁVNÍCH .....</b>	<b>67</b>
č. 17	
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2023, sp. zn. 22 Cdo 3596/2022 .....	68
č. 18	
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 3. 2024, sp. zn. 24 Cdo 3806/2023 .....	76
č. 19	
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2024, sp. zn. 26 Cdo 2029/2023 .....	84
č. 20	
Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 11. 2023, sp. zn. 17 Co 60/2023.....	89

# ROZHODNUTÍ VE VĚCECH TRESTNÍCH

## č. 13

**Poškozený starší 15 let a mladší 18 let, který je dítětem obviněného, musí být při udělení souhlasu s trestním stíháním podle § 163 odst. 1 tr. ř. zastoupen opatrovníkem (§ 45 odst. 1 tr. ř.), jehož úkony nepodléhají schválení opatrovníckým soudem.**

***Nepřípustnost trestního stíhání, Souhlas poškozeného s trestním stíháním***

*§ 11 odst. 1 písm. l) tr. ř., § 163 a § 163a tr. ř.*

č. 13

*Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2024, sp. zn. [11 Tdo 8/2024](#), ECLI:CZ:NS:2024:11.TDO.8.2024.1*

*Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného T. J. proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 18. 5. 2023, sp. zn. 11 To 104/2023, v trestní věci vedené u Okresního soudu v Kladně pod sp. zn. 4 T 91/2021.*

### I.

#### Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Kladně ze dne 16. 12. 2022, sp. zn. 4 T 91/2021, byl obviněný T. J. (dále též jen „obviněný“ či „dovolatel“) uznán vinným zločinem ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1, 3 tr. zákoníku, v jednočinném souběhu s přečinem nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, přečinem výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku a přečinem krádeže podle § 205 odst. 1 písm. c), d) tr. zákoníku. Za uvedené jednání byl jmenovaný obviněný okresním soudem podle § 146 odst. 3 tr. zákoníku za užití § 43 odst. 1 tr. zákoníku odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání třiceti měsíců, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. I a § 82 odst. I tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání třiceti měsíců. Podle § 70 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku byl obviněný dále odsouzen k trestu propadnutí věci, a to pistole zn. ČZ, vzor 75 B, ráže 9 mm Luger. Současně byla obviněnému podle § 228 odst. 1 tr. ř. okresním soudem uložena povinnost zaplatit na náhradě nemajetkové újmy poškozené AAAAA (pseudonym) (dále též jen „poškozená“) částku ve výši 100 000 Kč. Naopak se zbytkem uplatněného nároku na náhradu nemajetkové újmy byla poškozená podle § 229 odst. 2 tr. ř. odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních. Poškozená I. K. pak byla okresním soudem podle § 229 odst. 1 tr. ř. odkázána s celým svým uplatněným nárokem na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních.

2. Výše citovaný rozsudek Okresního soudu v Kladně byl v zákonné lhůtě napaden jednak odvoláním ze strany obviněného T. J., jež bylo podáno proti všem výrokům, a jednak odvoláním poškozené AAAAA podaným proti výroku o náhradě nemajetkové újmy vztahujícímu se k její osobě. O těchto řádných opravných prostředcích následně rozhodl Krajský soud v Praze svým rozsudkem ze dne 18. 5. 2023, sp. zn. 11 To 104/2023, a to tak, že z podnětu odvolání poškozené podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. ř. zrušil napadený rozsudek okresního soudu ve výroku o náhradě nemajetkové újmy vztahujícím se k její osobě.

Podle § 259 odst. 3 tr. ř. současně krajský soud nově rozhodl tak, že podle § 228 odst. 1 tr. ř. zavázal obviněného zaplatit poškozené náhradu nemajetkové újmy ve výši 100 000 Kč, a to včetně úroku z prodlení ve výši 15 % ročně ode dne právní moci rozsudku soudu prvního stupně. Se zbytkem uplatněného nároku na náhradu nemajetkové újmy byla jmenovaná poškozená podle § 229 odst. 2 tr. ř. krajským soudem odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních. Naopak odvolání obviněného Krajský soud v Praze podle § 256 tr. ř. zamítl jako nedůvodné.

3. Podle skutkových zjištění Okresního soudu v Kladně se obviněný T. J. shora uvedené trestné činnosti dopustil tím, že:

dne 10. 7. 2020 v době od 20:45 hodin do 21:15 hodin na ulici XY, před brankou domu č. p. XY v obci XY, okres XY, poté, co vulgárním způsobem vyzval svou dceru, poškozenou AAAAA, aby opustila pozemek domu, a následně ji vytlačil za ramena před branku, se vrátil do garáže domu pro svou legálně drženou střelnou zbraň zn. ČZ, vzor 75B, ráže 9 mm Luger, výr. č. XY, se zbraní v ruce přišel k poškozené I. K., kterou se nejprve pokusil kopnout do stehna a poté ji zbraní udeřil do pravé části břicha takovým způsobem, že jí v uvedeném místě zůstal otisk hlavně, poškozená AAAAA, ve snaze jeho jednání zabránit, se mu snažila odstrčit rukou obličej, v tu chvíli obrátil pozornost k ní, začal ji od sebe odstrkovat tím, že do ní kopal, v jednom případě i do hrudi, následně jí vytrhl z ruky telefon zn. iPhone 8 se slovy, že už jí nepatří, protože mu však telefon nechtěla ponechat, začali se o něj přetahovat, přitom ji odstrkal do keře u branky, kdy po celou dobu v pravé ruce držel uvedenou zbraň, kterou máchal kolem sebe, díky tomu se poškozené podařilo vytrhnout mu telefon z ruky zpět, tímto jednáním vzbudil v poškozených obavu o život a zdraví, ačkoliv mu byly známy sklony poškozené AAAAA k psychické labilitě, přičemž v důsledku uvedeného jednání se u této poškozené od září 2020 rozvinuly příznaky posttraumatické stresové poruchy, které se u ní projevují zejména úzkostmi, depresivitou, poruchami spánku, sebepoškozování, včetně pokusu o sebevraždu, problémy s učením, zhoršenou sexuální funkcí a dalšími potížemi, v důsledku kterých musí poškozená do současné doby podstupovat psychiatrickou léčbu.

## II.

### Dovolání obviněného a vyjádření k němu

4. Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 18. 5. 2023, sp. zn. 11 To 104/2023, ve spojení s rozsudkem Okresního soudu v Kladně ze dne 16. 12. 2022, sp. zn. 4 T 91/2021, napadl obviněný T. J. prostřednictvím svého obhájce dovoláním, přičemž tak učinil v celém jejich rozsahu. V rámci odůvodnění svého mimořádného opravného prostředku obviněný odkázal na dovolací důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. e), m) tr. ř., neboť je přesvědčen, že proti němu bylo vedeno trestní stíhání, ačkoliv bylo podle zákona nepřípustné. Zároveň mělo být rozhodnuto o zamítnutí jím podaného řádného opravného prostředku proti rozsudku uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) tr. ř., přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř.

5. Dovolatel s odkazem na výše uvedený dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. ve svém mimořádném opravném prostředku namítl, že jeho trestní stíhání je od počátku nepřípustné z důvodu vymezeného v § 11 odst. 1 písm. l) tr. ř., neboť k jeho zahájení nebyl

řádným postupem zajištěn souhlas opatrovníka, který byl v přípravném řízení ustanoven poškozené jakožto jeho dceři, a to s ohledem na její nezletilost. Podle obviněného totiž musel být souhlas daný opatrovníkem poškozené k trestnímu stíhání jeho osoby schválen opatrovnickým soudem, což se však nestalo. Obviněný toto své tvrzení opřel o odkaz na ustanovení § 944 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), podle něhož pro opatrovnictví, opatrovníka a opatrovance platí ustanovení o poručenství, poručníkovi a poručenci přiměřeně. Dále v tomto směru poukázal též na ustanovení § 934 odst. 1 občanského zákoníku, podle něhož platí, že každé rozhodnutí poručníka v nikoli běžné záležitosti týkající se dítěte musí být schváleno soudem. K právnímu jednání poručníka, k němuž schází potřebný souhlas soudu, se pak nepřihlíží. Obviněný má za to, že s touto skutečností, již opakovaně vznášel před oběma soudy nižších stupňů, se tyto soudy nikterak nevypořádaly. Odkaz soudů nižších stupňů na ustanovení § 898 občanského zákoníku, jež upravuje správu jmění opatrovníkem, pak není podle jeho mínění případný.

## č. 13

6. Obviněný ve svém mimořádném opravném prostředku dále uvedl, že jím vznesená argumentace má oporu rovněž v dosavadní judikatuře, konkrétně v usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 4. 1991, sp. zn. [6 To 57/91](#), uveřejněném pod č. 33/1992 Sb. rozh. tr. (dále jen „Rt 33/1992“), jakož i v odborné literatuře, která ve vztahu k ustanovení § 163a tr. ř. uvádí: „Nejde-li o případy uvedené v § 163a odst. 1 písm. b) nebo c), tedy v případě poškozeného mladšího osmnácti let, který však již dovršil 15 let, vykonává práva podle tohoto ustanovení jeho zákonný zástupce. Při střetu zájmů zákonného zástupce a poškozeného (např. zákonný zástupce je sám obviněným nebo je zároveň manželem obviněného) je třeba ustanovit opatrovníka (srov. § 45 odst. 2 a výklad k němu; srov. i § 460 NObčZ). Podle § 80 odst. 4 ZOR (srov. § 934 odst. 1 NObčZ) jakékoli rozhodnutí poručníka v podstatné věci týkající se nezletilého vyžaduje schválení soudu (taková výslovná úprava chybí u opatrovníka, kde jen opatrovník pro zvýšenou ochranu jmění podléhá dohledu soudu – srov. § 37b odst. 5; srov. též § 28 ObčZ – § 933 a 461 NObčZ). Soud úkon poručníka (zákonného zástupce) schválí podle § 179 OSŘ (§ 176 odst. 1 OSŘ), jestliže to je v zájmu nezletilého (srov. [R 33/1992](#)). Soud péče o nezletilé zde rozhoduje jen tak, že buď právní úkon učiněný v zastoupení nezletilého schválí, nebo ho neschválí. Obdobně bude třeba postupovat ohledně vyjádření souhlasu (či nesouhlasu) zákonného zástupce (poručníka, ale i opatrovníka) s trestním stíháním takového poškozeného mladšího osmnácti let, který však již dovršil 15 let, neboť § 28 ObčZ (§ 461 NObčZ) je třeba v souladu s celkovým pojetím občanského zákoníku (§ 1 odst. 2, 3 ObčZ – srov. úvodní ustanovení nového občanského zákoníku č. 89/2012 Sb.) vykládat tak, že se jeho právní režim vztahuje i na nakládání zákonného zástupce (poručníka, opatrovníka) s neběžnými osobními (nikoli tedy výlučně majetkovými) záležitostmi zastupovaného. Podobně také v případě, kde by se rodiče poškozeného mladšího osmnácti let, který však již dovršil 15 let, při výkonu oprávnění podle § 163 odst. 1 nedohodli, rozhodl by soud (§ 176 odst. 1 OSŘ).“ (srov. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 2114–2122). K obdobnému závěru pak podle obviněného dospěla i další komentářová literatura (srov. GRÍVNA, T., ŠÁMAL, P., VÁLKOVÁ, H. a kol. Oběti trestných činů. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 525–539).

7. Závěrem svého dovolání proto obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadené rozhodnutí Krajského soudu v Praze, jakož i jemu předcházející rozhodnutí nalézacího soudu, a následně sám trestní stíhání vedené proti jeho osobě zastavil.



8. K podanému dovolání obviněného se ve svém písemném stanovisku ze dne 26. 9. 2023, sp. zn. 1 NZO 712/2023-10, vyjádřil státní zástupce činný u Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupce“), který úvodem předeslal, že podle jeho názoru je možno mít v posuzované věci za to, že trestní stíhání obviněného z důvodu neudělení souhlasu poškozené nepřipustné nebylo, jelikož souhlas poškozené udělen byl, a to způsobem, který je s ohledem na současnou právní úpravu akceptovatelný. Rozhodující by pak při posouzení opodstatněnosti dovolání obviněného měla být ta skutečnost, že k projednání věci před soudem došlo v době, kdy poškozená již dosáhla zletilosti, byla plně svéprávná, přesto nepřistoupila ke zpětvzetí souhlasu s trestním stíháním obviněného coby svého otce.

9. Podle státního zástupce totiž od publikace usnesení Městského soudu v Praze [Rt 33/1992](#) ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek došlo k posunu v právní úpravě a rozšíření okruhu výjimek, když souhlasu poškozeného s trestním stíháním není oproti tehdejší úpravě třeba v případech, kdy poškozeným je osoba mladší 15 let. V kontextu § 31 a § 36 občanského zákoníku, jenž upravují rozsah způsobilosti k právním jednáním u nezletilého, který nenabyl plné svéprávnosti, pak lze podle státního zástupce učinit závěr, že nezletilý ve věku sedmnácti let, což byl právě posuzovaný případ poškozené, již bude svéprávný v rozsahu téměř se blízcím svéprávnosti plné, přesto však o plnou svéprávnost nepůjde. Způsobilost nezletilého, který nenabyl plné svéprávnosti, je omezena potud, že není za žádných okolností způsobilý k těm právním jednáním, k nimž by i jeho zákonný zástupce potřeboval přivolení soudu. Taková právní jednání jsou spojena primárně s nakládáním se jměním nezletilého, mezi což podle státního zástupce nelze řadit souhlas s trestním stíháním obviněného podle § 163 odst. 1 tr. ř.

10. Pro opatrovnictví, opatrovníka a opatrovance pak podle státního zástupce platí rovněž ustanovení o poručenství, poručníkovi a poručenci podle § 944 občanského zákoníku přiměřeně, přičemž podle § 3022 odst. 1 občanského zákoníku ustanovení tohoto zákona o právech a povinnostech zákonného zástupce platí obdobně i pro opatrovníka podle části druhé. Co se týče výkladu pojmů přiměřeně a obdobně, lze podle státního zástupce odkázat na příslušnou pasáž odůvodnění napadeného rozhodnutí. Podle § 934 občanského zákoníku každé rozhodnutí poručníka v nikoli běžné záležitosti týkající se dítěte musí být schváleno soudem. Státní zástupce k danému dále poukazuje na znění § 460, § 943 a § 945 občanského zákoníku vztahující se ke jmenování kolizního opatrovníka, jakož i na ustanovení § 867 odst. 2 téhož zákona, kteréžto může opatrovníkovi sloužit jako vodítko při realizaci jeho povinnosti zjišťovat stanovisko dítěte. Na postavení opatrovníka v trestním řízení je přitom podle státního zástupce nutno spíše než právní úpravu poručnictví aplikovat právní úpravu postavení zákonného zástupce.

11. Státní zástupce dále konstatuje, že kolizní opatrovník ohledně právního jednání, které má podle soudního rozhodnutí uskutečnit, vstupuje do postavení zákonných zástupců, případně obecného opatrovníka nebo jiného obecného zástupce zastoupeného. Jestliže k účinnosti jeho právního jednání uskutečněného jménem zastoupeného je třeba schválení soudem podle § 461 či § 898 občanského zákoníku, platí toto pravidlo i pro jednání učiněné kolizním opatrovníkem. Žádné zákonné ustanovení přitom výslovně nestanoví, že by k účinnosti právního jednání opatrovníka uskutečněného jménem zastoupeného v osobních záležitostech bylo třeba schválení soudem, a to ani § 877 odst. 2 občanského zákoníku, v němž jsou příkladmo uvedeny záležitosti, které se považují za významné (podstatné) v souvislosti s nutností soudního rozhodnutí v případě neshody rodičů.

12. Odvolacímu soudu lze tedy podle státního zástupce přisvědčit v tom, že nelze klást rovnítko mezi významem záležitostí nezletilého uvedených v § 877 odst. 2 občanského zákoníku a učiněním souhlasu ustanoveného opatrovníka za poškozeného s trestním stíháním jeho rodiče. Zvláště pokud poškozený již brzy dosáhne zletilosti, je obeznámen s podstatou věci, v níž se rodič vůči němu dopustil zavrženíhodného jednání a jeho názor na udělení souhlasu byl opatrovníkem zjišťován, v souladu s projevem vůle nezletilého učiněn a poškozený hodlá v adhezním řízení usilovat o náhradu způsobené nemajetkové újmy. Takovou situaci podle státního zástupce nelze považovat za natolik podstatnou, aby k udělenému souhlasu bylo nezbytné vyžadovat schválení soudem. Kterak vyplývá z průběhu předmětné trestní věci, odvolací soud neměl žádný důvod mít pochybnost o tom, že souhlas s trestním stíháním byl ve věci udělen v souladu s vůlí poškozené a byl v jejím zájmu. Poškozená v dalším průběhu trestního řízení ohledně uděleného souhlasu jako již zletilá nevznesla námitek a ani neučinila žádný úkon, jímž by udělený souhlas s trestním stíháním svého otce vzala zpět. V trestním řízení přitom souhlas opatrovnického soudu k tomu, aby zákonný zástupce nezletilého (dítěte) podal v adhezním řízení návrh podle § 43 odst. 3 tr. ř. na uložení povinnosti obviněnému k náhradě škody či nemajetkové újmy nebo k vydání bezdůvodného obohacení, není zpravidla nutný.

13. Za těchto okolností se podle státního zástupce lze klonit spíše k závěru, že souhlas s trestním stíháním obviněného byl navzdory použité argumentaci dovolatele účinně ze strany poškozené dán, když následně po nabytí plné zletilosti poškozená neprojevila žádnou vůli ve smyslu odepření souhlasu či jeho zpětvzetí. V takovém případě trestní stíhání nelze ani zastavit z důvodu uvedeného v § 172 odst. 1 písm. d) tr. ř., jak je navrhováno dovolatelem. Jiný výklad by zcela popíral právo poškozené, které jí vzniká z ustanovení § 163 a § 163a tr. ř. I pokud by tomu tak nebylo a byl by přijat závěr v souladu s názorem obviněného, jeví se zřejmým, že projednání dovolání by nemohlo zásadně ovlivnit postavení obviněného.

14. Nadto podle státního zástupce nelze trestní stíhání obviněného zastavit z důvodu uvedeného v § 11 odst. 1 písm. l) tr. ř., jelikož jeho jednáním byly naplněny rovněž znaky skutkové podstaty takového trestného činu, který není uveden v § 163 odst. 1 tr. ř.

15. Státní zástupce tedy s ohledem na výše uvedené závěrem shrnul, že dovolání obviněného je obsahově vystaveno na zjevně neopodstatněných námitkách. Za tohoto stavu proto navrhl, aby takto podané dovolání Nejvyšší soud v neveřejném zasedání odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř.

16. Vyjádření státního zástupce k dovolání podanému obviněným bylo okresním soudem zasláno obhájci obviněného k jeho případné replice, která však do okamžiku zahájení neveřejného zasedání o podaném dovolání nebyla tomuto soudu nikterak předložena.

### III.

#### Přípustnost dovolání

17. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zjišťoval, zda je dovolání přípustné a zda vyhovuje všem relevantním ustanovením trestního řádu, tedy zda bylo podáno v souladu s § 265a odst. 1, 2 tr. ř., zda bylo podáno v zákonné dvouměsíční lhůtě a na příslušném místě v souladu s § 265e odst. 1, 3 tr. ř., jakož i oprávněnou osobou ve smyslu § 265d odst. 1 písm. c),

odst. 2 tr. ř. Dále Nejvyšší soud zkoumal, zda dovolání splňuje všechny obligatorní obsahové náležitosti upravené v § 265f tr. ř.

18. Po jeho prostudování Nejvyšší soud shledal, že obviněný všechna výše uvedená ustanovení trestního řádu respektoval, pročež předmětné dovolání vyhodnotil jako přípustné a vyhovující všem relevantním ustanovením trestního řádu, to znamená, že nebyly shledány žádné skutečnosti bránící jeho věcnému projednání.

#### IV.

#### Důvodnost dovolání

19. Vzhledem k tomu, že dovolání lze podat jen z důvodů výslovně uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., musel Nejvyšší soud dále posoudit otázku, zda lze obviněným uplatněné dovolací důvody považovat za některý z důvodů taxativně uvedených v citovaném ustanovení zákona, jejichž existence je zároveň podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem.

20. Obviněný ve svém podání předně odkázal na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř., který je dán v případě, že proti obviněnému bylo vedeno trestní stíhání, ačkoliv podle zákona bylo nepřipustné. Trestní stíhání by bylo nepřipustné tehdy, jestliže bylo zahájeno nebo v něm bylo pokračováno přesto, že byl dán některý z důvodů nepřipustnosti trestního stíhání, které jsou taxativně uvedeny v § 11 odst. 1 tr. ř. nebo v § 11a tr. ř. Jiné namítané vady, byť se týkají průběhu trestního stíhání, nezakládají důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. (srov. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 3162). Uvedený dovolací důvod spočívá tedy v tom, že příslušný orgán činný v trestním řízení v závislosti na tom, kdy důvod nepřipustnosti trestního stíhání vyšel najevo, nerozhodl o zastavení trestního stíhání [podle § 172 odst. 1 písm. d) tr. ř., § 188 odst. 1 písm. c) tr. ř., § 223 odst. 1 tr. ř., § 231 odst. 1 tr. ř., § 257 odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř. ani podle § 314c odst. 1 písm. a) tr. ř.]. Místo rozhodnutí o zastavení trestního stíhání tak vadně došlo k jinému rozhodnutí, jež je pro obviněného méně příznivé (zejména k odsuzujícímu rozsudku) a které je zároveň rozhodnutím ve věci samé ve smyslu § 265a odst. 1, 2 tr. ř.

21. Důvodem dovolání opírajícího se o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř. je pak existence vady spočívající v tom, že bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí, nebo byl v řízení mu předcházejícím dán některý ze zbylých důvodů dovolání podle § 265b odst. 1 tr. ř. Předmětný dovolací důvod tedy dopadá na případy, kdy došlo buď k zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku bez věcného přezkoumání a procesní strana tak byla zbavena přístupu ke druhé instanci, nebo byl řádný opravný prostředek zamítnut, přestože již v předcházejícím řízení byl dán některý z ostatních dovolacích důvodů podle § 265b odst. 1 tr. ř.

22. Nadto Nejvyšší soud i při respektování shora uvedeného interpretuje a aplikuje podmínky připuštění dovolání tak, aby dodržel maximy práva na spravedlivý proces vymezené Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod a Listinou základních práv a svobod. Je proto povinen v rámci dovolání posoudit, zda nebyla v předchozích fázích řízení porušena základní

práva obviněného, včetně jeho práva na spravedlivý proces (k tomu srov. stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. [Pl. ÚS-st. 38/14](#)).

## V.

### K meritu věci

23. Nejvyšší soud v duchu výše citované judikatury Nejvyššího i Ústavního soudu zkoumal, zda dovolání obviněného splňuje kritéria jím uplatněných dovolacích důvodů, načež po prostudování jeho obsahu, jakož i připojeného spisového materiálu dospěl k závěru, že byť jsou obviněným vznesené dovolací námitky stran nepřijatelnosti trestního stíhání vedeného vůči jeho osobě formálně podřaditelné pod jím uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř., je namístež je odmítnout jako zjevně neopodstatněné. V souvislosti s dovolatelem přednesenou argumentací je pak dále třeba zdůraznit, že tento své námitky uplatnil již v předchozích stádiích trestního řízení, přičemž se s nimi řádně vypořádaly oba soudy nižších instancí, zejména odvolací soud v bodech 7. až 10. odůvodnění svého rozhodnutí.

24. Úvodem považuje Nejvyšší soud za vhodné shrnout skutečnosti, jež jsou ve vztahu k dovolacím námitkám obviněného podstatné. Ze spisového materiálu se především podává, že trestní stíhání obviněného bylo zahájeno usnesením příslušného policejního orgánu ze dne 8. 4. 2021, č. j. KRPS-167701-69/TČ-2020-010371-KL, a to pro skutek, který byl právně kvalifikován jako zločin ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1, 3 tr. zákoníku, spáchaný v jednočinném souběhu s přečinem nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, přečinem výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku a přečinem krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a), c), d) tr. zákoníku. Souhlas s trestním stíháním obviněného udělila v té době nezletilá poškozená AAAAA (narozená dne XY) do protokolu dne 5. 11. 2020 v rámci podání vysvětlení činěného podle § 158 odst. 6 tr. ř., načež dne 10. 8. 2021 vyjádřila souhlas s trestním stíháním obviněného rovněž poškozená I. K. Pro zločin ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1, 3 tr. zákoníku, přečinem nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, přečinem výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku a přečinem krádeže podle § 205 odst. 1 písm. c), d) tr. zákoníku byla následně na obviněného dne 1. 12. 2021 podána obžaloba státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Kladně.

25. Usnesením Okresního soudu v Kladně ze dne 9. 12. 2021, sp. zn. 4 T 91/2021, bylo rozhodnuto o vrácení věci státnímu zastupitelství k došetření v důsledku chybného poučení poškozené, jakož i skutečnosti, že poškozená nemohla jako nezletilá osoba bez plné svéprávnosti sama vyjádřit souhlas s trestním stíháním svého otce, přičemž v přípravném řízení jí nebyl ustanoven opatrovník. Usnesením státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Kladně ze dne 2. 3. 2022, sp. zn. 1 ZT 77/2021, bylo následně rozhodnuto podle § 45 odst. 2 tr. ř. o ustanovení kolizního opatrovníka nezletilé poškozené, a to advokátky Mgr. Ivety Zetochové. Práva tehdy nezletilé poškozené totiž nemohl vykonávat ani jeden z jejích zákonných zástupců s ohledem na kolizi jejich zájmů, jelikož obviněný jakožto otec poškozené byl v této věci podezřelým a matka poškozené AAAAA byla považována za poškozenou. Ustanoveným opatrovníkem nezletilé poškozené byl následně udělen souhlas s trestním stíháním obviněného, a to po opětovném poučení ze strany orgánů činných v trestním řízení dne 11. 4. 2022, přičemž následující den i sama poškozená AAAAA – stále jako nezletilá – opětovně vyjádřila do protokolu souhlas s trestním stíháním obviněného, a to v rámci svého výslechu v procesním postavení svědka provedeného podle § 158 odst. 9 tr. ř.,

věta druhá, přičemž v rámci tohoto výsledku nevyužila po řádném poučení ze strany orgánů činných v trestním řízení svého zákonného práva odmítnout vypovídat podle § 100 odst. 1 tr. ř. Následně byla na osobu obviněného opětovně podána obžaloba, a to dne 28. 7. 2022 pro skutek právně kvalifikovaný identicky jako při jejím prvním podání. V průběhu řízení před soudem pak bylo usnesením Okresního soudu v Kladně ze dne 17. 10. 2022, sp. zn. 4 T 91/2021, zrušeno opatrovnictví poškozené AAAAA, neboť jmenovaná poškozená nabyla dne XY v důsledku dosažení zletilosti plné svéprávnosti. Hlavní líčení bylo v dané věci konáno ve dnech 20. 10. 2022 a 16. 12. 2022, přičemž v jeho rámci již plně svéprávná a zletilá poškozená prostřednictvím jí osobně zvolené zmocněnkyně uplatnila vůči obviněnému svůj nárok na náhradu nemajetkové újmy, jež jí měla být jednáním obviněného způsobena.

26. Podle § 11 odst. 1 písm. l) tr. ř. platí, že trestní stíhání nelze zahájit, a bylo-li již zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno, je-li trestní stíhání podmíněno souhlasem poškozeného a souhlas nebyl dán nebo byl vzat zpět. Podle § 163 odst. 1 tr. ř. lze trestní stíhání mimo jiné pro trestný čin ublížení na zdraví podle § 146 tr. zákoníku, krádeže podle § 205 tr. zákoníku a nebezpečného vyhrožování podle § 353 tr. zákoníku proti tomu, kdo je ve vztahu k poškozenému osobou, vůči níž by měl poškozený jako svědek právo odepřít výpověď (§ 100 odst. 2 tr. ř.), zahájit a v již zahájeném trestním stíhání pokračovat pouze se souhlasem poškozeného. Ustanovení § 163 tr. ř. tak představuje průlom do zásady legality a oficiality, poněvadž u vyjmenovaných trestných činů řeší konflikt veřejného zájmu na trestním stíhání se zájmy poškozeného, který má blízký vztah k obviněnému, a to ve prospěch poškozeného, který může být v důsledku potrestání pachatele nepřímě také postižen. Má-li být trestní stíhání podmíněno souhlasem poškozeného, musí jít jednak o některý z trestných činů vyjmenovaných v § 163 tr. ř., mezi něž patří mimo jiné i trestné činy ublížení na zdraví podle § 146 tr. zákoníku, krádeže podle § 205 tr. zákoníku a nebezpečného vyhrožování podle § 353 tr. zákoníku, a současně musí být obviněný k poškozenému v poměru uvedeném v § 163 tr. ř., tedy musí být ve vztahu k němu osobou, vůči níž by měl poškozený jako svědek právo odepřít výpověď podle § 100 odst. 2 tr. ř. Za osoby podle § 100 odst. 2 tr. ř. se přitom považují příbuzní v pokolení přímém, sourozenci, osvojitelé, osvojenci, manželé, partneři, druh a družka nebo jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu by svědek právem pociťoval jako újmu vlastní.

27. Ustanovení § 163a odst. 1 tr. ř. ovšem pod písmeny a) až d) vymezuje situace, kdy souhlasu poškozeného s trestním stíháním obviněného pro některý z trestných činů uvedených v taxativním výčtu obsaženém v § 163 odst. 1 tr. ř. není třeba. Podle § 163a odst. 1 písm. c) tr. ř. není souhlasu poškozeného s trestním stíháním pro některý z trestných činů uvedených v § 163 odst. 1 tr. ř. třeba, pokud je poškozený osobou mladší 15 let. Důvodem, pro který není třeba souhlasu poškozeného s trestním stíháním, je podle citovaného ustanovení pouze věk, nikoli omezení způsobilosti k právním úkonům (resp. neúplná svéprávnost), protože se tento případ netýká poškozeného mladšího osmnácti let, který však již dovršil 15. rok věku, byť je také jeho způsobilost k právním úkonům omezena, resp. nemá plnou svéprávnost. (ŠÁMAL, P., a kol. Trestní řád. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2124).

28. Práva nezletilého poškozeného, jenž není osobou plně svéprávnou, v trestním řízení podle § 45 odst. 1 tr. ř. vykonává jeho zákonný zástupce nebo opatrovník, přičemž podle § 45 odst. 2 tr. ř. opatrovníka v trestním řízení ustanovuje předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce. Současně platí, že jinou osobu než advokáta lze ustanovit opatrovníkem jen s jejím

souhlasem. Nelze jím však ustanovit osobu, u níž lze mít důvodnou obavu, že pro svůj zájem na výsledku řízení nebude řádně hájit zájmy poškozeného. Usnesení o ustanovení opatrovníka se oznamuje tomu, kdo je jím ustanovován, a nevylučuje-li to povaha věci, též poškozenému. Proti rozhodnutí o ustanovení opatrovníka je přípustná stížnost. Bližší ustanovení o vymezení činnosti a konkrétních úkonů opatrovníka trestní řád neobsahuje, pročež je nezbytné přistoupit k aplikaci relevantních ustanovení občanského zákoníku, která se vztahují k opatrovnictví dítěte. V ustanovení § 943 občanského zákoníku jsou přitom vypočteny důvody, pro které soud jmenuje dítěti opatrovníka, přičemž jde i o střet zájmů dítěte na straně jedné a jiné osoby na straně druhé (tzv. kolizní opatrovnictví). Podle § 3022 odst. 1 občanského zákoníku ustanovení tohoto zákona o právech a povinnostech zákonného zástupce (srov. § 457 a násl. téhož zákona) platí obdobně i pro opatrovníka podle části druhé, tj. pro opatrovníka podle § 943 občanského zákoníku. Podle § 460 občanského zákoníku dojde-li ke střetu zájmu zákonného zástupce nebo opatrovníka se zájmem zastoupeného či ke střetnutí zájmů těch, kteří jsou zastoupeni týmž zákonným zástupcem nebo opatrovníkem, anebo hrozí-li takový střet, jmenuje soud zastoupenému kolizního opatrovníka.

č. 13

29. Kolizní opatrovník ohledně právního jednání, které má podle soudního rozhodnutí uskutečnit, vstupuje do postavení zákonných zástupců, případně obecného opatrovníka nebo jiného obecného zástupce zastoupeného. Jestliže k účinnosti jeho právního jednání uskutečněného jménem zastoupeného je třeba schválení soudem, platí toto pravidlo i pro jednání učiněné kolizním opatrovníkem. V rozhodnutí o jmenování opatrovníkem soud podle § 945 občanského zákoníku mimo jiné uvede, proč je opatrovník jmenován, zda a jak je omezena doba, po níž má funkci vykonávat, jaká jsou jeho práva a povinnosti, a to i ve vztahu k dalším osobám, jakož i to, zda k některému právnímu jednání potřebuje souhlas soudu. Opatrovník má mimo jiné povinnost zjišťovat také stanovisko jím zastoupeného dítěte. Možnost zjistit stanovisko dítěte je přitom spojena především se stupněm jeho rozumové a volní vyspělosti, přičemž tato je podle § 31 občanského zákoníku určující rovněž v otázce toho, k jakému právnímu jednání je způsobilý. Podle § 36 téhož zákona platí, že nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, není nikdy, bez ohledu na obsah ostatních ustanovení občanského zákoníku, způsobilý jednat samostatně v těch záležitostech, k nimž by i jeho zákonný zástupce potřeboval přivolení soudu.

30. Podle § 457 občanského zákoníku zákonné zastoupení i opatrovnictví sleduje ochranu zájmů zastoupeného a naplňování jeho práv a pokud spravuje zákonný zástupce nebo opatrovník jmění zastoupeného, pak mu podle § 461 téhož zákona náleží běžná správa jmění zastoupeného. Současně platí, že nejedná-li se o běžnou záležitost, vyžaduje se k naložení se jměním zastoupeného schválení soudu. Rovněž podle § 898 odst. 1 občanského zákoníku k právnímu jednání, které se týká existujícího i budoucího jmění dítěte nebo jednotlivé součásti tohoto jmění, potřebují rodiče souhlas soudu, ledaže se jedná o běžné záležitosti, nebo o záležitosti sice výjimečné, ale týkající se zanedbatelné majetkové hodnoty. Pokud jednal rodič bez souhlasu soudu, lze podle odst. 4 téhož ustanovení jeho právní jednání prohlásit za neplatné, jen působí-li dítěti újmu.

31. Jak již v nyní posuzované věci konstatoval odvolací soud, úprava obsažená v § 461 občanského zákoníku (a obdobně pak i v § 898 občanského zákoníku) výslovně řeší pouze jednání zákonného zástupce či opatrovníka při správě jmění dítěte či opatrovnice. Zatímco s výkonem role zákonného zástupce je správa jmění zastoupeného zpravidla spojena,

opatrovník tímto oprávněním disponuje pouze tehdy, vyplývá-li tato skutečnost nepochybně z rozhodnutí soudu, jímž byl jako opatrovník ustanoven. Rozhodnutí poškozeného o tom, zda vyjádří souhlas s trestním stíháním osoby, která je ve vztahu k němu blízkou osobou podle § 100 odst. 2 tr. ř., přitom představuje specifický úkon, který vyžaduje komplexní vyhodnocení situace a důsledků, které z takového rozhodnutí pro poškozeného vyplynou. V případě, že jednáním obviněného došlo na straně poškozeného ke vzniku škody nebo nemajetkové újmy, či pokud se obviněný na úkor poškozeného bezdůvodně obohatil, musí poškozený řešit rovněž kolizi mezi svými majetkovými právy na straně jedné, jelikož souhlas s trestním stíháním je úzce spojen s uplatněním jeho práv, mimo jiné i finančních nároků, a osobním vztahem k pachateli coby osobě sobě blízké na straně druhé. Přesto se v případě vyjádření souhlasu s trestním stíháním nejedná o úkon, během něhož je nakládáno se jměním, přičemž v nyní projednávaném případě opatrovník ustanovený pro účely trestního řízení jmění poškozené nikterak nespravoval a po udělení souhlasu již poškozená jakožto zletilá a plně svéprávná svůj nárok na náhradu nemajetkové újmy vůči svému otci v procesním postavení obviněného uplatnila v trestním řízení sama, a to prostřednictvím jí osobně zvolené zmocněnkyně.

32. Nad rámec výše uvedeného lze ovšem konstatovat, že i za situace, kdy by došlo k uplatnění majetkového práva poškozené opatrovníkem ustanoveným pro absenci plné svéprávnosti na straně poškozené, nepodléhal by takový úkon učiněný v rámci trestního řízení schválení opatrovníckým soudem, jak již v minulosti judikoval Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 28. 2. 2023, sp. zn. [7 Tdo 96/2023](#), uveřejněném pod č. 22/2023 Sb. rozh. tr. V tomto rozhodnutí dospěl Nejvyšší soud v závěru, že ustanovení § 898 občanského zákoníku je koncipováno jako ochrana zájmů nezletilých dětí ve sféře jejich jmění před možnými nepříznivými důsledky neuvážených, riskantních, zbytečných či jinak nepředložených právních jednání rodičů jako zákonných zástupců. Citované ustanovení tak podle judikovaných závěrů Nejvyššího soudu rozhodně není určeno k ochraně práv či zájmů osob, vůči nimž směřují uplatňované nároky nezletilých dětí. Souhlas opatrovníckého soudu ve smyslu § 898 občanského zákoníku s podáním návrhu podle § 43 odst. 3 tr. ř. tedy zpravidla není namístě vyžadovat, neboť takový návrh se nemůže negativně dotknout majetkových práv, resp. jmění poškozeného. V trestním řízení totiž nehrozí ani potencionální nutnost hradit úspěšnému účastníku náhradu nákladů řízení (viz též usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 1. 2016, sp. zn. [II. ÚS 3629/15](#)). V krajním případě může být poškozený soudem se svým nárokem podle § 229 tr. ř. toliko odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

33. Podle § 944 občanského zákoníku pro opatrovnictví, opatrovníka a opatrovance platí ustanovení o poručenství, poručníkovi a poručenci, a to přiměřeně, přičemž § 934 občanského zákoníku stanoví, že každé rozhodnutí poručníka v nikoli běžné záležitosti týkající se dítěte musí být schváleno soudem. O schválení úkonů kolizního opatrovníka rozhoduje soud v intencích § 466 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, který stanoví, že podle tohoto zákona soud rozhoduje zejména ve věcech opatrovnictví nezletilého dítěte. Vodítko pro vymezení nikoli běžných záležitostí pak poskytuje ustanovení § 877 odst. 2 občanského zákoníku, v němž jsou příkladně uvedeny záležitosti – byť v souvislosti s nutností soudního rozhodnutí v případě neshody rodičů – které se považují za významné, tedy záležitosti, které jsou pro dítě z hlediska vyhovění jeho zájmu zásadní a nelze je považovat za běžné. Jedná se zejména o nikoli běžné léčebné a obdobné zákroky, určení místa bydliště, volbu vzdělání nebo pracovního uplatnění dítěte.

34. S ohledem na znění § 944 občanského zákoníku, podle něhož pro opatrovnictví platí ustanovení o poručenství přiměřeně, je zákonodárcem zvolený legislativní termín „přiměřeně“ nutno chápat jako interpretační pravidlo, jehož obsahem je takový postup při použití právního předpisu, při kterém se na právní vztahy aplikují jen některé odpovídající části jiné právní úpravy, jež má být přiměřeně použita. Na rozdíl od legislativního termínu „obdobně“, který ve spojení s odkazem na jiné ustanovení téhož nebo jiného právního předpisu vyjadřuje, že toto ustanovení se vztahuje na vymezené právní vztahy v plném rozsahu, naznačuje termín „přiměřeně“ volnější vztah mezi tímto ustanovením a vymezenými právními vztahy. Úvaha o míře přiměřené použitelnosti jiného ustanovení téhož nebo jiného právního předpisu přitom musí vycházet zejména z cíle sledovaného právní úpravou v rámci daných právních vztahů, ze způsobu, jakým jsou tyto právní vztahy upraveny, a ze vzájemného srovnání jednotlivých ustanovení obsažených v obecně závazném právním předpisu, jenž má být přiměřeně použit, jakož i způsobu, jakým právní úprava dané právní vztahy vymezuje. Teprve na základě takové úvahy lze učinit jednoznačný závěr o přiměřené použitelnosti konkrétních ustanovení obsažených v témže nebo jiném právním předpise a o tom, u kterých z nich je přiměřené použití vyloučeno (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 6. 2007, sp. zn. [21 Cdo 612/2006](#)).

35. V návaznosti na výše uvedené je namístě připomenout, že zákonný institut souhlasu poškozeného s trestním stíháním obviněného je v ustanovení § 163 tr. ř. zakotven za účelem ochrany poškozeného před možnými negativními dopady, které mu mohou vzniknout nepřímo v důsledku trestního stíhání osoby, s níž je poškozený v blízkém vztahu. Daný institut tedy nikterak nesměřuje k ochraně pachatele, resp. obviněného proti jeho trestnímu stíhání, nýbrž sleduje pouze a výlučně oprávněné zájmy poškozeného. V případě potřeby ustanovení opatrovníka poškozenému jakožto osobě bez plné svéprávnosti za účelem zajištění ochrany zájmů nezletilého poškozeného a naplňování jeho práv přitom trestní řád primárně počítá s ustanovením advokáta, pokud s ustanovením nevyjádří souhlas jiná osoba. Občanský zákoník současně v § 867 odst. 2 zakotvuje vyvratitelnou domněnku, podle níž je dítě starší dvanácti let zpravidla schopno v situaci, kdy je opatrovnickým soudem rozhodováno o jeho zájmech, přijmout potřebné informace, vytvořit si vlastní názor a tento sdělit. Ještě vyšší stupeň rozumové a volní vyspělosti pak občanský zákoník obecně předpokládá u nezletilých osob starších 15 let, v důsledku čehož jim přiznává způsobilost činit širší okruh jednání než osobám mladším 15 let (srov. např. § 35 občanského zákoníku).

36. S ohledem na výše uvedené lze konstatovat, že základním úkolem kolizního opatrovníka je při rozhodování o udělení souhlasu s trestním stíháním jiné osoby zjistit osobní zájmy poškozeného staršího 15 let a kvalitu jeho vztahu s osobou, k jejímuž trestnímu stíhání má poškozený možnost dát souhlas. Tyto skutečnosti bude nezletilý starší 15 let zpravidla schopen sám formulovat, avšak v důsledku jeho neukončeného vývoje je vhodné, aby opatrovník vyhodnotil, zda si nezletilý poškozený na základě poskytnutých informací uvědomuje nepřímé důsledky vyplývající pro jeho osobu z trestního řízení vedeného vůči osobě, k níž má nezletilý poškozený blízký vztah a s jejímž trestním stíháním má možnost vyjádřit souhlas, a zda je schopen tyto důsledky porovnat se svými majetkovými zájmy v případě, že by v trestním řízení mohl uplatnit svůj majetkový nárok.

37. Účel opatrovnictví spočívající v právní ochraně zájmů dítěte je tedy pouze obecně shodný s poručenstvím, liší se však rozsahem ochrany, která se dítěti poskytuje. Poručenství poskytuje



komplexní právní ochranu dítěti v případech, kdy ji rodiče či ani jeden rodič neposkytují vůbec. Poručník může dítě zastupovat v široké škále případů, činit z titulu své funkce rozmanité úkony a pečovat o něj, přičemž nad touto činností vykonává soud průběžně kontrolu a za tímto účelem podává poručník soudu pravidelné zprávy o své činnosti. Oproti tomu opatrovnictví, a to zejména opatrovnictví nezletilého v rámci trestního řízení, chrání konkrétní zájmy a práva nezletilých starších 15 let, kteří jinak, tj. kromě tohoto konkrétního případu, náležitou právní ochranu mají, přičemž opatrovníka ustanovují orgány činné v trestním řízení (tedy předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce), a to na základě úpravy obsažené v trestním řádu, jenž je svou povahou speciální k úpravě obsažené v civilněprávních předpisech. Charakter role opatrovníka podle § 45 tr. ř. je tedy jiný než charakter role poručníka, když kolizní opatrovník v trestním řízení supluje jen procesní nezpůsobilost nezletilého poškozeného staršího 15 let, zastupuje jej jen v procesních otázkách, a to pouze v souvislosti s tou konkrétní trestní věcí, v níž byl příslušným orgánem činným v trestním řízení ustanoven jako opatrovník. K dosažení tohoto účelu přitom má k dispozici pouze úzký okruh úkonů vymezený trestním řádem. Na postavení kolizního opatrovníka ustanoveného podle § 45 tr. ř. pro účely trestního řízení tedy není možné v souladu s rozdílným pojetím jeho role oproti poručníkovi aplikovat právní úpravu obsaženou v § 934 občanského zákoníku, podle níž každé rozhodnutí poručníka v nikoli běžné záležitosti týkající se dítěte musí být schváleno soudem.

38. Jestliže obviněný ve svém dovolání poukázal na usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 4. 1991, sp. zn. [6 To 57/91](#), uveřejněné pod č. 33/1992, pak v tomto byl skutečně vysloven požadavek na to, aby úkon opatrovníka nezletilého poškozeného byl schválen soudem podle tehdejšího ustanovení § 176 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „občanský soudní řád“), ve znění účinném do 31. 12. 1991, podle něhož ve věcech péče o nezletilé rozhodoval soud o výchově a výživě nezletilých dětí, o styku rodičů s nimi, o omezení nebo zbavení rodičovských práv, o schválení důležitých úkonů nezletilého a o záležitostech nezletilého, o nichž se rodiče nemohou dohodnout.

39. K danému Nejvyšší soud v první řadě konstatuje, že soudní judikatura není formálním pramenem práva a lze se od ní, je-li pro to skutečně relevantní důvod, odchýlit. Je ovšem nezbytné na straně druhé poukázat, že je nástrojem ke sjednocení soudní praxe při řešení závažných právních otázek, a tudíž i prostředkem, který má zajistit předvídatelnost vydávaných rozhodnutí a rovnost účastníků řízení před zákonem. Zákon o soudech a soudcích proto stanovuje, že dospěl-li (tříčlenný) senát Nejvyššího soudu při svém rozhodování k právnímu názoru, který je odlišný od právního názoru již vyjádřeného v rozhodnutí Nejvyššího soudu, postoupí věc podle § 20 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudech a soudcích“), k rozhodnutí ve velkém senátu kolegia. Senát při postoupení věci velkému senátu kolegia odůvodní svůj odlišný právní názor. Uvedené platí beze zbytku pro rozdílné posouzení hmotněprávní otázky. Naopak v případě odchýlného právního názoru o procesním právu musí být splněny ještě další podmínky spočívající podle § 20 odst. 2 zákona o soudech a soudcích v tom, že řešená procesní otázka má po právní stránce zásadní význam a že k odlišnému názoru dospěl tříčlenný senát jednomyslně. Z hlediska rozhodovací praxe samotného Nejvyššího soudu to znamená, že i on sám je povinen respektovat právní názory, které ve svých dřívějších rozhodnutích vyslovil, a že se od nich nemůže ad hoc odchylovat. Senát Nejvyššího soudu č. 11, jenž nyní ve věci obviněného podle rozvrhu práce rozhoduje, ovšem neshledal, že by v nyní posuzovaném případě nastal důvod k předložení věci velkému senátu trestního kolegia, neboť procesní

argumentaci obsaženou v dovolání obviněného nepokládá za správnou a jím učiněný odkaz na rozhodnutí usnesení Městského soudu v Praze [Rt 33/1992](#) nepovažuje za případný, jelikož jeho závěry nelze převzít a aplikovat na současnou právní úpravu.

40. Usnesení Městského soudu v Praze [Rt 33/1992](#) předně není rozhodnutím Nejvyššího soudu obsahující jím formulovaný právní názor, nýbrž se jedná o pravomocné rozhodnutí soudu nižšího stupně, kteréžto bylo za účelem sjednocování soudní praxe schváleno trestním kolegiem jakožto rozhodnutí s judikaturním významem pro výklad a aplikaci právních předpisů a vydáno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek. Předmětné rozhodnutí přitom reflektuje právní úpravu účinnou ke dni 24. 4. 1991, tedy historickou právní úpravu v podobě před četnými novelizacemi trestního řádu a zejména před tzv. velkou novelizací, na jejímž základě došlo k podstatné změně institutu trestního stíhání se souhlasem poškozeného, a to přijetím zákona č. 265/2001 Sb. Touto novelou byl s účinností od 1. 1. 2002 v § 163a tr. ř. zakotven okruh výjimek, kdy o trestném činu, kde je jinak podmínkou zahájení a vedení trestního stíhání souhlas poškozeného, lze konat trestní stíhání, ačkoli takový souhlas nebyl dán nebo byl vzat zpět. Od 1. 1. 2002 tak nebyl souhlas nově vůbec vyžadován v některých případech, a to zejména tehdy, kdy je poškozeným osoba mladší 15 let. Zároveň bylo do trestního řádu nově zakotveno ustanovení § 163a odst. 2, z něhož vyplývá, že jestliže se poškozený na výzvu orgánu činného v trestním řízení ihned nevyjádří, zda souhlasí s trestním stíháním podle § 163 tr. ř., tento orgán mu poskytne podle povahy věci k vyjádření přiměřenou lhůtu, nejvýše však 30 dnů. Po marném uplynutí této lhůty však již souhlas s trestním stíháním dát nelze, o čemž je třeba poškozeného písemně poučit.

41. Dovolatelem odkazované usnesení Městského soudu v Praze [Rt 33/1992](#) tedy vycházelo z úpravy § 163 tr. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2001, na jejímž základě měli opatrovníci poškozených, kteří byli ustanoveni v trestním řízení, udělovat souhlas s trestním stíháním i za nezletilé poškozené mladší 15 let. Zjišťování zájmů opatrovanců přitom mohlo pro ustanovené opatrovníky v důsledku absence spodní hranice jejich věku (míněno opatrovanců) v některých případech představovat obtížný úkol, a to zvláště u poškozených mladších 12 let. Proto bylo možno za tehdejší právní úpravy dojít k závěru o vhodnosti konání řízení ve věci péče soudu o nezletilé a schválení takovéhoho úkonu soudem, jelikož řízení před opatrovnickým soudem bylo ovládáno zásadou vyšetřovací a v jeho průběhu tedy mohl soud podle § 120 odst. 1 občanského soudního řádu, ve znění účinném do 31. 12. 1991, opatřit a provést i jiné důkazy, než jaké byly navrhovány, pročež mohl v konečném důsledku v konkrétních případech lépe chránit zájmy daného opatrovance. Jak již Nejvyšší soud podrobně rozebral výše, podle současné právní úpravy obsažené v trestním řádu je situace opatrovníka podstatně odlišná, jelikož opatrovník nebude mít zpravidla v běžných případech problém zjistit stanovisko nezletilého poškozeného staršího 15 let a v souladu se svými povinnostmi tohoto stanoviska dbát při výkonu práv poškozeného v trestním řízení. Žádné ustanovení trestního řádu přitom nepočítá s tím, že by v souvislosti s vyjádřením souhlasu k trestnímu stíhání opatrovníkem nezletilého poškozeného staršího 15 let mělo být po ustanovení opatrovníka iniciováno rovněž řízení o schválení tohoto úkonu opatrovnickým soudem, přičemž pominout nelze ani skutečnost, že opatrovnický soud není při rozhodování v rámci péče o nezletilé vázán žádnou lhůtou, což by v praxi mohlo přinášet četné problémy s dodržováním lhůt stanovených trestním řádem (vedle zákonných lhůt pro podání opravných prostředků, jež mají prekluzivní charakter, se může jednat též o lhůty související se zadržením či s vazbou obviněného apod.). Za této situace, a to zejména s ohledem na smysl ustanovení

§ 163 tr. ř. ve spojení s § 163a tr. ř. (tzv. teleologický výklad), v něm obsažené výjimky, jakož i prekluzivní lhůtu pro udělení souhlasu s trestním stíháním, která byla do trestního řádu zakotvena s účinností od 1. 1. 2002, se tak závěry vyjádřené v citovaném usnesení Městského soudu v Praze [Rt 33/1992](#) ve vztahu k námitce obviněného, podle níž musel být opatrovníkem poškozené daný souhlas s trestním stíháním v nyní projednávané věci schválen opatrovníckým soudem, nejeví jako relevantní.

42. S ohledem na výše uvedené lze shrnout, že s dovolatelem lze souhlasit v tom, že se odvolací soud při řešení otázky potřebnosti souhlasu opatrovníckého soudu s úkonem opatrovníka nezletilého poškozeného nevyjádřil dostatečným způsobem k důvodům, pro něž není na místě aplikovat závěry obsažené v usnesení Městského soudu v Praze [Rt 33/1992](#). Přesto však námitky obviněného s ohledem na výše vyjádřené závěry Nejvyššího soudu nejsou opodstatněné a dovolací soud tak neshledal důvody ke kasaci napadeného rozhodnutí. K tomu je na místě rekapitulovat, že důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. dopadá na případy, kdy mělo být trestní stíhání obviněného zastaveno, což v projednávané věci nepřichází v úvahu, neboť obviněný byl současně stíhán mimo jiné i pro přečin výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku, který není § 163 tr. ř. nikterak dotčen. I za situace, kdy by poškozená nevyslovila souhlas s trestním stíháním obviněného pro skutek právně kvalifikovaný jako zločin ublížení na zdraví podle § 146 tr. zákoníku, přečin nebezpečného vyhrožování podle § 353 tr. zákoníku a přečin krádeže podle § 205 tr. zákoníku, a uvedená právní kvalifikace by byla v daném případě vypuštěna, byl by obviněný pro dané jednání i nadále trestně stíhán, byť toliko pro přečin výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku. K zastavení trestního stíhání jeho osoby z důvodu nepřípustnosti ve smyslu § 11 odst. 1 písm. l) tr. ř. by tedy nedošlo. Současně nemohly být nalézacím soudem při posouzení dotčeného skutku vypuštěny výše uvedené právní kvalifikace vyjmenované v § 163 tr. ř. z toho důvodu, že by poškozená nedala v tomto rozsahu k trestnímu stíhání souhlas, neboť již v přípravném řízení poškozená vyjádřila svou vůli udělit tento souhlas, přičemž tato vůle poškozené byla následně bezvadně formalizována advokátkou, která byla poškozené ustanovena jako opatrovník. S ohledem na výše uvedené nelze dospět k závěru, že k souhlasu opatrovníka poškozené udělenému podle § 163 tr. ř. nelze přihlížet jen proto, že tento úkon nebyl schválen opatrovníckým soudem. V tomto smyslu nelze pominout skutečnost, že ustanovení § 11 odst. 1 písm. l) tr. ř. dopadá nejen na případy, kdy od počátku nebyl dán souhlas poškozeného s trestním stíháním, ale i na případy, kdy byl dříve udělený souhlas následně vzat zpět. Poškozená ovšem v daném případě ničeho takového neučinila. Naopak v nyní projednávané věci v přípravném řízení sama ve věku blízkém zletilosti do protokolů vícero úkonů uvedla, že souhlas s trestním stíháním obviněného, který je jejím otcem, dává. Po dosažení zletilosti a zrušení ustanovení opatrovníka okresním soudem pak poškozená ještě před konáním hlavního líčení v dané věci přistoupila k volbě zmocněnkyně za účelem výkonu svých procesních práv a jejím prostřednictvím následně vůči obviněnému uplatnila svůj nárok na náhradu nemajetkové újmy. Rozsudek soudu prvního stupně vyhlášený v této věci pak poškozená napadla odvoláním podaným v neprospěch obviněného, přičemž v tomto řádném opravném prostředku se vedle náhrady nemajetkové újmy dožadovala přiznání též úroku z prodlení. Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že opatrovnice poškozené v dané věci realizovala jednotlivá procesní práva při zastupování poškozené zcela v souladu s jejími oprávněnými zájmy, čehož jednoznačným potvrzením je i skutečnost, že po dosažení zletilosti sama poškozená ve výkonu těchto práv aktivně pokračovala, přičemž úkony, jež byly jejím jménem dříve činěny její opatrovnící, nikterak nenegovala.

43. S přihlédnutím k výše uvedenému, jakož i petitu obviněným podaného dovolání je třeba konstatovat, že v případě, kdy je určitý skutek právně posouzen jako jednočinný souběh dvou nebo více trestných činů, z nichž jsou pouze některé vyjmenovány v ustanovení § 163 odst. 1 tr. ř. (jako je tomu i v projednávané věci), lze i při odepření souhlasu poškozeným řádně vést trestní stíhání, avšak pouze pro trestný čin, kde se souhlas poškozeného nevyžaduje. Přitom nelze trestní stíhání pro takový trestný čin, u něhož poškozený odmítl dát souhlas k jeho trestnímu stíhání, zastavit podle § 172 odst. 1 písm. d) tr. ř. ve spojení s § 11 odst. 1 tr. ř. Obviněnému se v takovém případě toliko sdělí, že stíhaný skutek bude v důsledku odepření souhlasu poškozeným posuzován jenom jako trestný čin, ohledně něhož není nutný souhlas poškozeného (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněná pod č. [31/1969](#) a č. [38/1999-I](#) Sb. rozh. tr.). V odůvodnění rozhodnutí (obžaloba, rozsudek) se pak vyloží, z jakých důvodů skutek není posuzován také jako trestný čin vyjmenovaný v tomto ustanovení, ohledně kterého by se jinak také vedlo trestní stíhání, nebýt odepření souhlasu poškozeného (srov. ŠÁMAL, P., a kol, Trestní řád. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 2117).

č. 13

44. V nyní projednávaném případě se pak konkrétně ve vztahu k trestnému činu výtržnictví jedná o trestný čin, který není obsažen v taxativním výčtu v ustanovení § 163 odst. 1 tr. ř., protože nebyl souhlas poškozené se zahájením trestního stíhání obviněného pro tento trestný čin policejním orgánem vyžadován. Naopak trestné činy ublížení na zdraví podle § 146 tr. zákoníku, nebezpečného vyhrožování podle § 353 tr. zákoníku a krádeže podle § 205 tr. zákoníku obsaženy ve výčtu uvedeném v ustanovení § 163 tr. ř. jsou, tzn. že se tak jedná o situaci, kdy bylo trestní stíhání pro tyto trestné činy podmíněno výslovným souhlasem poškozené. Návrh obviněného na zastavení jeho trestního stíhání Nejvyšším soudem, vznesený v jím podaném mimořádném opravném prostředku, je tedy bez ohledu na jím vznesené námitky bezpředmětný, jelikož jeho trestní stíhání bylo vedeno též pro trestný čin, k jehož stíhání orgány činné v trestním řízení nepotřebovaly souhlas poškozené. V takovém případě tak nelze v souladu s výše uvedeným přistoupit k zastavení trestního stíhání obviněného.

45. Obviněný ve svém dovolání shora uvedený dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. současně uplatnil ve spojení s dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř., a to v jeho druhé alternativě. Ta je dána tehdy, bylo-li rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. ř. Jelikož však Nejvyšší soud, jak je podrobně rozvedeno shora, v napadených rozhodnutích obou soudů nižších stupňů, popř. v postupu v rámci řízení, které vydání těchto rozhodnutí předcházelo, neshledal porušení zákona ve smyslu obviněným souběžně uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř., ani jiného důvodu dovolání uvedeného v § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. ř., nemohl být naplněn ani tímto obviněným výslovně uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř.

## VI. Závěr

46. Nejvyšší soud tak s ohledem na shora uvedené po přezkumu napadeného rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 18. 5. 2023, sp. zn. 11 To 104/2023, jakožto i jemu předcházejícího postupu v rozsahu podaného mimořádného opravného prostředku dospěl

k jednoznačnému závěru, že ve věci obviněného T. J. nedošlo k porušení zákona ve smyslu jím uplatněných dovolacích důvodů podle § 265b odst. 1 písm. e) a písm. m) tr. ř., ale ani žádného jiného z důvodů dovolání, která jsou v zákoně taxativně zakotvena. Jelikož bylo dovolání obviněného z výše rozvedených důvodů shledáno zjevně neopodstatněným, postupoval Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. a jím podané dovolání odmítl. O odmítnutí dovolání bylo rozhodnuto v neveřejném zasedání v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř.

## Č. 14

**Pro naplnění kvalifikačního znaku podle § 146 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, tedy spáchání trestného činu úmyslného ublížení na zdraví podle 146 odst. 1 tr. zákoníku na těhotné ženě, není nutné, aby pachatel útočil proti plodu, ani aby těhotenství bylo důvodem jeho útoku.**

***Ublížení na zdraví úmyslné, Těhotná žena***

*§ 146 odst. 1, 2 písm. a) tr. zákoníku*

Č. 14

*Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 5. 2023, sp. zn. [8 Tdo 391/2023](#), ECLI:CZ:NS:2023:8.TDO.391.2023.1*

*Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného P. T. proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15. 11. 2022, sp. zn. 7 To 72/2022, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 5 T 3/2022.*

### I.

#### Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 13. 7. 2022, sp. zn. 5 T 3/2022, byl obviněný P. T. uznán vinným přečinem ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, jenž spáchal tím, že

dne 23. 5. 2021 v přesně nezjištěné době kolem 16:00 hodin, ve XY, v bytě, kde bydlel s M. Z., po předchozí slovní rozepři za přítomnosti nezletilé dcery fyzicky napadl M. Z., která byla v osmém měsíci těhotenství, o čemž obviněný věděl, a to tak, že ji silně tahal za vlasy, udeřil ji rukou do zadní části hlavy, do zad, dal jí silný úder rukou do obličeje takovou silou, že jí způsobil zlomeninu úhlu dolní čelisti vpravo, bez dislokace fragmentů, útoky doprovázel nadávkami, zranění si vyžádalo lékařský zákrok spočívající v zavedení čtyř samořezných šroubů a mezičelistní fixaci, projevující se bolestivostí v pravém úhlu čelisti a nutností přijímat kašovitou stravu, čímž byla poškozená omezena v běžném způsobu života po dobu čtyř týdnů.

2. Za tento přečin byl odsouzen podle § 146 odst. 2 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání dvou let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. bylo rozhodnuto o náhradě škody.

3. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací usnesením ze dne 15. 11. 2022, sp. zn. 7 To 72/2022, odvolání obviněného a státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Praze jako nedůvodná podle § 256 tr. ř. zamítl.

## II.

**Z dovolání obviněného**

4. Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podal obviněný P. T. prostřednictvím obhájce z důvodů podle § 265b odst. 1 písm. h), i), m) tr. ř. dovolání, v němž vytýkal nesprávné skutkové i právní závěry, protože soud nedostatečně uvážil, že s poškozenou žili v konfliktním partnerském vztahu. Posuzovanému incidentu též předcházela prudká hádka mezi ním a poškozenou doprovázená vzájemnými útoky. S ohledem na tuto skutečnost bylo při právním posuzování jednání třeba brát do úvahy, že nelze vycházet jen z toho, jaká újma na zdraví byla takovýmto útokem způsobena poškozenému, ale je třeba přihlídnout i k okolnostem, za kterých se útok stal (srov. rozhodnutí č. [16/1964](#) Sb. roz. tr.), a teprve z nich dovodit, k jakému následku směřoval úmysl pachatele, jenž musí být prokázán i to, že směřoval ke způsobení následku ublížení na zdraví, byť v nepřímém úmyslu (srov. rozhodnutí č. [22/1968-I.](#), č. [19/1963](#) Sb. rozh. tr. a další).

5. V posuzované věci obviněný považoval za podstatné, že komunikace mezi ním a poškozenou probíhala běžně velmi konfrontačním způsobem, neboť oba společně užívali pervitin (metamfetamin), což mělo vliv na jejich volní schopnosti i na vnímání reality. Podle poškozené hádka mezi nimi trvala přibližně 45 minut, přičemž postupně eskalovala až do fyzické roviny, v jejímž rámci se vzájemně napadali. Obviněný poukázal na svou výpověď učiněnou při hlavním líčení, kde uváděl, že poškozené nechtěl ublížit a že jeho jednání bylo automatickým reflexem, šlo o dvě facky, současně však uvedl, že si situaci nevybavuje. Připustil, že když se rozzuří, má pak černo před očima, v určitých vypjatých situacích se dostává do stavů afektu, které popisuje jako zatmění. Během těchto stavů „nezná míru“ a uchyluje se k fyzickému násilí, ke kterému by za běžných okolností nedošlo, a proto posuzovanou situaci přirovnává ke stavu zmenšené přičetnosti, neboť jeho stav byl úzce spjat s užíváním návykové látky, kterou již nyní neužívá, neboť samotné trestní stíhání ho přimělo k nápravě a vedení řádného života, kdy se odstříhl od osob, jež na něj měly špatný vliv, a řádně se stará o děti společně s poškozenou.

6. Obviněný namítal, že nesměřoval k tomu, aby poškozené ublížil na zdraví, obzvláště, když byla těhotná. Děti má rád, což je patrné ze skutečnosti, že se staral a stará nejen o vlastní dítě, které má s poškozenou, ale i o její druhé dítě. V dané situaci absentuje subjektivní stránka směřující ke kvalifikované skutkové podstatě, a protože není dáno zavinění ke vzniklému následku, nemohl se dopustit úmyslného trestného činu ublížení na zdraví. Projednávaný incident lze posuzovat nanejvýš jako nedbalostní čin, pro nějž však v případě trestného činu ublížení na zdraví z nedbalosti není naplněn předpoklad porušení důležité povinnosti vyplývající ze zaměstnání, povolání, postavení, funkce pachatele, ani nejde o nesplnění povinnosti uložené podle zákona, což vylučuje kvalifikaci podle § 146 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku. Proto se mohl dopustit nanejvýš přestupku.

7. Vadným shledal i výrok o trestu, k němuž zmínil, že jednal v době incidentu v silném rozrušení (afektu), který nebyl vyvolán požitím návykové látky, a tudíž jde o polehčující okolnost ve smyslu ustanovení § 41 písm. b) tr. zákoníku, nadto projevil nad svým činem lítost, což by mělo být rovněž vnímáno jako polehčující okolnost ve smyslu § 41 písm. o) tr. zákoníku. Soudům vytkl, že trest neukládaly za použití § 58 odst. 1 tr. zákoníku, neboť vzhledem k výše popsáným okolnostem případu spočívajícím v konfliktním vztahu mezi oběma aktéry, k jejich užívání pervitinu a s ním spojenými možnými abstinenci příznaky, jakož i afektu

obviněného v době činu i k jeho poměrům, kdy již vede řádný život a podílí se na péči o své nezletilé děti, lze dosáhnout jeho nápravy i trestem kratšího trvání. Má tudíž za to, že mu měl být uložen trest odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby, protože trest odnětí svobody v trvání dvou let je nepřiměřeně přísný. Tato námitka je podle něj současně podřaditelná pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 10. 2007, sp. zn. [3 Tdo 668/2007](#)).

8. Z těchto důvodů obviněný v závěru dovolání navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k tr. ř. zrušil usnesení odvolacího soudu, jakož i předcházející rozsudek soudu prvního stupně a dále podle § 265m odst. 1 tr. ř. nově rozhodl tak, že se podle § 226 písm. b) tr. ř. zprošťuje obžaloby, jelikož v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem, eventuálně aby podle § 265k tr. ř. zrušil usnesení odvolacího soudu a podle § 265l odst. 1 tr. ř. věc přikázal k novému projednání a rozhodnutí.

č. 14

### III.

#### Z vyjádření Nejvyššího státního zastupitelství

9. Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství (§ 265h odst. 2 tr. ř.) zdůraznil, že dovolání obsahuje z valné části doslovné opakování námitek uplatněných v předchozích stádiích trestního řízení, s nimiž se soudy obou stupňů vypořádaly (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2002 sp. zn. [5 Tdo 86/2002](#)), a proto již z tohoto důvodu jde o dovolání zjevně neopodstatněné ve smyslu § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. Přesto zmínil v reakci na námitky obviněného vztahující se k subjektivní stránce, že se s nimi již vypořádal nejen soud prvního stupně (body 30. až 31. jeho rozsudku), ale i odvolací soud (bod 12. jeho usnesení), s jejichž závěry se ztotožnil, protože jsou logické. Přesvědčivě soudy vyložily zejména to, z jakých důvodů způsob jednání obviněného vylučuje nedbalostní jednání, a důvodně popsaly, proč vykazují všechny znaky úmyslného trestného činu.

10. Namítal-li obviněný na základě důvodu podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř., že soudy nebraly na zřetel polehčující okolnosti a měly postupovat při ukládání trestu podle § 58 tr. zákoníku, státní zástupce tomuto požadavku nepřisvědčil, protože označený důvod nenaplnil (viz rozhodnutí č. [22/2003](#) Sb. rozh. tr.). I přesto zdůraznil, že se soudy trestem důkladně zabývaly a zvažovaly i polehčující a přitěžující okolnosti (viz bod 32. rozsudku nalézacího soudu a body 13., 14. napadeného usnesení) a vyložily, proč bylo nutné na obviněného působit trestem nepodmíněným, a to i s respektem k zásadě uvedené v § 55 odst. 2 tr. zákoníku. Neztotožnil se s obviněným, že by u něj šlo o stav silného rozrušení, neboť ke vzájemným konfliktům docházelo často, a proto v tomto způsobu jejich řešení nelze spatřovat skutečnost, která by k takovému silnému rozrušení mohla vést. Nelze u něj shledat ani upřímnou lítost, i když v průběhu řízení uváděl, že svého činu lituje, protože bezprostředně předtím tvrdil, že vinu nesou vždy obě strany.

11. Nedůvodným státní zástupce shledal i požadavek obviněného na zmírnění trestu použitím ustanovení § 58 tr. zákoníku, protože tuto výhradu odůvodnil nepřiměřeností mu uloženého trestu, což je námitka, která na označený důvod podle dosavadní judikatury nedopadá. Navíc se obviněný domáhá postupu soudu, který je fakultativní, záležející na uvážení soudu. Z okolností zjištěných soudem se však v dané věci nepodávala žádná skutečnost, která by zakládala důvod k užití tohoto mimořádného ustanovení.



12. Vzhledem k tomu, že státní zástupce neshledal ani naplnění důvodu podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř., protože nebyla zjištěna existence vytykané vady zakládající některý z důvodů dovolání, která by zatěžovala řízení před soudem prvního stupně, navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání obviněného podle § 265i písm. e) tr. ř. odmítl jako zjevně neopodstatněné. Současně udělil souhlas s tím, aby Nejvyšší soud učinil rozhodnutí za podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř., jakož i § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. v neveřejném zasedání.

13. Vyjádření státního zástupce bylo zasláno obhájci obviněného, Nejvyšší soud však písemnou reakci na ně do konání neveřejného zasedání neobdržel.

#### IV.

#### Přípustnost dovolání

14. Nejvyšší soud jako soud dovolací shledal, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř., bylo podáno oprávněnou osobou podle § 265d odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř., v zákonné lhůtě a na místě, kde lze toto podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.).

č. 14

#### V.

#### Obecně k důvodům dovolání

15. Dovolání jako mimořádný opravný prostředek s přesně zákonem stanovenými formálními podmínkami lze uplatnit pouze s odkazem na některý z důvodů uvedených v § 265b odst. 1, 2 tr. ř., a proto Nejvyšší soud musí zkoumat, zda výhrady tvrzené na podkladě v dovolání označeného dovolacího důvodu odpovídají jeho zákonnému vymezení.

16. Dovolání podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř. lze uplatnit, bylo-li rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. ř. Podle obsahu podaného dovolání a též vzhledem k tomu, že odvolací soud napadený rozsudek ve smyslu § 254 odst. 1 tr. ř. přezkoumal, je zřejmé, že obviněný použil uvedený dovolací důvod v jeho druhé alternativě, neboť současně v dovolání uvedl i další dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) a i) tr. ř.

17. S odkazem na důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. je možné dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Jeho prostřednictvím lze namítat zásadně vady právní povahy, především, že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoliv o trestný čin nejde, nebo jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným. Podkladem pro posouzení správnosti právních otázek ve smyslu uvedeného dovolacího důvodu je skutkový stav zjištěný soudy prvního, příp. druhého stupně, jenž Nejvyšší soud nemůže měnit (srov. přiměřeně usnesení Ústavního soudu např. ve věcech ze dne 9. 4. 2003, sp. zn. [I. ÚS 412/02](#), ze dne 24. 4. 2003, sp. zn. [III. ÚS 732/02](#), ze dne 9. 12. 2003, sp. zn. [II. ÚS 760/02](#), ze dne 30. 10. 2003, sp. zn. [III. ÚS 282/03](#), ze dne 15. 4. 2004, sp. zn. [IV. ÚS 449/03](#), aj.).

18. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř. slouží k nápravě vad v uloženém trestu, byl-li obviněnému uložen druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo trest ve výměře mimo

trestní sazbu stanovenou zákonem na trestný čin, jímž byl uznán vinným. Druhem trestu, který zákon nepřipouští, se rozumí zejména případy, v nichž byl uložen některý z druhů trestů uvedených v § 52 tr. zákoníku bez splnění zákonem stanovených podmínek. S odkazem na § 58 tr. zákoníku je možné dovolání z tohoto dovolacího důvodu podat jen tehdy, jestliže bylo mimořádné snížení trestu odnětí svobody aplikováno, ač nebyly splněny pro takový postup zákonem stanovené podmínky. V takovém případě jde o trest uložený pod dolní hranici trestní sazby stanovené v trestním zákoně, čímž je tento dovolací důvod naplněn [srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 5. 2003, sp. zn. [5 Tdo 411/2003](#) (uveřejněné v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, roč. 2004, seš. 26, č. T 617), a ze dne 19. 3. 2014, sp. zn. [3 Tdo 362/2014](#)]. Jiná pochybení soudu spočívající v nesprávném druhu či výměře uloženého trestu, zejména nesprávné vyhodnocení kritérií uvedených v § 39 až § 42 tr. zákoníku, a v důsledku toho uložení nepřiměřeného přísného nebo naopak mírného trestu, nelze v dovolání namítat prostřednictvím žádného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 tr. ř. (viz rozhodnutí č. [22/2003](#) Sb. rozh. tr.).

č. 14

19. Nejvyšší soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozhodnutí z vlastní iniciativy (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 8. 2006, sp. zn. [8 Tdo 849/2006](#)). Zároveň je však povinen posuzovat, zda jsou v postupech soudů nižších stupňů dodrženy zásadní požadavky spravedlivého procesu (srov. článek 6 Listiny a články 36 a 38 Úmluvy), neboť rozhodování o mimořádném opravném prostředku se nemůže ocitnout mimo rámec ochrany základních práv jednotlivce a tato ústavně garantovaná práva musí být respektována (a chráněna) též v řízení o všech opravných prostředcích (k tomu viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 25. 4. 2004, sp. zn. [I. ÚS 125/04](#), ze dne 18. 8. 2004, sp. zn. [I. ÚS 55/04](#), ze dne 31. 3. 2005, sp. zn. [I. ÚS 554/04](#), stanovisko pléna ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. [Pl. ÚS-st. 38/14](#)).

## VI.

### Důvodnost dovolání

#### a) K právnímu posouzení věci

20. Dovoláním obviněný soudům vytýkal, že nedostatečně posoudily okolnosti, za kterých k činu, jehož průběh nepopíral, došlo, zejména že nebraly do úvahy, že mezi ním a poškozenou byly hádky vždy konfliktní, že se vzájemně napadali a že v době činu jeho schopnosti vnímat realitu byly ovlivněny užíváním návykové látky a zranění poškozené nechtěl způsobit. Poukazoval na nesprávnost použité kvalifikace, neboť nejednal úmyslně, ale domáhal se toho, aby při nemožnosti posoudit skutek jako nedbalostní trestný čin byla věc postoupena jako přešůpek. Těmito námitkami obviněný dostal podmínkám důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., a proto Nejvyšší soud posuzoval jejich důvodnost, kterou zkoumal na podkladě přezkoumávaných rozhodnutí i obsahu spisu, z nichž shledal, že soudy se v potřebné míře zabývaly všemi rozhodnými skutečnostmi, zejména tím, za jakých okolností k činu došlo a jaká újma u poškozené nastala.

21. Soud prvního stupně posuzoval vzájemné vztahy mezi obviněným a poškozenou i to, za jakých okolností k činu došlo, k čemuž provedl i potřebné dokazování, jehož obsah u jednotlivých důkazů popsal v bodech 3. až 25. odůvodnění rozsudku a své závěry k jejich posouzení rozvedl v bodech 26. a násl. rozsudku, kde se vypořádal i s námitkami obviněného. Pokud jde o povahu újmy, již obviněný způsobil, shledal v ní, i přes uvážení toho, zda obviněný

způsobil poškozené těžkou újmu na zdraví (srov. § 122 odst. 2 tr. zákoníku), újmu na zdraví ve smyslu § 122 odst. 1 tr. zákoníku (viz body 29. až 30. odůvodnění rozsudku). Se zřetelem na povahu vzniklého zranění, mechanismus, jakým obviněný vůči poškozené, zejména její hlavě působil, i okolnosti, za kterých k činu došlo, shledal, že obviněný jednal v úmyslu přímém, neboť poškozenou udeřil způsobem, že si musel být vědom toho, že jí způsobí zranění, jehož léčba si vyžádá více jak jeden týden. S ohledem na stav poškozené nacházející se v osmém měsíci těhotenství soud prvního stupně dovodil, že obviněný naplnil znaky nejen základní skutkové podstaty podle § 146 odst. 1, ale kvalifikované podle odstavce 2 písm. a) tr. zákoníku (srov. bod 31. rozsudku soudu prvního stupně).

22. Odvolací soud k námitkám obviněného obsahově shodným s těmi, jež vznesl v posuzovaném dovolání, poukázal na to, že obviněný razantně vedeným úderem do obličeje poškozené jí způsobil zlomeninu dolní čelisti s popsány následky. Zdůraznil právě tuto povahu jednání obviněného i lokalizaci a intenzitu jím vedeného úderu a dovodil ve shodě se soudem prvního stupně úmysl obviněného, protože tento způsob provedení činu o nedbalosti, jíž se obviněný domáhal, nesvědčí. Též vysvětlil své úvahy k závěru o naplnění okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby spočívající ve znaku „na těhotné ženě podle odst. 2 písm. a) § 146 tr. zákoníku“, protože o tom, že se poškozená nachází ve vysokém stupni těhotenství, obviněný věděl, tudíž veškeré polemiky nad otázkou, zda byla či nebyla naplněna subjektivní stránka trestného činu, označil za bezpředmětné. Nezpochybnitelným podle něho je, že s přihlédnutím k intenzitě útoku i místu na hlavě poškozené, kam útok směřoval, musel být přinejmenším srozuměn s tím, že poškozené způsobí minimálně ublížení na zdraví ve smyslu § 122 odst. 1 tr. zákoníku (srov. bod 12. usnesení odvolacího soudu).

23. Se zřetelem na uvedené závěry soudů obou stupňů je zřejmé, že se zaviněním obviněného zabývaly a dostatečně přesvědčivě své úvahy vyložily v souladu se zákonnými hledisky, k nimž Nejvyšší soud doplňuje, že přečinu ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, se dopustí ten, kdo jinému úmyslně ublíží na zdraví a spáchá takový čin na těhotné ženě. Jde o úmyslný přečin, přičemž úmysl se musí vztahovat také k následku v podobě ublížení na zdraví. Při zvažování, zda pachatel jednal úmyslně, je třeba zjišťovat a zohledňovat, jakým způsobem proti tělu oběti působil, intenzitu útoku, způsob jeho provedení, osobu poškozeného i pachatele, případně pohnutku apod. (srov. materiál uveřejněný pod č. [II/1965](#) Sb. rozh. tr.).

24. Uvedené požadavky vycházejí z toho, že zavinění vyjadřuje vnitřní vztah pachatele k následku jeho jednání vyjádřeného ve skutkové podstatě trestného činu. Subjektivní stránka je takovým psychickým vztahem pachatele, který nelze přímo pozorovat, a na zavinění lze proto usuzovat ze všech okolností případu, za kterých ke spáchání trestného činu došlo. Je to určité chování pachatele, neboť i jednání je projevem vůle. Závěr o zavinění (podložený výsledky dokazování) lze zpravidla dovozovat toliko nepřímou z okolností objektivní povahy, z nichž je možno podle zásad logického myšlení usuzovat na vnitřní vztah pachatele k porušení nebo ohrožení zájmů chráněných trestním zákonem (srov. například rozhodnutí č. [62/1973](#) a [41/1976](#) Sb. rozh. tr., usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 5. 2010, sp. zn. [8 Tdo 394/2010](#), rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2001, sp. zn. [5 Tz 225/2001](#), či usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 12. 2013, sp. zn. [IV. ÚS 2728/12](#)).

25. V posuzované věci nelze přisvědčit námitkám obviněného, že nejednal úmyslně, jak správně shledaly soudy obou stupňů, protože jím spáchaný čin i způsob jeho provedení odpovídají tomu, že vedl útok proti poškozené opakovaným napadáním tak, že ji silně tahal za vlasy, udeřil ji rukou do zadní části hlavy a do zad a dal jí úder rukou do obličeje takovou silou, že jí zlomil čelist. Jde o opakované jednání cílené proti horní polovině těla, včetně hlavy poškozené, které svědčí o snaze jí ublížit, což by odpovídalo úmyslu přímému podle § 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, u něhož pachatel chce způsobem uvedeným v trestním zákoníku ohrozit zájem chráněný takovým zákonem. Soudy se však klonily spíše k úmyslu nepřímému podle § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku, u kterého pachatel ví, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, s tím je srozuměn. Pro obě formy úmyslu je zjevné, že obviněný ví, že zranění poškozenému mechanismem, který používá, způsobí, o čemž v posuzované věci není pochyb, protože zejména rána, již obviněný mířil na obličej poškozené, byla vedena s velkou razancí, která byla nutná k tomu, aby došlo ke zlomení dolní čelisti (srov. znalecký posudek MUDr. Andrey Vlčkové z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství; též bod 7. rozsudku soudu prvního stupně). Toto zranění si vyžádalo lékařský zákrok spočívající v zavedení čtyř samořezných šroubů a mezičelistní fixaci, projevující se bolestivostí v pravém úhlu čelisti a nutností přijímat kašovitou stravu, což poškozenou omezovalo v běžném způsobu života po dobu čtyř týdnů.

26. Nejvyšší soud (s výhradou, že přímý úmysl by odpovídal více zjištěnému skutku, z hlediska zásady, že nemůže věc posuzovat přísněji s ohledem na zákaz *reformationis in peius*) ke správnosti závěrů soudů dále doplňuje, že obviněný při spáchání činu v nepřímém úmyslu podle § 15 odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. zákoníku byl srozuměn s tím, že způsobem uvedeným v trestním zákoně může porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem. Toto srozumění vyjadřuje aktivní volní vztah pachatele k způsobení následku relevantního pro trestní právo, čímž je míněna vůle, jež se projevila navenek, tj. chováním pachatele. Způsobení následku není přímým cílem pachatele, ani nevyhnutelným prostředkem (přímo ho nechce), neboť pachatel sleduje svým záměrem cíl jiný, který může být z hlediska trestního práva jak cílem relevantním, tak i cílem nezávadným. Přitom je však pachatel vždy srozuměn s tím, že realizace tohoto cíle předpokládá způsobení následku významného pro trestní právo, avšak tento následek je nechtěným, pouze vedlejším následkem jednání pachatele, s kterým je však srozuměn. Na takové srozumění lze usuzovat z toho, že pachatel nepočítal s žádnou konkrétní okolností, která by mohla zabránit následku, který si představoval jako možný, a to ať už by šlo o jeho vlastní zásah, nebo o zásah někoho jiného (srov. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník I. (§ 1–139). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 222, 223).

27. Soudy, jak je patrné z odůvodnění přezkoumávaných rozhodnutí, zvážily všechny rozhodné skutečnosti, zejména se zabývaly okolnostmi, za kterých k činu došlo, a měly na paměti i to, že obviněný i poškozená byli uživateli omamných látek a že jejich společné soužití bylo velmi konfliktní a k agresi mezi nimi docházelo i v minulosti (viz násilné obdobné jednání vůči téže poškozené v minulosti, když v říjnu 2019, pro což byl odsouzen trestním příkazem Okresního soudu Praha-východ ze dne 31. 12. 2019, sp. zn. 2 T 233/2019, v dubnu 2021 utrpěla dvojistou zlomeninu dolní čelisti a byla ošetřena pro zlomeninu nosních), dospěly ke správným závěrům o vině obviněného.

28. Pokud obviněný nejen v dovolání, ale i ve své obhajobě po celé řízení uváděl ve svůj prospěch to, že jednal v určitém zmatení smyslů a že zranění poškozené způsobit nechtěl,

těmto jeho výhradám objektivně učiněná zjištění neodpovídají. I kdyby jeho útoku předcházela hádka mezi nimi, jak se dovozuje z jejich výpovědí, nic nenasvědčuje tomu, že by útoky ze strany poškozené vůči němu, pokud by k nim před útokem obviněného došlo, měly jakoukoli razanci, protože na těle obviněného nebylo shledáno nic, co by svědčilo o tom, že by se případně poškozené bránil. Takto ani obhajobu neuplatňoval, a o tom, že by byl ze strany poškozené ohrožován, nehovořil. To, že poškozené ublížit nechtěl, rovněž výsledkům dokazování neodpovídá, naopak z nich plyne, jak bylo uvedeno výše, že proti poškozené útočil opakovaně, a nakonec i dostatečnou silou, aby jí zlomil čelist, takže směřoval ke způsobení újmy na jejím zdraví.

29. Nejvyšší soud proto shledal, že soudy na úmysl obviněného usuzovaly a nepochybily, jestliže shledaly v činu obviněného úmyslné zavinění.

30. Správným je závěr soudů i o naplnění kvalifikačního znaku podle § 146 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, na němž nic nemění obhajoba obviněného, v níž poukazoval na svůj kladný vztah k dětem, což nemá pro použitou právní kvalifikaci žádný význam. Pro naplnění tohoto kvalifikačního znaku je rozhodné, že žena v době, kdy pachatel útok proti její tělesné integritě směřoval, byla těhotná, neboť je speciálně touto kvalifikační okolností poskytována ochrana těhotné ženě, a to v období od nidace do počátku porodu. O tom, že poškozená byla těhotná, v této věci nevznikají žádné pochybnosti, protože obviněný jako její druh věděl, že je v osmém měsíci těhotenství. Není pro jeho naplnění nutné, aby bylo pachatelem útočeno proti plodu, ani aby těhotenství bylo důvodem jeho útoku, protože v takovém případě by již bylo zřejmě nutné zvažovat jinou právní kvalifikaci, např. podle § 159 tr. zákoníku, neboť uvedená kvalifikovaná skutková podstata podle § 146 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku primárně nedopadá na ochranu života a zdraví dítěte v prenatálním stádiu, nýbrž je určena k ochraně těhotné ženy jakožto nositelky takového plodu v prenatálním stádiu. Pro naplnění tohoto znaku proto nebylo rozhodné, že obviněný tvrdil, že nechtěl způsobit újmu na zdraví jejich dosud nenarozenému dítěti, podstatné bylo, že předmětem jeho útoku byla těhotná žena.

31. Nejvyšší soud v posuzované věci neshledal, že by právní závěry soudů svědčily o obviněným namítaných nedostatcích, naopak se ztotožnil s použitou právní kvalifikací, která i z hlediska závěrů o subjektivní stránce nevykazuje vytýkané vady. Pro úplnost k požadavku obviněného na projednání věci jako přestupku je třeba uvést, že vykazuje-li jeho jednání znaky trestného činu, nemůže jít o přestupek, jak obviněný (navíc na základě odlišných skutkových okolností) požadoval.

#### b) Výhrady proti výroku o trestu

32. Námitkami směřujícími proti výroku o trestu obviněný vytýkal, že soudy dostatečně nepřihlédly ke všem rozhodným skutečnostem, zejména k tomu, že v době činu užíval pervitin, a uváděl, že jednal v silném rozrušení (afektu), který však nebyl vyvolán požitím této návykové látky, a pokud tyto skutečnosti nebraly do úvahy, nezohlednily polehčující okolnosti podle § 41 písm. b), o) tr. zákoníku. Domáhal se též použití ustanovení § 58 tr. zákoníku, čímž brojil proti nepřiměřenosti trestu, jenž mu byl vyměřen. Takové výhrady však na žádné dovolací důvody neodpadají, a proto se jimi Nejvyšší soud zásadně nemůže zabývat (srov. rozhodnutí č. [22/2003](#) Sb. rozh. tr.). I přesto však Nejvyšší soud se zřetelem na nutnost vyloučit možné excesy na námitky obviněného reagoval, a to zejména z hlediska principů proporcionálního a spravedlivého ukládání trestu (k tomu viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 25. 4. 2004,

sp. zn. [I. ÚS 125/04](#), ze dne 18. 8. 2004, sp. zn. [I. ÚS 55/04](#), ze dne 31. 3. 2005, sp. zn. [I. ÚS 554/04](#), stanovisko pléna ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. [Pl. ÚS-st. 38/14](#), a usnesení ze dne 5. 2. 2013, sp. zn. [II. ÚS 4809/12](#), atd.), byť si je vědom, že i s odkazem na ně je zásah dovolacího soudu možný jen tenkrát, pokud je napadeným rozhodnutím uložený trest trestem extrémně přísným, zjevně nespravedlivým a nepřiměřeným. Zásada přiměřenosti trestních sankcí je totiž předpokladem zachování obecných principů spravedlnosti a humánnosti sankcí. Jde-li o uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody, je třeba zkoumat, zda zásah do osobní svobody pachatele, obecně ústavním pořádkem předvídaný, je ještě proporcionálním zásahem či nikoliv. Je nutné posuzovat vztah veřejného statku, který je představován účelem trestu, a základním právem na osobní svobodu, které je omezitelné jen zákonem, avšak dále za předpokladu, že jde o opatření v demokratické společnosti nezbytné a nelze-li sledovaného cíle dosáhnout mírnějšími prostředky (k tomu přiměřeně srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2005, sp. zn. [I. ÚS 554/04](#)).

## č. 14

33. Pro posuzování přiměřenosti a humánnosti ukládaného trestu, případně jeho proporcionality je třeba mít na paměti, že trest vymezený za konkrétní trestnou činnost pachatelem je vždy trestem individuálním, který je určen ve vztahu k osobě pachatele v konkrétní věci, při jehož výměře v daném případě musí soud zvážit proporcionalitu trestu vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu, a to i s ohledem na relativní závažnost daného trestného činu v rámci systematiky trestných činů ve zvláštní části trestního zákoníku; individuální možnost nápravy pachatele, jeho poměry, jakož i zájmy a blaho dětí pachatele, rovněž i rizika ohrožení bezpečnosti lidí, majetku nebo jiného obecného zájmu (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2014, sp. zn. [I. ÚS 4503/2012](#)).

34. Z těchto hledisek Nejvyšší soud posuzoval, zda soudy při ukládání trestu dodržely všechna zákonná pravidla zejména stanovená v ustanoveních § 38 až 42 tr. zákoníku. Jestliže se výhrady obviněného týkaly toho, že soudy řádně neuvážily polehčující okolnosti podle § 41 odst. 1 písm. b), o) tr. zákoníku tím, že nepřihlédly k jeho rozrušení a že svého činu upřímně litoval, byly uvedeny zcela mimo zákonem stanovený smysl a význam těchto polehčujících okolností, zejména byly v rozporu se skutečnostmi ve věci zjištěnými. Polehčující okolnost podle § 41 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku spočívá sice mimo jiné v silném rozrušení, jímž se rozumí určitý duševní stav pachatele, který nepříznivě ovlivňuje jeho rozumovou nebo volní složku jeho jednání, ale posoudí-li se všechny objektivně prokazané skutečnosti, bylo zjištěno, že obviněný v takovém stavu, který tato polehčující okolnost předpokládá, nenacházel. Poškozenou fyzicky napadl sice v rámci vzájemné hádky, ale bez toho, aby cokoliv skutečně objektivně svědčilo o tom, že se mohl do stavu silného rozrušení dostat. Obviněný netrpěl duševní chorobou ani jiným onemocněním, tělesným či duševním vyčerpáním. Poukazoval-li na afekt, je třeba uvést, že za něj lze považovat silnou emocionální reakci vysoké intenzity a krátkého trvání, která sice vědomí zužuje, ale nezamlžuje ho, a tudíž nemůže být považována za chorobnou změnu vědomí, která by u pachatele oslabovala vztah k realitě a zanechávala pravou amnézii (srov. RAUCH, H. J.: Über die Schuldfähigkeit von Affekttätern, In: Saß, H.: Affektdelikte, str. 202), nebo „jde o silný bouřlivě, ale krátce probíhající citový stav (např. hněv, zděšení, radost, nadšení), zpravidla provázaný vegetativními reakcemi a mimickými projevy“ (srov. HARTL, P., HARTLOVÁ, H.: Psychologický slovník. 1. vydání. Portál: Praha, 2000, str. 19). Afektivní napětí, byť je pro něj typické krátké trvání či přechodný stav, může přetrvávat i delší dobu, aby se na nepatrný podnět vybil spontánní agresivní reakcí, v daném okamžiku i zdánlivě nedůvodnou. Afekt se promítá zejména do subjektivní stránky jednání obviněného, v souhrnu se všemi

dalšími skutečnostmi v této věci má právě jeho průběh u obviněného význam pro jeho jednání vyvolané a podmíněné tímto stavem hněvu.

35. Okolnost podle § 42 odst. 1 písm. o) tr. zákoníku polehčuje pachatele tehdy, když obviněný upřímně svého činu lituje, což u obviněného nenastalo, protože i uvedenou okolnost tvrdil, jeho jednání ani chování tomu nenasvědčovalo, protože nesplnil požadavek upřímnosti. Tato okolnost totiž nespočívá jen v tom, že obviněný vlastními slovy deklaruje, ale pro takový závěr musí být ve věci podklady, a chování obviněného po spáchání činu musí o takovém jeho osobním postoji svědčit. Nelze totiž odhlédnout od toho, že obviněný čin ani nedoznal, snažil se svou odpovědnost za něj bagatelizovat, a proto je vyloučena možnost uplatnění této polehčující okolnosti (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 6. 2014, sp. zn. [5 Tdo 588/2014](#)).

36. Uvedené skutečnosti svědčí i o tom, že soudy důvodně neuplatnily ustanovení § 58 odst. 1 tr. zákoníku, protože pro jeho aplikaci ve věci obviněného nebyly splněny zákonem stanovené podmínky. Je vhodné připomenout, že jde toliko o fakultativní možnost pro soud, má-li vzhledem k okolnostem případu nebo vzhledem k poměrům pachatele za to, že by použití trestní sazby odnětí svobody trestním zákonem stanovené bylo pro pachatele nepřiměřeně přísné a že lze dosáhnout nápravy pachatele i trestem kratšího trvání. Soud toto ustanovení může využít pouze v případech existence mimořádných okolností, a tedy nejde o pravidelný postup soudu, na nějž by měl obviněný jakýkoli nárok (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník I. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 791). Jak soudy obou stupňů vysvětlily, na straně obviněného nebyly shledány ani obecné polehčující okolnosti ve smyslu § 41 tr. zákoníku, tím méně pak okolnosti mimořádné odůvodňující použití § 58 odst. 1 tr. zákoníku (viz bod 32. rozsudku soudu prvního stupně a body 13., 14. napadeného usnesení).

37. Nejvyšší soud z rozvedených důvodů neshledal, že by došlo k porušení zásady přiměřenosti trestu podle § 38 tr. zákoníku či článku 8 odst. 2 Listiny, ani dalších zásad pro ukládání trestu, neboť soud uvedený trest ukládající zvažoval všechna rozhodná kritéria (srov. přiměřeně např. nálezy Ústavního soudu ze dne 4. 4. 2007, sp. zn. [III. ÚS 747/06](#) a ze dne 11. 6. 2014, sp. zn. [I. ÚS 4503/12](#), ze dne 11. 6. 2014, sp. zn. [I. ÚS 4503/2012](#) atd.). Důvod pro mimořádné snížení ukládaného trestu odnětí svobody dán v posuzované věci není.

38. Pokud jde o výměru trestu, soud druhého stupně se k námitkám obviněného zabýval i hledisky uvedenými v § 55 odst. 2 tr. zákoníku, podle něhož je možné za trestné činy s horní hranicí zákonné trestní sazby nepřevyšující pět let uložit nepodmíněný trest odnětí svobody pouze za podmínky, že by vzhledem k osobě pachatele uložení jiného trestu zjevně nevedlo k tomu, aby pachatel vedl řádný život, a podle obsahu věci dospěl k závěru, že nepodmíněný trest uložený obviněnému ve výměře dvou let je správný a spravedlivý, a to i se zřetelem na uvedená hlediska. Zohlednil, že obviněný v relativně krátkém časovém úseku napadl tutéž poškozenou opakovaně, přičemž šlo o napadení osoby blízké ve smyslu § 42 písm. h) tr. zákoníku, za nějž byl navíc pravomocně odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody Okresním soudem Praha-východ pod sp. zn. 2 T 233/2019. Soudy přihlížely i k osobním, rodinným a majetkovým poměrům obviněného ve smyslu ustanovení § 39 tr. zákoníku, v nichž rovněž neshledaly takové okolnosti, které by bylo možné výrazněji ve prospěch obviněného hodnotit.

39. Z uvedeného je zřejmé, že soudy obou stupňů se všem rozhodným okolnostem věnovaly a trest ve vztahu k nim vyměřily. Vzhledem k tomu, že obviněný byl v dané věci ohrožen trestem odnětí svobody v trvání od jednoho roku do pěti let, přičemž soudy jako přiměřený a spravedlivý shledaly trest uložený v délce dvou roků, a to jako trest nepodmíněný, nesvědčí o tom, že by šlo o trest neproporcionální, nepřiměřeně anebo nedůvodně tvrdý či odporující zásadám pro spravedlivé potrestání pachatele. Lze jen dodat, že předchozí podmíněné odsouzení za obdobnou trestnou činnost zjevně nesplnilo svůj účel (stejně jako i nepodmíněná odsouzení pro majetkovou trestnou činnost), a přitom jde o trest uložený při spodní hranici zákonné trestní sazby.

## VII. Závěr

č. 14

40. Nejvyšší soud proto uzavírá, že soudy při ukládání trestu výše popsaná kritéria respektovaly (§ 55 odst. 2, § 58 odst. 1 a § 39 odst. 1 tr. zákoníku), braly shora uvedené zásady v posuzované věci do úvahy a své rozhodnutí uložit obviněnému nepodmíněný trest odnětí svobody zvažovaly s ohledem na všechny zjištěné okolnosti, které řádně a důsledně posuzovaly. Uložení trestu obviněnému se neocitlo mimo rámec ústavní konformity a nedošlo k porušení ústavně zaručeného práva či svobody obviněného (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2018, sp. zn. [II. ÚS 492/17](#), usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 6. 2018, sp. zn. [IV. ÚS 2947/17](#)). Přezkoumávané rozhodnutí nevykazuje extrémní nepřiměřenost a nerespektování základních zásad pro výměru trestů.

41. Z uvedených důvodů, byť je zčásti dovolání obsahově podřaditelné pod obviněným zvolené dovolací důvody, není důvodné, a protože soudy své právní závěry i okolnosti, za kterých ukládaly trest, řádně vyložily a jejich závěry jsou dostatečně vyjádřeny v přezkoumávaných rozhodnutích, bylo možné na jejich podkladě dojít k závěru, že dovolání je zjevně neopodstatněné. Nejvyšší soud je proto podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.



## č. 15

Strážník obecní (městské) policie má postavení úřední osoby podle § 127 odst. 1 písm. e) tr. zákoníku při provádění zákroků, úkonů nebo jiných opatření k odvrácení bezprostředního nebezpečí ve smyslu § 16 odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, a to včetně vstupu na soukromý pozemek, existují-li důvodné obavy, že je ohrožen život nebo zdraví osoby anebo hrozí-li větší škoda na majetku.

### Úřední osoba

§ 127 odst. 1 písm. e) tr. zákoníku, § 16 odst. 1 zák. č. 553/1991 Sb., o obecní policii

č. 15

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 7. 2023, sp. zn. [8 Tdo 636/2023](#), ECLI:CZ:NS:2023:8.TDO.636.2023.1

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného P. U. proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 5. 4. 2023, sp. zn. 7 To 72/2023, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 5 pod sp. zn. 30 T 4/2022.

### I.

#### Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 4. 1. 2023, sp. zn. 30 T 4/2022, byl obviněný P. U. (dále „obviněný“ či „dovolatel“) uznán vinným v bodě I. zločinem násilí proti úřední osobě podle § 325 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) tr. zákoníku a v bodě II. přečinem násilí proti úřední osobě podle § 325 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, jichž se dopustil skutky popsánymi tak, že

I. dne 15. 10. 2021 v době od 00:35 hodin do 00:46 hodin v Praze, na adrese XY, v sídle a areálu společnosti H., spol. s r.o., IČO: XY (dále „společnost H.“), při provádění úkonů hlídky Městské policie hlavního města Prahy ve složení K. H. a L. S., kteří byli oděni do služebního stejnokroje a kteří se obviněnému jako strážníci Městské policie hlavního města Prahy (dále „strážníci“) představili, po opakovaných výzvách těchto strážníků, neboť měli podezření, že obviněný je pod vlivem alkoholu a má v úmyslu odjet svým vozidlem, k prokázání totožnosti a k opuštění vozidla značky Tesla, černé barvy, RZ: XY, před nímž strážníci stáli a uvnitř kterého obviněný seděl na místě řidiče, v úmyslu znemožnit jim výkon jejich pravomoci, se obviněný svým vozidlem proti strážníkům rozjel, strážníci před rozjíždějícím se vozidlem uskočili, a opět obviněného vyzývali k tomu, aby vystoupil z vozidla, což učinil, následně však opět do vozidla nasedl a znovu se proti nim svým vozidlem rozjel, v důsledku čehož museli zase uskočit, načež strážník L. S. užil donucovacího prostředku hrozba namířenou střelnou zbraní vůči obviněnému, což jej přimělo, aby z vozidla vystoupil,

II. dne 15. 10. 2021 v době kolem 00:46 hodin v Praze, tamtéž, po příjezdu hlídky Policie České republiky, když se obviněný dopustil skutku pod bodem I. a poté, co jej příslušník Policie České republiky (dále „policista“), J. K., který byl oděn do služebního stejnokroje a jako policista se představil, vyzval s ohledem na jednání pod bodem I. k prokázání totožnosti, v úmyslu znemožnit policistovi výkon jeho pravomoci se proti němu otočil a udeřil jej rukou sevřenou v pěst do oblasti hrudní kosti.

2. Za tyto trestné činy byl obviněný odsouzen podle § 325 odst. 2 tr. zákoníku, § 43 odst. 1 tr. zákoníku, § 67 odst. 2 písm. b), odst. 3 tr. zákoníku a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku k úhrnnému peněžitému trestu ve výměře 100 denních sazeb po 2.000 Kč, tj. celkem 200 000 Kč.

3. Městský soud v Praze jako soud odvolací rozsudkem ze dne 5. 4. 2023, sp. zn. 7 To 72/2023, z podnětu odvolání státního zástupce Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 5 podaného v neprospěch obviněného proti výroku o trestu podle § 258 odst. 1 písm. d), e), odst. 2 tr. ř. rozsudek soudu prvního stupně zrušil ve výroku o trestu a podle § 259 odst. 3 tr. ř. znovu rozhodl tak, že při nezměněném výroku o vině obviněnému uložil podle § 325 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku úhrnný trest odnětí svobody v trvání šesti měsíců, jehož výkon mu podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu dvou let. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku mu uložil trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu na dva roky.

4. Odvolání obviněného podané proti výroku o vině i trestu jako nedůvodné podle § 256 tr. ř. zamítl.

## II.

### Z dovolání obviněného

5. Obviněný proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal prostřednictvím obhájce z důvodů podle § 265b odst. 1 písm. § 265b odst. 1 písm. g), h), i) tr. ř. dovolání zaměřené proti výroku o vině i trestu.

6. Výhrady obviněný zaměřil proti vadám v právním posouzení věci [§ 265b odst. 1 písm. h) tr. ř.], protože soudy nerespektovaly § 12 odst. 2 tr. zákoníku a nesprávně dovodily, že v této věci podmínky pro *ultima ratio* nejsou naplněny přesto, že soud prvního stupně učinil zjištění o spíše hraniční intenzitě užitého násilí obviněného. Odvolací soud tuto nesprávnost neodstranil, pouze opakovaně uváděl, že skutková zjištění nalézacího soudu jsou správná a úplná a hodnocení důkazů je s důkazy souladné a logické, což obviněný považoval za nepřezkoumatelný závěr (viz náleží Ústavního soudu ze dne 16. 3. 2011, sp. zn. [I. ÚS 2445/09](#)).

7. K nízké intenzitě svého jednání obviněný poukázal zejména na to, že u skutku v bodě I. k pohybu jeho vozidla došlo jen několik nižších desítek centimetrů ve směru ke strážníkům, přičemž vozidlo ani nedojelo do místa, kde strážníci stojí, a proto ani neexistovalo skutečné nebezpečí vzniku újmy na zdraví, ani ohrožení jiných zájmů chráněných trestními předpisy. Tento čin nelze přirovnávat ke skutkově obdobným případům zasahujících policistů, kteří museli uskakovat před jedoucím vozidlem. U činu pod bodem II. úder pěstí do hrudníku nebyl silný, jeho následkem bylo toliko chvilkové narušení rovnováhy, ke zranění nedošlo, jak potvrdil i napadený příslušník v hlavním líčení. Zkoumané jednání lze přirovnat

k „postrčení“ bez zjevného následku. O malé škodlivosti činu svědčí i to, že se obviněný v uplynulých 30 letech nedopustil trestného jednání a v době incidentu byl pod vlivem alkoholu a rozrušen po hádce s manželkou. Jde tedy o ojedinělý exces z jinak řádného života obviněného. Ze strany zasahujících strážníků a policistů došlo k překročení pravomocí při vstupu do soukromého objektu společnosti H. Z těchto důvodů nejde o trestné jednání, ale jen o přestupky proti veřejnému pořádku podle zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

8. Naplnění důvodů podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř. obviněný spatřoval v tom, že strážníci neměli oprávnění ke vstupu na soukromý pozemek. Vadně bylo jejich postavení vyhodnoceno jako požívající ochrany podle § 127 tr. zákoníku. Neztotožnil se se závěrem soudů, že jeho manželka požádala strážníky o pomoc a řekla jim, že obviněný je pod vlivem alkoholu a chystá se odjet motorovým vozidlem z areálu. Skutkové závěry odvolacího soudu v tomto směru nemohou obstát, neboť strážníci znali dobře místní poměry, a tedy museli vědět, že obviněný objektivně nemůže areál opustit s motorovým vozidlem jinou cestou než vjezdem blokováným automobilem jeho manželky, což oba v průběhu hlavního líčení potvrdili, a proto nelze mít za naplněné zákonné požadavky pro vstup na soukromý pozemek podle § 16 odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 553/1991 Sb.“). Strážník L. S. výslovně uvedl, že manželka strážníky o pomoc nepožádala, a proto v této rovině jde o pouhé spekulace odvolacího soudu a porušení zásady *in dubio pro reo*, a zásad podle § 2 odst. 6 tr. ř.

9. Soudy provedené důkazy vadně hodnotily, neboť neobjasnily rozpory mezi výpověďmi svědků K. H. a L. S. a dostatečně nezjistily při absenci dalších důkazů okolnosti, které vedly strážníky ke vstupu do objektu, resp. že nebyly dány žádné skutkové důvody pro jejich vstup na pozemek. Pokud tak i přesto učinili, nepoživali ochrany veřejného činitele podle § 127 tr. zákoníku (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 7. 2013, sp. zn. [7 Tdo 653/2013](#), či rozhodnutí Nejvyššího soudu Slovenské socialistické republiky ze dne 18. 1. 1980, sp. zn. [6 Tz 70/79](#)). Proto obviněný popsaným jednáním nemohl naplnit znaky skutkové podstaty trestného činu násilí proti úřední osobě podle § 325 odst. 1 tr. zákoníku u žádného z obou skutků, protože v bodě II. jsou skutkové závěry v rozporu zejména s výpovědí svědka K. H., který policisty na místo původně přivolal a výslovně jim sdělil, že důvodem bylo obviněným odmítné prokázání totožnosti.

10. Obviněný se neztotožnil u skutku pod bodem I. s názorem, že šlo o násilí ve smyslu § 325 odst. 1 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, a odkaz na rozhodnutí č. [36/1976–I.](#) Sb. rozh. tr. považoval za nesprávný, neboť jde o věc skutkově zcela odlišnou, v níž jednání pachatele spočívalo v tom, že neuposlechl výzvu, aby zastavil vozidlo, a namísto toho počal rychlost jízdy zvyšovat, najížděl přímo na dotyčného policistu, který byl nucen v posledním okamžiku prudce odskočit, přičemž bezprostředně poté projelo vozidlo obviněného místem, kde policista stál. Tuto situaci nelze s nyní posuzovanou věcí srovnávat, protože strážníkům reálné nebezpečí nevzniklo. Neztotožnil se s odvolacím soudem, že není důležité, jakou vzdálenost obviněný vozidlem ujel či jak rychle jel. Naopak bylo podle obviněného třeba brát do úvahy funkci samočinného brždění použitého vozidla značky Tesla, a k jeho tíži nelze klást důraz ani reakci zasahujících strážníků, kteří uskočili i při neexistenci rizika srážky. Z těchto důvodů bylo možno uvažovat toliko o pokusu trestného činu nezpůsobilým prostředkem, což by se mělo promítnout do úvah o společenské škodlivosti stíhaného jednání. Z uvedených důvodů

považoval použitou právní kvalifikaci za nesprávnou. Jejich vstup nebyl nezbytný pro ochranu života, zdraví, majetku, ani k odvrácení závažného ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti.

11. Nesprávné skutkové závěry obviněný shledal i u činu v bodě II., protože výsledky dokazování nebylo prokázáno, že by vůči policistovi J. K. užil násilí, které soudy vadně vyhodnotily z hlediska razance úderu, jež vůči policistovi vedl, protože i K. H. potvrdil, že obviněnému „vyjela ruka“, což však soudy nebraly pro své závěry v potaz. Nehodnotily krátkost úderu a jeho malou intenzitu, a proto vadně dovodily, že šlo o „násilí“ ve smyslu uvažované skutkové podstaty trestného činu (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 26. 1. 1966, sp. zn. [1 Tz 95/65](#)).

12. S odkazem na důvody podle § 265b odst. 1 písm. h), i) tr. ř. obviněný uložený trest označil za nepřiměřeně přísný, neodpovídající povaze a závažnosti jednání kladeného mu za vinu. U zákazu činnosti spočívajícím v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu poukázal na neexistenci přímé a bezprostřední souvislosti mezi spáchaným činem a zakazovanou činností, když ani odvolací soud ohledně přiměřenosti a individualizace trestu neuvedl žádné úvahy. Soudy u výroku o trestu nedostály nárokům kladeným na odůvodnění soudních rozhodnutí (srov. nález Ústavního soudu ze dne 7. 8. 2017, sp. zn. [II. ÚS 2027/17](#)), důvody pro uložení nepřiměřených a nezákonných trestů nevyložily. Odvolací soud kromě bezúhonnosti a spáchání více trestných činů nezmínil jiné polehčující okolnosti, ani se nezabýval kritérii pro stanovení druhu a výměry trestu ve smyslu § 39 tr. zákoníku. Neuvážil, že bylo na místě nízkou škodlivost činů pro společnost promítnout do výměry trestu. Paušalizované prohlášení odvolacího soudu, že trest je přiměřený a odpovídá zákonným kritériím, nenaplnuje požadavky na srozumitelnost a přezkoumatelnost soudních rozhodnutí (srov. GRIVNA, T. § 125 [Odůvodnění rozsudku a poučení v rozsudku]. In: ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1693).

13. Nezákonnost trestu zákazu činnosti obviněný spatřoval zejména v tom, že v jeho trestní věci vůbec nebyly dány obecné podmínky pro jeho uložení. V projednávané věci skutek neplyne přímo z řízení motorového vozidla a jeho provozu na veřejných pozemních komunikacích, a tudíž souvislost jeho řízení s daným trestným činem je nanejvýš marginální. S ohledem na zásadu subsidiarity přísnějších sankcí ve smyslu § 38 odst. 2 tr. zákoníku by uložení zákazu řízení nebylo možné ani v případě, kdy by i dovolací soud usoudil, že se jedná o trest podle zákona přípustný, jelikož veškeré funkce trestních sankcí byly bezezbytku naplněny již uloženým podmíněným trestem odnětí svobody. Nemůže obstát ani výměra tohoto trestu v délce dvou let, která je ve zjevném nepoměru s povahou a závažností projednávané věci a nereflektuje ani ostatní hlediska podle § 39 odst. 1 tr. zákoníku, s ohledem na osobní a pracovní poměry obviněného a účinky a důsledky, které lze očekávat od trestu pro jeho budoucí život (je jediným členem představenstva společnosti G. P., jejímž předmětem činnosti je vyhledávání a realizace investičních příležitostí ve stavebnictví a developerská činnost). S jeho pracovní činností se nedílně pojí i nutnost řízení motorových vozidel, a proto zákaz této činnosti po dobu dvou let je zásadním zásahem do dosavadní pracovních povinností obviněného.

14. Ze všech rozvedených důvodů obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. v celém rozsahu zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 5. 4. 2023, sp. zn. 7 To 72/2023, i jemu předcházející rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 4. 1. 2023,

sp. zn. 30 T 4/2022, a aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. věc vrátil Obvodnímu soudu pro Prahu 5 k novému projednání a rozhodnutí.

### III.

#### Z vyjádření Nejvyššího státního zastupitelství

15. Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství (§ 265h odst. 2 tr. ř.) k dovolání poukázal na doslovné opakování námitek uváděných obviněným po celé trestní řízení, na něž oba soudy reagovaly, a proto dovolání označil za zjevně neopodstatněné (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2002, sp. zn. [5 Tdo 86/2002](#), uveřejněné v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu roč. 2002, sv. 17 pod č. T 408).

16. Skutkové námitky státní zástupce shledal neodůvodněnými, protože je obviněný vystavěl na tvrzení, že se ničeho závadného nedopustil. S ohledem na jeho argumenty jde pouze o polemiku se skutkovými zjištěními soudů činných dříve ve věci a prosazování vlastního hodnocení důkazů a vlastní verze skutkového děje, což pod žádný dovolací důvod podřadit nelze. Státní zástupce v tomto směru poukázal na správná skutková zjištění Obvodního soudu pro Prahu 5 vymezená ve skutkové větě jeho rozsudku a dále konkretizovaná v jeho odůvodnění a v odůvodnění rozsudku Městského soudu v Praze s tím, že úvahy i závěry obou soudů jsou dostatečně průkazné a z provedených důkazů, po jejich řádném vyhodnocení jednotlivě a v jejich souhrnu, je lze dovodit, přičemž v této podobě vyplynula z přesvědčivých výpovědí tří svědků (strážníků a policisty), které jsou v jednotlivých pasážích podporovány i výpovědí svědkyně L. K. a audiovizuálním záznamem. Upozornil rovněž, že oba soudy se pečlivě zabývaly vyhodnocením věrohodnosti výpovědí na věci zainteresovaných osob a přiléhavě rozvedly, proč vzaly za podklad skutkového děje právě vyjádření poškozených a nikoli výpověď obviněného či účelová vyjádření svědkyně K. U. a M. D. Obvodní soud pro Prahu 5 učinil správná skutková zjištění a nedošlo ani k porušení zásady presumpce nevinny a principu *in dubio pro reo*.

17. Státní zástupce reagoval i na výhrady týkající se podmínek pro vstup strážníků a policistů na pozemek společnosti H. s tím, že se ztotožnil s důvody uvedenými soudy obou stupňů a v souladu s nimi doplnil, že oprávnění strážníků Městské policie Praha ke vstupu na pozemek vyplynulo z ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb. a bylo odůvodněno zjištěním, že obviněný byl v danou chvíli podle své manželky K. U. pod vlivem alkoholu a v tomto stavu se chystal se svým motorovým vozidlem odjet z areálu společnosti H. Tudíž existovala reálná obava, že při eventuálním řízení motorového vozidla pod vlivem alkoholu dojde k bezprostřednímu ohrožení majetku či zdraví a života nejen samotného obviněného, ale i dalších účastníků silničního provozu. Oprávnění ke vstupu na pozemek příslušníky policie vyplynulo z podmínek § 40 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon č. 273/2008 Sb.“), též na základě telefonického oznámení strážníka K. H., že se v areálu společnosti H. nachází muž pod vlivem alkoholu, který se chystá odjet svým vozidlem a příslušníkům Městské policie Praha se odmítá legitimovat. Obviněný v obou případech užil násilí v momentě, kdy vůči němu úřední osoby prováděly úkony vyplývající z jejich pravomoci a vyzývaly ho k prokázání totožnosti, v obou případech užil násilí proto, aby od tohoto úkonu upustily. Jednal tedy v úmyslu působit na výkon pravomoci úřední osoby. Krátká vzdálenost, kterou obviněný svým vozidlem ujel, nízká rychlost jím řízeného vozidla, ani to, že strážníci stihli uskočit, a že policistu J. K. udeřil pěstí pouze jedenkrát

a na kratší vzdálenost, správnost závěrů soudů nemohou zvrátit a je naplněna skutková podstata trestného činu násilí proti úřední osobě podle § 325 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku.

18. Podmínky pro beztrestnost obou činů obviněného z hledisek subsidiarity trestní represe podle § 12 odst. 2 tr. zákoníku státní zástupce v souladu s názory soudů obou stupňů neshledal naplněnými (viz stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2013, sp. zn. [Tpjn 301/2012](#), či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2015, sp. zn. [3 Tdo 1401/2015](#), a další) s tím, že společenskou škodlivost nemůže sama o osobě snižovat jen dosavadní bezúhonnost obviněného, když v daném případě přitom nelze pominout, že obviněný spáchal více trestných činů, přičemž u činu pod bodem I. šlo o najetí opakované.

19. Vytýkal-li obviněný vady ve výroku o trestu na základě důvodu podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř. u trestu odnětí svobody, státní zástupce tuto námitku považoval za uplatněnou mimo zmíněný důvod dovolání. Uvedl přitom, že tento druh trestu není nepřiměřeně přísný, naopak je spravedlivý. Námitky k zákazu činnosti řízení všech druhů motorových vozidel postrádají opodstatnění, protože existovala souvislost mezi vykonávanou činností a spáchaným skutkem, jehož se obviněný dopustil jako osoba, která usedla do vozidla a na strážníky jím opakovaně najela. Útok byl tedy veden v momentě, kdy byl řidičem motorového vozidla, byť nenastartoval, avšak uvedl je do mírného pohybu. Trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel proto trestem nepřijatelným není.

20. Z uvedených důvodů, když přezkoumávaná rozhodnutí netrpí vytýkanými vadami, státní zástupce dospěl k závěru, že námitky obviněného dílem pod žádný dovolací důvod podřadit nelze a dílem jsou neopodstatněné. Navrhl proto, aby Nejvyšší soud dovolání odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. a aby své rozhodnutí o dovolání učinil za podmínek § 265r odst. 1 tr. ř. v neveřejném zasedání.

21. Přestože vyjádření státního zástupce bylo zasláno obhájci obviněného, Nejvyšší soud žádnou písemnou reakci na ně do konání neveřejného zasedání neobdržel.

#### IV.

##### **Přípustnost dovolání**

22. Nejvyšší soud jako soud dovolací shledal, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a), h) tr. ř., bylo podáno oprávněnou osobou podle § 265d odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř., v zákonné lhůtě a na místě, kde lze toto podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.).

#### V.

##### **K důvodům dovolání**

23. Dovolání jako mimořádný opravný prostředek s přesně zákonem stanovenými formálními podmínkami lze podat pouze s odkazem na některý z důvodů uvedených v § 265b odst. 1, 2 tr. ř., a proto Nejvyšší soud musí zkoumat, zda výhrady tvrzené na podkladě v dovolání označených důvodů odpovídají jejich zákonnému vymezení.

24. Nejvyšší soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozhodnutí z vlastní iniciativy (srov. usnesení

Nejvyššího soudu ze dne 9. 8. 2006, sp. zn. [8 Tdo 849/2006](#)). I přes toto pravidlo je však povinen dbát na to, aby v postupech soudů nižších stupňů byly dodrženy zásadní požadavky spravedlivého procesu (srov. článek 6 Úmluvy a články 36 a 38 Listiny), neboť rozhodování o mimořádném opravném prostředku se nemůže ocitnout mimo rámec ochrany základních práv jednotlivce a tato ústavně garantovaná práva musí být respektována (a chráněna) i v řízení o všech opravných prostředcích (k tomu viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 25. 4. 2004, sp. zn. [I. ÚS 125/04](#), ze dne 18. 8. 2004, sp. zn. [I. ÚS 55/04](#), ze dne 31. 3. 2005, sp. zn. [I. ÚS 554/04](#), stanovisko pléna ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. [Pl. ÚS-st. 38/14](#)).

25. Úkolem Nejvyššího soudu v dovolacím řízení není, aby důkazy provedené soudy nižších stupňů přehodnocoval, ale je povinen se zabývat správností jejich hodnocení z hledisek a principů stanovených v § 2 odst. 5, 6 tr. ř. (srov. též nález Ústavního soudu ze dne 30. 11. 1995, sp. zn. [III. ÚS 166/95](#), i usnesení ze dne 14. 1. 2004, sp. zn. [III. ÚS 376/03](#)), a proto posuzuje, zda proces a jeho výsledky odpovídají zákonem stanoveným principům, zejména zda nenesou znaky jednostrannosti či tendenčnosti či libovůle.

č. 15

a) ke skutkovým námitkám

26. Obviněný dovolání mimo jiné opřel o důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., který lze použít, jestliže rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy. U tohoto důvodu postačí, když je naplněna alespoň jedna z těchto tří alternativně vymezených podmínek. Vždy však je třeba, aby byla vytýkána nesprávnost skutkových zjištění, která mají určující význam pro naplnění znaků trestného činu, jenž je na nich založen. Prostřednictvím tohoto důvodu nelze tedy napadat jakoukoliv skutkovou okolnost, s níž se obviněný neztotožnil, ale jen takovou, která je rozhodná pro naplnění některého ze znaků skutkové podstaty posuzovaného trestného činu (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 1. 2022, sp. zn. [8 Tdo 1377/2021](#)).

27. Na podkladě tohoto důvodu a v souladu s ním obviněný vytýkal vadné hodnocení důkazů soudem prvního stupně, poukazoval na to, že vstup strážníků a posléze policistů do areálu společnosti H. byl svévolný, protože pro něj neměli podstatný zákonný důvod, že soudy vyvodily závěry o intenzitě jeho jednání u obou skutků nesprávně a v rozporu s obsahem svědeckých výpovědí poškozených. Tvrdil, že výpovědi poškozených jsou nevěrohodné, a též zdůrazňoval, že došlo k porušení zásady presumpce nevinny a *in dubio pro reo*. Vytýkal, že dovoláním napadená rozhodnutí jsou nepřezkoumatelná.

28. Nejvyšší soud na základě obviněným vytyčených vad posuzoval, jakým způsobem soudy prováděly shromážděné důkazy a jak je hodnotily. Pro své závěry vycházel z obsahu přezkoumávaných rozhodnutí i spisového materiálu, na jejichž podkladě neshledal nedodržení pravidel stanovených § 2 odst. 5, 6 tr. ř., ani že by odůvodnění přezkoumávaných rozhodnutí obsahovala excesy, jichž se obviněný dovolává.

29. Podle rozsudku soudu prvního stupně posuzoval důvodnost výhrad obviněného zaměřených proti způsobu hodnocení provedených důkazů a s námitkami obviněného se neztotožnil. Rozhodně nelze přisvědčit tomu, že by učiněná skutková zjištění neměla podklad v obsahu provedených důkazů, o čemž svědčí zejména bod 3. odůvodnění jeho rozsudku,

v němž soud vyložil, na základě jakých důkazů dospěl ke skutkovým zjištěním popsaným ve výroku o vině. Je třeba zmínit, že kromě obviněným v dovolání zmiňovaných úředních osob a svědka M. D. měl soud k dispozici i další obviněným neuváděné důkazy, a to výpověď L. K., K. U., rovněž listinné důkazy (fotografie vjezdu, fotomapy areálu a jeho okolí, úřední záznam o zajištění obviněného ze dne 15. 10. 2021 a další), k žádosti obhajoby úřední záznam o vyhodnocení kamerového záznamu ze dne 22. 10. 2022 a přehrál k důkazu též CD s obrazovým a zvukovým záznamem. Obsahem těchto důkazů se soud prvního stupně zabýval v bodech 4. až 14., na něž lze pro stručnost odkázat.

30. Výhrady obviněného o tom, že soud posuzoval některé důkazy jednostranně, jsou vyloučeny obsahem odůvodnění jeho rozsudku, protože v bodě 16. a následujících soud prvního stupně vysvětlil své postoje ke každému důkazu i to, jak je hodnotil, a to nikoliv jen jednostranně, ale v návaznosti na další zjištění plynoucí ze souhrnu všech provedených důkazů. Proto je vyloučeno, že by šlo o vadné hodnocení důkazů. Soud vysvětlil způsob, jakým při jejich hodnocení postupoval, proč některým tvrzením či svědkům neuvěřil, zatímco o jiné naopak své závěry o vině obviněného opřel. Zdůraznil i dvě odlišné skupiny důkazů, a to výpovědi příslušníků Policie České republiky a městské policie na straně jedné a výpovědi obviněného, jeho společníka a manželky na straně druhé. S tímto vědomím, jak soud zdůraznil, přistupoval s velkou obezřetností k hodnocení jednotlivých výpovědí z hlediska věrohodnosti každého ze svědků, a to mimo jiné i s přihlédnutím k jejich vzájemným osobním vztahům, zda jednotlivé verze výpovědí korespondují toliko vzájemně nebo se shodují i s dalšími provedenými důkazy (viz body 19., 20. rozsudku). Po takto provedeném zhodnocení předložených verzí nevzbuzuje pochybnosti odůvodněný a o výsledky provedeného dokazování opřený závěr soudu o věrohodnosti výpovědí příslušníků městské policie a Policie České republiky, třebaže i tito svědci se v určitých detailech popisu skutkového děje zcela neshodovali, čehož si byl soud vědom a své úvahy i závěry v tomto duchu zkoumal a posuzoval (viz body 17. až 21. rozsudku soudu prvního stupně).

31. Posoudí-li se uvedené závěry soudu prvního stupně z hledisek § 2 odst. 5, 6 tr. ř., lze seznat, že citovaná ustanovení a jimi předpokládané postupy byly náležitě dodrženy a soud se jimi v rámci prováděného dokazování plně řídil. Ve smyslu zásad pro objektivní hodnocení dvou odlišně vypovídajících skupin výpovědí každou posuzoval podle principů uvedených v § 2 odst. 6 tr. ř. a vyvodil z učiněných zjištění závěry o tom, které skutečnosti vzal za prokázané, o které důkazy svá skutková zjištění opřel a jak uvažoval (srov. například nálezy Ústavního soudu ze dne 22. 6. 2016, sp. zn. [I. ÚS 520/16](#)). Právě proto, že proti sobě stála dvě protichůdná tvrzení, soud po vyhodnocení každé ze skupiny při splnění všech pravidel stanovených pro hodnocení důkazů uvedl, proč dospěl k závěru, že právě jedna skupina svědeckých výpovědí je pravdivá, a vyjádřil i úvahy vedoucí k tomuto závěru, jež zahrnul do odůvodnění svého rozhodnutí. V takovém postupu nelze spatřovat vady řízení. Soud přitom detailně popsal a přesvědčivě odůvodnil svůj důkazní postup, stejně jako své závěry o spolehlivosti použitého důkazního pramene. Přezkoumané rozhodnutí proto není založeno na pouhém apodiktickém popření některých zjištěných faktů a na nezdůvodněném přitakání jiným faktům. Z obsahu tohoto rozhodnutí není zjevná jakákoli nezdůvodněná selekce důkazů svědčících ve prospěch obviněného (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 10. 7. 2014, sp. zn. [III. ÚS 888/14](#)).



32. Při těchto závěrech o správnosti procesního postupu soudu prvního stupně při prováděném dokazování nelze přisvědčit námitce obviněného o zjevném rozporu skutkových zjištění s obsahem svědeckých výpovědí zasahujících strážníků a policistů, neboť vyvstaly-li mezi nimi některé drobné rozpory, soud je srozumitelným a logickým způsobem vysvětlil (viz bod 19. rozsudku) a překlenul je při hodnocení důkazů způsobem předpokládaným v § 2 odst. 6 tr. ř. (srov. přiměřeně usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 7. 2012, sp. zn. [III. ÚS 1806/09](#)). Nutno též podotknout, že některé ze sporných skutečností byly částečně objektivizovány i audiovizuální nahrávkou.

33. Nebylo možné přisvědčit ani výhradám obviněného o vadném posouzení jeho odvolacích námitek odvolacím soudem, jenž v bodech 5. a 6. přezkoumávaného rozsudku stručně konstatoval, že skutkové i právní závěry nalézacího soudu jsou zcela správné a nedošlo ani k porušení procesních práv obviněného ve smyslu porušení práva na spravedlivý proces, přičemž na jednotlivé odvolací argumenty podrobně reagoval v bodě 11. napadeného rozsudku s tím, že tvrzení obviněného shledal při správnosti závěrů soudu prvního stupně nedůvodnými. Po posouzení obsahu odvolání obviněného a způsobu, jakým na ně odvolací soud reagoval, lze zdůraznit, že ani toto rozhodnutí nevykazuje obviněným zmiňované nedostatky. Protože obsahuje vcelku vyčerpávající reakci na jednotlivé výhrady, jež obviněný v řádném oprávněném prostředku uplatnil, a to se zjištěním, že nešlo o nové skutečnosti, ale již dříve známou obhajobu, které se soud prvního stupně v potřebné míře věnoval a v jednotlivých pasážích svého rozsudku svá stanoviska vysvětlil. Z těchto důvodů pochybnosti nevzbuzuje ani závěr soudu o tom, že důvodem, proč policisté i strážníci vstoupili do areálu společnosti H., byly skutečnosti zjištěné strážníky L. S. a K. H. Soud právě ve vztahu k této skutkové okolnosti dostatečně rozvedl a vysvětlil své úvahy vedoucí k závěru, že je pravdivá a přesvědčivá výpověď těchto strážníků, a ve vztahu k nim se se všemi rozhodnými souvislostmi postupem podle § 2 odst. 6 tr. ř. vypořádal (viz body 8., 9., 16., 17., 25. napadeného rozsudku).

34. Rozhodně nelze rozsudek odvolacího soudu označit za nepřezkoumatelný z důvodů, jež obviněný v dovolání uváděl. Bez nutnosti opakovat všechny argumenty obou soudů, na něž je možné ve stručnosti odkázat, lze jen zmínit, že oba soudy popsaly své úvahy směřující jak ke způsobu provedení dokazování, tak i k právnímu posouzení a vysvětlily i důvody svých závěrů. Takové zdůvodnění je dostatečně podrobné, komplexní a obsahuje úvahy a vysvětlení, z nichž je patrné, na základě jakých důkazů soudy dospěly k jakým skutkovým i právním závěrům, a lze jen stručně zmínit, že dostály požadavkům kladeným zákonem na náležitosti odůvodnění rozsudku v § 125 odst. 1 tr. ř. Napadené rozsudky jsou přezkoumatelné, protože obsahují úvahy vedoucí k vlastnímu právnímu posouzení věci (srov. přiměřeně např. nálezy Ústavního soudu ze dne 23. 3. 2006, sp. zn. [III. ÚS 521/05](#), či ze dne 24. 11. 2005, sp. zn. [I. ÚS 455/05](#)). Nedopustily se tedy porušení práva na soudní ochranu zakotveného v článku 36 odst. 1 Listiny a v článku 6 Úmluvy (srov. rozsudek ESLP ze dne 21. 1. 1999 ve věci García Ruiz vs. Španělsko, stížnost č. [30544/96](#), § 26, v němž bylo vysloveno, že podle ustálené judikatury musí soudní rozhodnutí uvádět důvody, na nichž jsou založená, v dostatečné míře), a nejde proto v posuzované věci o porušení práva na spravedlivý proces. Soudy splnily povinnost svá rozhodnutí řádně odůvodnit a v tomto rámci se adekvátně, co do myšlenkových konstrukcí racionálně logickým způsobem vypořádat i s argumenty uplatněnými obviněným (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2008, sp. zn. [I. ÚS 3184/07](#)).

35. Nejvyšším soudem posouzená skutková zjištění vzešla z procesu, který byl učiněn v souladu se zákonem stanovenými procesními podmínkami. Nic nespovídá ani o tom, že by se soudy zpronevěřily principu *in dubio pro reo* či dalším zásadám, jimiž je ovládáno trestní řízení, protože nedostatky obviněným zmiňovanými toto řízení netrpí. Není zde prostor pro uplatnění zásady presumpce nevin, jež je na místě až tehdy, dospěje-li soud po vyhodnocení všech v úvahu přicházejících důkazů k závěru, že není možné se jednoznačně přiklonit k žádné ze skupiny odporujících si verzí (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2002, sp. zn. [IV. ÚS 154/02](#)), což je však situace, která ze všech shora uvedených důvodů v přezkoumávané věci nenastala. Lze připomenout, že trestní řád neobsahuje žádná pravidla, pokud jde o míru a hodnotu důkazů k prokázání určité skutečnosti (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 7. 2013, sp. zn. [IV. ÚS 2228/12](#)).

č. 15

36. K výhradám proti učiněným skutkovým závěrům, s nimiž se Nejvyšší soud neztotožnil, lze pro úplnost uvést, že v přezkoumávané věci nic nespovídá o procesních vadách či nelogických rozporech ve skutkových zjištěních a z nich vyvozených právních závěrech, nebo o opomenutí či nehodnocení stěžejních důkazů (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 8. 2010, sp. zn. [III. ÚS 1800/2010](#)). Přezkoumávaná rozhodnutí a řízení jim předcházející nespovídá ani o libovůli nebo snaze vyhnout se plnění svých povinností ve vztahu k rozsahu a způsobu provedení dokazování, a tudíž nejde o případnou existenci tzv. deformace důkazů, tj. vyvozování skutkových zjištěních, která v žádném smyslu nevyplývají z provedení dokazování (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 14. 7. 2010, sp. zn. [IV. ÚS 1235/09](#), či ze dne 4. 6. 1998, sp. zn. [III. ÚS 398/97](#)). Pravidla spravedlivého procesu v této věci porušena nebyla (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 1. 2013, sp. zn. [II. ÚS 2800/11](#), ze dne 19. 10. 2010, sp. zn. [II. ÚS 1067/10](#), či ze dne 4. 12. 2013, sp. zn. [IV. ÚS 1326/13](#), aj.).

37. Z uvedených důvodů skutková zjištění v bodech I. a II. nevykazují vytýkané vady, a proto Nejvyšší soud na jejich podkladě mohl posuzovat opodstatněnost námitek právní povahy.

#### b) k právnímu posouzení věci

38. S odkazem na důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. obviněný vytýkal nesprávné právní posouzení obou skutků, což koresponduje se zákonným vymezením tohoto důvodu, podle něhož lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Jeho prostřednictvím lze namítat zásadně vady právní povahy, především, že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoliv o trestný čin nejde, nebo jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným. Podkladem pro posouzení správnosti právních otázek ve smyslu uvedeného dovolacího důvodu je skutkový stav zjištěný soudy prvního, příp. druhého stupně, jenž Nejvyšší soud nemůže měnit (srov. přiměřeně usnesení Ústavního soudu např. ve věcech ze dne 9. 4. 2003, sp. zn. [I. ÚS 412/02](#), ze dne 24. 4. 2003, sp. zn. [III. ÚS 732/02](#), ze dne 9. 12. 2003, sp. zn. [II. ÚS 760/02](#), ze dne 30. 10. 2003, sp. zn. [III. ÚS 282/03](#), ze dne 15. 4. 2004, sp. zn. [IV. ÚS 449/03](#), aj.).

39. Obviněný považoval za nesprávné, že soudy čin v bodě I. posoudily podle § 325 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) tr. zákoníku a v bodě II. podle § 325 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. Ve vztahu k oběma se vztahuje jeho tvrzení, že se jich nemohl dopustit proto, že policisté a strážníci nemohli požívat ochrany podle § 127 tr. zákoníku, neboť v době, kdy k činům došlo, na pozemek společnosti H. vstoupili neoprávněně. Rovněž ohledně obou tvrdil, že nešlo

o násilí ve smyslu § 325 odst. 1 tr. zákoníku. Protože tyto námitky zahrnují obě právní kvalifikace, lze se jimi zabývat ve vztahu k oběma činům.

40. Nejprve je vhodné vymezit v obecné poloze, že trestného násilí proti úřední osobě podle § 325 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku se dopustí ten, kdo užije násilí v úmyslu působit na výkon pravomoci úřední osoby. Odstavec 2 písm. a) tr. zákoníku předpokládá užití takového násilí se zbraní.

41. Objektem tohoto trestného činu je zájem na ochraně nerušeného výkonu pravomoci úřední osoby při plnění úkolů státu nebo společnosti před násilným rušením. Předmětem ochrany je jednotlivec, nositel pravomoci úřední osoby, za níž se podle § 127 odst. 1 písm. a) až i) tr. zákoníku považují osoby v tomto taxativním výčtu uvedené, pokud plní úkoly státu nebo společnosti a používají při tom svěřené pravomoci pro plnění těchto úkolů. Podle písm. e) tohoto ustanovení je za daných podmínek i příslušník ozbrojených sil nebo bezpečnostního sboru nebo strážník obecní policie. Podle odstavce 2 téhož ustanovení k trestní odpovědnosti a ochraně úřední osoby se podle jednotlivých ustanovení trestního zákona vyžaduje, aby trestný čin byl spáchán v souvislosti s její pravomocí a odpovědností. Strážníci obecní policie a příslušníci státní policie jsou úředními osobami v celém rozsahu své svěřené působnosti na základě příslušného zákona či zákonů. Strážník obecní (městské) policie je úřední osobou při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších úkolů podle zákona č. 553/1991 Sb. nebo zvláštního zákona [kterým je např. zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, nebo zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu)] v rámci působnosti obce (srov. přiměřeně rozhodnutí č. [8/1995](#) Sb. rozh. tr.). Strážník obecní policie, který vykonává svoji pravomoc spočívající např. v oprávnění požadovat prokázání totožnosti, má postavení úřední osoby výjimečně i v situaci, kdy nemůže prokázat svoji příslušnost k obecní policii způsobem stanoveným v § 9 odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb., tj. stejnokrojem s odznakem obecní policie, identifikačním číslem a názvem obce, ale prokáže ji průkazem obecní policie (srov. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník I. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1359; též rozhodnutí č. [57/2013](#) Sb. rozh. tr.). Příslušník Policie České republiky (policista) je úřední osobou, jestliže provádí služební zákrok podle zákona č. 273/2008 Sb.

42. Výkon pravomoci úřední osoby spočívá v jejím oprávnění vykonávat veřejnou moc, přičemž veřejnou mocí se rozumí taková moc, která autoritativně rozhoduje o právech a povinnostech jiných osob (subjektů), ať již přímo nebo zprostředkovaně. Subjekt, o jehož právech nebo povinnostech je rozhodováno, není v rovnoprávném postavení s úřední osobou a obsah rozhodnutí úřední osoby nezávisí na vůli takového subjektu. I když za výkon pravomoci nelze považovat jen rozhodování o právech a povinnostech fyzických i právnických osob, je v pojmu pravomoci vždy obsažen prvek moci a prvek rozhodování (srov. rozhodnutí č. [16/1967-II.](#) a č. [48/1972](#) Sb. rozh. tr.). Vždy musí jít o plnění úkolů, jež mají širší společenský dosah (srov. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník I. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 4090).

43. Pro posouzení napadené věci ve smyslu obviněným uplatněných výhrad je rozhodné, zda strážníci K. H. a L. S. jednali v rámci svých pravomocí svěřených jim zákonem č. 553/1991 Sb., když zakročovali proti obviněnému v areálu společnosti H. Lze přisvědčit obviněnému,

že strážníci zásadně plní úkoly na místech veřejnosti přístupných, neboť zabezpečují místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce a plní další úkoly, pokud tak stanoví tento nebo zvláštní zákon (srov. § 1 odst. 2 zák. č. 553/1991 Sb.). Podle § 2 citovaného zákona obecní policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších úkolů podle tohoto nebo zvláštního zákona přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku, dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití, dohlíží na dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce, podílí se na dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku a v rozsahu svých povinností a oprávnění stanovených tímto nebo zvláštním zákonem činí opatření k jeho obnovení. Z dikce těchto ustanovení je zjevné, že výkon jejich pravomocí se týká veřejných obecných prostranství, nikoliv objektů fyzických nebo právnických osob, jako tomu bylo v posuzované věci. Je však třeba zdůraznit, že byt uvedený zákon neupravuje přímo podmínky, za kterých může strážník obecní policie vstoupit na soukromý pozemek, tuto jeho pravomoc za výjimečných okolností je možné odvodit z ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb., podle něhož je-li důvodná obava, že je ohrožen život nebo zdraví osoby anebo hrozí-li větší škoda na majetku, je strážník oprávněn otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor (dále jen „byt“), vstoupit do něho a provést v souladu s tímto zákonem zákroky, úkony nebo jiná opatření k odvrácení bezprostředního nebezpečí. Uvedené ustanovení vymezuje závažnější oprávnění, a to otevřít uzavřený soukromý prostor a do něho vstoupit. Od tohoto oprávnění lze odvozovat i oprávnění vstoupit na soukromý pozemek, existují-li důvodné obavy podle § 16 odst. 1 cit. zákona. Je třeba vycházet i z toho, že důvodnost obavy o život nebo zdraví osoby přitom závisí na konkrétních podmínkách, které musí strážník vyhodnotit v relativně velmi krátkém časovém úseku a zpravidla s jen velmi málo vstupními informacemi, jež musí posuzovat na základě znalosti místních poměrů, vlastních zkušeností a zásad logického myšlení. Není vždy nutné, aby např. osoba volala o pomoc apod., ale je zapotřebí vycházet i z pouhých indicií nasvědčujících tomu, že je nezbytné konat v zájmu odvrácení hrozícího nebezpečí, které nesnese odkladu (srov. ŠEBESTA, P. Komentář k § 16. In: ŠEBESTA, P. Zákon o obecní policii. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, Praha, 2016. Dostupný v právním informačním systému ASPI k datu 19. 7. 2023).

44. Podobně pro vstup policistů do obydlí, nebytových prostor, na pozemky apod. platí určitá pravidla. Podle § 40 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb. je policista oprávněn vstoupit bez souhlasu uživatele do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek a provést tam potřebné úkony nebo jiná opatření jen tehdy, jestliže věc nesnese odkladu a vstup tam je nezbytný pro ochranu života nebo zdraví osob anebo pro odvrácení závažného ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti. Veřejným pořádkem se rozumí souhrn právních i zvykových norem platných v daném místě a čase upravujících chování osob ve veřejném prostoru. Pojem „veřejná bezpečnost“ zahrnuje ohrožení široké škály hodnot (život, zdraví, důstojnost, svoboda, majetek, soukromí, aj.). Zásadně platí, že pokud jde o vstup do obydlí, musí být závažnost ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti vyšší, pokud půjde o vstup do jiného prostoru nebo na pozemek, může být tato závažnost i nižší (srov. pplk. JUDr. Ing. ŠLESINGER, R. Komentář k § 40. In: ŠTEINBACH, M. a kol. Zákon o Policii České republiky. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Dostupný v právním informačním systému ASPI k datu 19. 7. 2023).

45. Se zřetelem na námitky obviněného je třeba zdůraznit, že soud prvního stupně uvedené skutečnosti bral na vědomí a obdobnou námitku obviněného s ohledem na uvedené obecné zásady rozvedl v bodě 25. svého rozsudku, kde uvedl, proč shledal, že strážníci vstoupili

do objektu společnosti v rámci své pravomoci vyplývající z ustanovení 16 odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb. a v čem spatřovali „důvodnou obavu“.

46. V dovolání napadené věci oprávnění strážníků ke vstupu do areálu vyplynulo z chování a reakcí manželky obviněného K. U., která kolem půlnoci poté, co přijela do areálu vyzvednout obviněného, zaparkovala své vozidlo zn. Tesla bílé barvy ve vjezdu do areálu a strážníkům, které oslovila, sdělila, že její manžel je pod vlivem alkoholu a chce z areálu odjet vozidlem. Strážníci oděni do služebního stejnokroje tak prošli kolem jejího vozu otevřenou branou do areálu, protože reagovali na toto sdělení. Po vstupu do areálu shledali, že obviněný byl ve svém vozidle značky Tesla, a přejížděl doprostřed areálu ve směru k výjezdu, následným chováním obviněného bylo potvrzeno, že byl ovlivněn alkoholem. Podle těchto skutečností soudy důvodně usoudily, že strážníci byli oprávněni do areálu vstoupit, protože situace, kterou manželka obviněného sdělila a již sledovali i v areálu, odpovídala podmínkám § 16 odst. 1 zák. č. 553/1991 Sb., protože v danou chvíli strážníci disponovali informacemi nasvědčujícím tomu, že by mohlo být ohroženo zdraví, majetek či dokonce životy osob, pokud včas nezakročí a podnapilému obviněnému v jízdě vozidlem nezabrání. Rovněž byli oprávněni obviněného legitimovat, tj. vyzvat ho k prokázání totožnosti, protože podle § 12 odst. 2 písm. a) zákona č. 553/1991 Sb. platí, že strážník je oprávněn vyzvat osobu, aby prokázala svoji totožnost, jde-li o osobu, vůči které provádí úkon k plnění úkolů obecní policie, přičemž podle odstavce 3 uvedeného ustanovení je tato osoba povinna výzvě vyhovět.

47. Policisté, kteří byli přivoláni městskými strážníky, protože obviněný se jim odmítl legitimovat, též postupovali v souladu s informacemi, jež jim byly telefonicky poskytnuty strážníkem K. H. a poté sděleny i po příjezdu na místo samé, jednali v souladu se skutečností, že byli přivoláni hlídkou městské policie, která je požádala o součinnost z důvodu opakovaného odmítání ze strany obviněného se jim legitimovat a opustit vozidlo. Není pochyb o tom, že i jejich vstup do areálu byl nezbytný pro ochranu majetku, v rámci oprávnění a pravomoci zakotvené v § 63 odst. 2 písm. a) zákona č. 273/2008 Sb., podle kterého je policista oprávněn vyzvat k prokázání totožnosti osobu podezřelou ze spáchání trestného činu nebo přestupku.

48. Strážníci i policisté z uvedených důvodů jednali v souladu se svými pravomocemi, když realizovali zákrok, ke kterému byli podle zákona oprávněni, a tudíž požívali ochrany úřední osoby podle § 127 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 325 tr. zákoníku. Z uvedených důvodů Nejvyšší soud námitky obviněného o neoprávněnosti vstupu a zásahu strážníků a policistů nepřisvědčil.

49. Důvodnými Nejvyšší soud neshledal ani námitky obviněného směřující proti závěru o naplnění znaku násilí u obou mu za vinu kladených trestných činů. Znak násilí sice není v zákoně definován, v obecné rovině se jím však rozumí použití fyzické síly k působení na vůli člověka s cílem překonat kladený odpor nebo očekávaný odpor anebo mu zamezit. V teoretické rovině je definováno násilí jako násilí ve formě *vis absoluta*, tj. násilí, které zcela vylučuje jiné než požadované chování oběti, kdy složka vůle u oběti zcela chybí (např. oběť je svázána takovým způsobem, který zcela vylučuje vlastní jednání); a *vis compulsiva*, tj. násilí, které nemá za cíl zcela vyřadit vůli oběti, ale působí na její psychiku s cílem přinutit ji, aby se podrobila nátlaku, který však není neodolatelný, a proto se složka vůle u oběti projevuje, ale je ovlivněna prováděným násilím. V obou případech však násilí směřuje k překonání nebo zamezení odporu (ať už kladeného nebo jen očekávaného), tedy je prostředkem nátlaku

na vůli oběti (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník I. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1306). K naplnění znaku násilí se zásadně nevyžaduje, aby pachatel způsobil újmu na zdraví (srov. stanovisko Nejvyššího soudu č. [1/1980](#) Sb. rozh. tr. či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 2017, sp. zn. [8 Tdo 148/2017](#), aj.). Nemusí být dokonce toto násilné jednání vůbec dokončeno, neboť zásadně ve smyslu § 325 tr. zákoníku postačí, jestliže obviněný disponuje prostředky, kterými lze násilí realizovat, a tuto svoji možnost demonstruje navenek. Z tohoto hlediska je tedy zcela irelevantní, zda obviněný s vozem popojel pouze o několik jednotek či spodních desítek centimetrů a nedojel až ke stojícím strážníkům, ani to, zda je donutil svým manévrem uskočit, ukročit stranou či nikoli, ale podstatné je, že aktivně demonstroval možnost užití vůči nim motorové vozidlo jako zbraň způsobitou jim přivodit újmu. Z časového hlediska musí užití násilí při jednání, které je uvedeno pod písmenem a) odstavce 1 § 325 tr. zákoníku, buď předcházet výkonu pravomoci, nebo k němu musí dojít při výkonu pravomoci, což rovněž bylo v posuzované věci splněno. Cílem obviněného přitom zjevně bylo působit na výkon pravomoci úřední osoby (strážníků a policistů) takovým způsobem, aby jim zabránil vykonat jejich zákonné pravomoci (legitimovat je a zabránit mu jako řidiči v odjetí vozidlem z areálu pro jeho ovlivnění alkoholem). Za tím účelem kladl odpor úředním osobám na základě jejich výzvy k předložení občanského průkazu a zdržení se závadového jednání za použití násilí (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2016, sp. zn. [7 Tdo 437/2016](#)).

č. 15

50. Posoudí-li se z těchto hledisek jednání obviněného vůči strážníkům, jež mu bylo v bodě I. kladeno za vinu, je zjevné, že vykazovalo znaky násilí, protože když po příchodu strážníků zastavil vozidlo, v němž seděl, a strážníci se postavili před vozidlo a opakovaně ho vyzývali k prokázání totožnosti a vystoupení z vozidla, obviněný kromě toho, že jim nadával a odmítal se legitimovat, se znenadání proti oběma strážníkům vozidlem rozjel, na což oba reagovali uskočením. Rozjetí po krátké době zopakoval a rozjel se proti nim podruhé. Použití automobilu obviněného v této situaci bylo použitím zbraně. Jestliže pachatel užije proti úřední osobě jako prostředek fyzického nátlaku motorové vozidlo s úmyslem působit na výkon její pravomoci, lze za splnění dalších zákonných podmínek jeho jednání posoudit jako trestný čin násilí proti úřední osobě spáchaný se zbraní podle § 325 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) tr. zákoníku (srov. rozhodnutí uveřejněné pod č. [36/1976-I](#). Sb. rozh. tr.). Spáchání činu se zbraní je v obecné rovině vymezeno v ustanovení § 118 tr. zákoníku tak, že trestný čin je spáchán se zbraní, jestliže pachatel nebo s jeho vědomím některý ze spolupachatelů užije zbraně k útoku, k překonání nebo zamezení odporu anebo jestliže ji k tomu účelu má u sebe; zbraní se tu rozumí, pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším. Užitím zbraně k útoku nebo k překonání nebo zamezení odporu je nejen užití zbraně k fyzickému násilí (např. vystřelení proti tělu poškozeného, bodnutí dýkou atd.), ale i její užití k působení na psychiku poškozeného, tj. k hrozbě (např. napřažení železnou tyčí, najíždění autem na poškozeného apod.). Z uvedeného je zřejmé, že zbraní může být i automobil, je-li např. použit k vyvíjení nátlaku či hrozby vůči úřední osobě (srov. přiměřeně rozhodnutí č. 4782/1933 Vážný; též ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník I. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1303). Podstatné je, že daný předmět je způsobilý přivodit dané osobě zranění, resp. je způsobilý příslušný účinek přivodit účinněji (činí útok důraznějším), aniž by se vyžadovalo, že k němu skutečně dojde (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 12. 2020, sp. zn. [6 Tdo 1188/2020-I](#)).

51. K naplnění zákonných znaků posuzovaného trestného činu se nevyžaduje, aby došlo k újmě na zdraví dotčené úřední osoby. Proto je irelevantní, že pachatel vyvinul s vozidlem užitým proti úřední osobě jen nepatrnou rychlost, která objektivně nebyla způsobila přivodit jí vznik újmy na zdraví, pokud i takové jednání ovlivnilo průběh výkonu pravomoci úřední osoby, např. když pachatel najížděl proti zakročujícímu policistovi tak, že vozidlem do něj opakovaně narazil a tím jej přinutil ustoupit stranou (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2012, sp. zn. [3 Tdo 1312/2012](#)).

52. Z uvedených důvodů není pochyb o tom, že obviněný činem v bodě I. naplnil po objektivní stránce znaky zločinu násilí podle § 325 odst. 1 písm. a) odst. 2 písm. a) tr. zákoníku.

53. Obdobně tomu bylo i u činu v bodě II., kde obviněný fyzicky napadl policistu J. K., který obviněného nacházejícího se v budově vyzval k prokázání totožnosti, což obviněný odmítl s urážlivým slovním projevem a sdělením, že jsou na soukromém pozemku, a aby vypadli, jej napadl fyzicky tak, že když chtěl zavřít za sebou dveře a policista mu jejich zavření znemožnil zaražením nohy, udeřil tohoto policistu rukou sevřenou v pěst do oblasti hrudní kosti. Znak násilí v tomto případě představovala rána pěstí vůči tělu policisty, když se obviněný odmítal se podříditi jeho pokynu. V tomto činu bylo proto důvodně shledáno jednání naplňující po objektivní stránce přečin násilí proti úřední osobě podle § 325 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku.

54. K oběma činům v bodě I. a II. lze poukázat i na naplnění subjektivní stránky, protože skutkové okolnosti svědčí o tom, že uvedeným způsobem obviněný jednal s vědomím všech rozhodných skutkových okolností, a tedy v úmyslu přímém podle § 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, u něhož pachatel chce způsobem uvedeným v trestním zákoníku ohrozit zájem chráněný takovým zákonem. Obviněný věděl, že se jedná o strážníky a policisty, kteří byli oděni do služebního stejnokroje, vybaveni služebním průkazem, i to, že vykonávají pravomoci úřední osoby, v čemž jim chtěl svým jednáním zabránit a odradit je od dalších postupů vůči němu, k čemuž použil násilí, případně i zbraně.

55. Vzhledem k tomu, že byl učiněn závěr, že v bodech I. a II. soudy důvodně shledaly naplněnými všechny znaky uvedených skutkových podstat trestných činů, a tedy jde o trestnou činnost, na kterou dopadají normy trestního práva, je třeba konstatovat, že z hlediska její škodlivosti pro společnost nešlo o jednání, které by z hlediska trestního práva bylo zanedbatelné, jak se snažil tvrdit obviněný. Pro závěr o závažnosti činu ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku je totiž třeba mít na paměti všechny rozhodné skutečnosti, za kterých k činům došlo. Trestným činem může být jen takový protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v tomto zákoně (§ 13 odst. 1 tr. zákoníku). Společenská škodlivost není zákonným znakem trestného činu, neboť má význam jen jako jedno z hledisek pro uplatňování zásady subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku. Úvaha o tom, zda jde o čin, který s ohledem na zásadu subsidiarity trestní represe není trestným činem z důvodu nedostatečné společenské škodlivosti případu, se uplatní za předpokladu, že posuzovaný skutek z hlediska spodní hranice trestnosti neodpovídá běžně se vyskytujícím trestným činům dané skutkové podstaty. Kritérium společenské škodlivosti případu je doplněno principem *ultima ratio*, z kterého vyplývá, že trestní právo má místo pouze tam, kde jiné prostředky z hlediska ochrany práv fyzických a právnických osob jsou nedostatečné, neúčinné nebo nevhodné (srov. rozhodnutí č. [26/2013](#) Sb. rozh.tr.).

56. Nejvyšší soud s ohledem na zjištěné skutkové okolnosti nemohl obviněnému přisvědčit ani z ohledem na princip *ultima ratio*, protože soudy na základě výsledků provedeného dokazování dovodily, že cílem obviněného nebyl toliko pohyb po areálu společnosti H., resp. přeparkování vozidla, jak tvrdil, ale odjetí z tohoto místa, ať již domů nebo jinam (skutečnost, že ve vjezdu stál automobil manželky, na jeho původním rozhodnutí nic nemění), čemuž byli policisté a strážníci přivolaní manželkou jako úřední osoby, jejichž povinností je chránit veřejný pořádek a bezpečnost, povinni zabránit. Jestliže obviněný, který se chystal porušit zájem chráněný trestním, přestupkovým či jiným zákonem, na výkon jejich pravomoci reagoval agresivně, a to jak verbálně, tak i fyzicky a též za použití zbraně (automobilu), svědčí to o tom, že nejde jen o nevýznamné jednání, jak se snažil v rámci své obhajoby naznačit, ale o činy dosahující intenzity posuzovaného přečinu, resp. zločinu z hlediska škodlivosti obdobných běžně se vyskytujících případů. Naopak, jak soud druhého stupně správně poznamenal, v případě rychlejšího a (nebo) delšího rozjetí proti strážníkům by bylo namíště čin obviněného posoudit podle přísnějšího zákonného ustanovení v závislosti na okolnostech [např. podle § 325 odst. 3 písm. a) nebo odst. 4 tr. zákoníku].

57. Nešlo zde proto o společensky málo škodlivé činy, ale o agresivním způsobem projevenou neochotu obviněného respektovat akt úřední moci a autoritu bezpečnostních složek, jejichž výkon pravomoci se snažil ovlivnit či zcela zmařit, a to i za použití násilí, které skutečně použil, a stupňoval svůj odmítavý postoj až do fáze, kdy najížděl (byť nikterak intenzivně a rychle) na zasahující strážníky. Intenzita najíždění vozidlem sice může mít vliv na posouzení společenské škodlivosti jeho jednání, avšak k naplnění dané skutkové podstaty stačí i pouhé namíření či ukázání zbraně, jež se ve smyslu § 118 tr. zákoníku považuje za spáchání činu se zbraní v úmyslu působit tímto způsobem na výkon pravomoci úřední osoby (srov. rozhodnutí č. 4782/1933 Vážný). Vzhledem k tomu, že obviněný uvedl vozidlo do pohybu, aby strážníkům naznačil, že jej hodlá použít, pokud od svého zásahu vůči němu neupustí, tuto hranici dokonce překročil, a tedy o dosažení potřebného stupně společenské škodlivosti jeho jednání a tím i o správnosti aplikace norem trestního práva nevznikají žádné pochybnosti (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2011, sp. zn. [8 Tdo 950/2011](#)).

#### c) výhrady proti výroku o trestu

58. Obviněný v dovolání brojil rovněž proti výroku o trestu, protože podle něj odvolací soud při zpřísnění trestu dostatečně nepřihlédl ke všem rozhodným skutečnostem, a v důsledku toho mu uložil nepřiměřeně přísný trest, a trest zákazu činnosti řízení všech motorových vozidel je v rozporu se zásadami pro jeho ukládání, konkrétně bez zřejmé věcné souvislosti jím zakázané činnosti se spáchaným skutkem.

59. Tyto výtky podřadil pod důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. V jeho smyslu (viz výklad výše) za „jiné hmotněprávní posouzení“, na němž je založeno rozhodnutí ve smyslu důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., je možno, pokud jde o výrok o trestu, považovat jen jiné vady tohoto výroku záležející v porušení hmotného práva, než jsou otázky druhu a výměry trestu, jako je např. pochybení soudu v právním závěru o tom, zda měl či neměl být uložen souhrnný nebo úhrnný trest, popř. společný trest za pokračování v trestném činu. K nápravě případných pochybení ve výroku o trestu však primárně slouží dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř., který obviněný taktéž uplatnil a který lze použít, byl-li obviněnému uložen druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo trest ve výměře



mimo trestní sazbu stanovenou zákonem na trestný čin, jímž byl uznán vinným. Druhem trestu, který zákon nepřipouští, se rozumí zejména případy, v nichž byl uložen některý z druhů trestů uvedených v § 52 tr. zákoníku bez splnění zákonem stanovených podmínek. Jiná pochybení soudu spočívající v nesprávném druhu či výměře uloženého trestu, zejména nesprávné vyhodnocení kritérií uvedených v § 39 až § 42 tr. zákoníku, a v důsledku toho uložení nepřiměřeného přísného nebo naopak mírného trestu, nelze v dovolání namítat prostřednictvím žádného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 tr. ř. (viz rozhodnutí č. [22/2003](#) Sb. rozh. tr.).

60. Nejvyšší soud výhradám obviněného, které částečně s jím označeným dovolacím důvodem korespondují, nepřisvědčil, neboť z obsahu napadeného rozsudku je zřejmé, že odvolací soud přihlédl ke všem zákonným kritériím, uvedeným v § 38 až 39 tr. zákoníku, § 73 odst. 1, odst. 3 tr. zákoníku, § 81 odst. 1 tr. zákoníku a § 82 odst. 1 tr. zákoníku. Zohlednil dostatečně všechny polehčující okolnosti, především to, že obviněný vedl před spácháním trestných činů řádný život. Jako přitěžující okolnost zmínil spáchání více trestných činů ve vícečinném souběhu. Za přiměřený a odpovídající všem okolnostem případu i osobě obviněného shledal úhrnný trest odnětí svobody uložený na samé spodní hranici zákonné trestní sazby podle § 325 odst. 2 tr. zákoníku, a to ve výměře šesti měsíců s podmíněným odkladem jeho výkonu na dobu dvou let, přičemž zákonné rozpětí trestní sazby je v § 325 odst. 2 tr. zákoníku stanoveno od šesti měsíců do šesti let. Vzhledem k tomu, že se zločinu podle § 325 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku dopustil v souvislosti s řízením motorového vozidla, odvolací soud mu uložil rovněž trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu na dva roky (viz bod 10. napadeného rozsudku).

61. K podmíněně odloženému trestu odnětí svobody Nejvyšší soud shledal, že soud druhého stupně dostatečně pečlivě posuzoval všechna hlediska rozhodná pro ukládání trestu s přihlédnutím ke zvláštnostem daného případu i osobě pachatele. Tím, že mu uložil za dva trestné činy podmíněný trest odnětí svobody v trvání šesti měsíců, tedy na samé spodní hranici sazby na daný trestný čin stanovené zákonem, respektoval zásadu přiměřenosti trestních sankcí i zásadu humánnosti a proporcionality ukládaného trestu, přičemž uložený trest dostatečně také individualizoval a vyměřil jej za posuzovanou trestnou činnost se zřetelem k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu, a to i s ohledem na relativní závažnost daného trestného činu v rámci systematiky trestných činů ve zvláštní části trestního zákoníku; individuální možnost nápravy pachatele, jeho poměry, jakož i zájmy, rovněž i rizika ohrožení bezpečnosti lidí, majetku nebo jiného obecného zájmu (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2014, sp. zn. [I. ÚS 4503/12](#)).

62. Zpochybňoval-li dále obviněný zákonnost uloženého trestu zákazu činnosti řízení všech motorových vozidel na dobu dvou let, je třeba připomenout, že podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku soud může uložit trest zákazu činnosti na jeden rok až deset let, dopustil-li se pachatel trestného činu v souvislosti s touto činností. Trest zákazu činnosti je slučitelný se všemi ostatními druhy trestů uvedenými v § 52 odst. 1 tr. zákoníku, tedy i s podmíněným trestem odnětí svobody, jenž je uveden pod písmenem a) cit. ustanovení ve spojení s § 52 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku.

63. Podmínkou uložení trestu zákazu činnosti, jejíž nesplnění v posuzované věci obviněný soudům vytýkal, je spáchání trestného činu v souvislosti s touto činností, a to jak v případě,

kdy se trest zákazu činnosti ukládá jako samostatný (§ 73 odst. 2 tr. zákoníku), tak v případě jeho uložení vedle jiného druhu trestu. Souvislost spáchaného trestného činu s činností, která má být zakázána, zároveň vymezuje obsah tohoto zákazu, tedy druh činnosti, který je předmětem trestu zákazu činnosti. Tato souvislost musí být užší, přímá, bezprostřední (srov. přiměřeně rozhodnutí č. [9/1964](#), č. [42/1967](#), č. [13/1969](#) a č. [5/1980](#) Sb. rozh. tr.), i když činnost, kterou lze zakázat, nemusí být znakem objektivní stránky skutkové podstaty trestného činu. Souvislost v tomto smyslu bude dána především v případě, kdy byl trestný čin spáchán přímo při výkonu určité činnosti. Postačí ovšem, jestliže tato činnost poskytla pachateli příležitost ke spáchání trestného činu (srov. rozhodnutí č. [26/2007-III](#). Sb. rozh. tr.) nebo pokud mu alespoň usnadnila spáchání trestného činu. Tento závěr lze vztáhnout na posuzovaný případ dovolatele, který se dopustil trestného činu násilí proti úřední osobě podle § 325 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) tr. zákoníku tak, že najížděl jím řízeným automobilem na strážníky, kteří se jej snažili přimět vozidlo opustit a předložit osobní doklady, neboť se důvodně domnívali, resp. na základě již získaných poznatků a informací usuzovali, že je pod vlivem alkoholu.

č. 15

64. Nelze souhlasit s výhradami obviněného, že by činnost, která mu byla na základě trestu zákazu činnosti zakázána, nesouvisela s touto trestnou činností, protože ze všech zjištěných skutečností vyplynulo, že příčinou zásahu strážníků i policistů bylo právě neodpovědné chování obviněného jako řidiče motorového vozidla, na což upozorňovala i jeho manželka. Rovněž použití automobilu, jímž obviněný působil na strážníky najížděním na ně (intenzita není v této souvislosti rozhodná), souvisela s řízením motorového vozidla. Z uvedených důvodů jsou splněny podmínky ustanovení § 73 odst. 1 tr. zákoníku pro uložení trestu zákazu činnosti spočívajícího v zákazu řízení všech motorových vozidel, neboť je dána souvislost spáchaného trestného činu se zakazovanou činností.

65. Vše svědčí o tom, že soud druhého stupně, proti jehož výroku o trestu obviněný výslovně brojil, se všem rozhodným okolnostem věnoval a trest ve vztahu k nim vyměřil. Obviněný byl v dané věci ohrožen trestem odnětí svobody v trvání od šesti měsíců do šesti let, přičemž soud jako přiměřený a spravedlivý shledal trest uložený v délce šesti měsíců, a to jako trest podmíněný, proto nesvědčí nic o tom, že by šlo o trest neproporcionální, nepřiměřeně anebo nedůvodně tvrdý či odporující zásadám pro spravedlivé potrestání pachatele. Stejně závěry lze učinit u trestu zákazu činnosti uloženého na dva roky, neboť u něj zákon stanoví rozpětí trestní sazby od jednoho roku do deseti let. Oba tresty tedy byly obviněnému uloženy při samé spodní hranici. Lze jen dodat, že řízení motorového vozidla obviněnému sice usnadňuje a umožňuje výkon jeho profese, nicméně není jeho pracovní náplní (není řidičem z povolání) a zákaz činnosti mu tak přímo neznemožňuje výkon povolání jako hlavního zdroje obživy, neboť obviněný bude po dobu výkonu předmětného trestu zákazu činnosti omezen toliko v užívání motorových vozidel jakožto dopravního prostředku, a tedy v tomto směru má možnost zvolit i jiné alternativy cestování a dopravy.

66. V posuzované věci odvolací soud při ukládání trestu dodržel všechna zákonná pravidla vymezená zejména v ustanoveních § 38 až 42 tr. zákoníku. Z rozvedených důvodů nedošlo k porušení zásady přiměřenosti trestu podle § 38 tr. zákoníku či článku 8 odst. 2 Listiny, ani dalších zásad pro ukládání trestu, protože soud oba uvedené tresty ukládající zvažoval všechna rozhodná kritéria (srov. přiměřeně např. nálezy Ústavního soudu ze dne 4. 4. 2007,

sp. zn. [III. ÚS 747/06](#), ze dne 11. 6. 2014, sp. zn. [I. ÚS 4503/12](#), či ze dne 11. 6. 2014, sp. zn. [I. ÚS 4503/2012](#), atd.).

67. Z uvedených důvodů Nejvyšší soud nezjistil žádnou, natož extrémní nepřiměřenost a nerespektování základních zásad pro výměru trestů a zásad pro jejich ukládání.

## **VI. Závěr**

68. Nejvyšší soud shledal, že dovolání obviněného P. U., byť je z větší části obsahově podřaditelné pod jím zvolené dovolací důvody, není opodstatněné, a protože soudy své skutkové i právní závěry, včetně okolností, za kterých ukládaly trest, řádně vyložily a jejich závěry jsou dostatečně vyjádřeny v přezkoumávaných rozhodnutích, bylo možné na jejich podkladě dojít k závěru, že dovolání je zjevně neopodstatněné. Nejvyšší soud je proto podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.

## č. 16

**Jako samostatný skutek a trestný čin přechovávání omamné a psychotropní látky a jedy podle § 284 tr. zákoníku nelze posoudit jednání pachatele, který část jím vyrobené omamné nebo psychotropní látky přechovává pro vlastní potřebu, zatímco další část poskytne jiné osobě. Takové jednání je součástí skutku, jímž naplnil zákonné znaky trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 tr. zákoníku.**

***Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy, Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedy***

*§ 283 tr. zákoníku, § 284 tr. zákoníku*

č. 16

*Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 12. 10. 2022, sp. zn. [5 To 9/2022](#), ECLI:CZ:VSOL:2022:5.TO.9.2022.1*

*Vrchní soud v Olomouci k odvolání státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Brně, obžalovaných V. K. st., V. K. ml., F. K. a matky obžalovaného V. K. ml., paní Š. K., částečně zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 2. 9. 2021, č. j. 50 T 8/2020-5841, a to ohledně obžalovaných P. K., J. K., M. P. a M. V. v celém rozsahu, ohledně obžalovaných V. K. ml., a F. K. ve výroku o trestech a ohledně obžalovaného V. K. st. ve výroku o trestu propadnutí věci, a nově rozhodl o vině a trestu obžalovaných P. K., J. K., M. P. a M. V. a o trestech obžalovaných V. K. ml., F. K. a V. K. st. Dále zamítl odvolání obžalovaného A. D. V ostatních výrocích ponechal napadený rozsudek nezměněný.*

### I.

#### **Z výroku rozsudku soudu prvního stupně**

1. Napadeným rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne ze dne 2.9.2021, č. j. 50 T 8/2020-5841, byli obžalováni V. K., nar. XY (dále jen V. K. st.) a A. D. uznáni vinnými ze spáchání zvlášť závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c), odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, obžalovaný V. K., nar. XY (dále jen V. K. ml.) ze spáchání zvlášť závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) tr. zákoníku, obžalovaní P. K. a J. K. ze spáchání zvlášť závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) tr. zákoníku a zločinu přechovávání omamné a psychotropní látky a jedy podle § 284 odst. 1, odst. 4 tr. zákoníku, obžalovaný F. K. a již odsouzený M. S. ze spáchání zvlášť závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) tr. zákoníku, obžalovaní M. P. a M. V. ze spáchání zvlášť závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), c) tr. zákoníku a zločinu přechovávání omamné

a psychotropní látky a jedu podle § 284 odst. 1, odst. 4 tr. zákoníku. Za to byl obžalovaný V. K. st. odsouzen podle § 283 odst. 4 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 14 let se zařazením pro jeho výkon do věznice se zvýšenou ostrahou, dále k peněžitému trestu v počtu 400 denních sazeb, kdy jedna denní sazba činí 5.000 Kč, celkem tedy 2.000.000 Kč, k trestu propadnutí v rozsudku vyjmenovaných věcí včetně 42.948,6 g sušeného konopí, motorového vozidla, peněžní částky 40.600 Kč a 112,53425685 BTC. Obžalovaný A. D. byl odsouzen podle § 283 odst. 4 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 12 let a pro jeho výkon zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou. Vedle toho mu byl uložen peněžitý trest v počtu 300 denních sazeb, přičemž jedna denní sazba byla stanovena na 3.000 Kč, celkem tedy 900.000 Kč, dále i trest propadnutí v rozsudku vyjmenovaných věcí včetně 5.137,5 g sušeného konopí, peněžních částek 41.800 Kč, 1.449.000 Kč a 0,08593023 BTC. Obžalovaný V. K. ml. byl odsouzen podle § 283 odst. 3 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 8 let a pro jeho výkon zařazen do věznice s ostrahou. I jemu byl uložen peněžitý trest v počtu 100 denních sazeb po 2.000 Kč, tedy celkem 200.000 Kč, dále pak trest propadnutí ve výroku rozsudku uvedených věcí včetně 8.712,1 g sušeného konopí a peněžní částky 87.000 Kč. Obžalování P. K., J. K. a F. K. byli odsouzeni podle § 283 odst. 3 tr. zákoníku k (první dva úhrnnému) trestu odnětí svobody v trvání 8 let se zařazením pro jeho výkon do věznice s ostrahou a trestu propadnutí věci včetně jednotlivě určeného množství konopí. Obžalovaná M. P. byla odsouzena podle § 283 odst. 2 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 3 let s podmíněným odkladem jeho výkonu na zkušební dobu 5 let, propadnutí věci včetně 1.787,7 g sušených stonků konopí a 3.528 g sušeného konopí. Obžalovaný M. V. byl odsouzen také k podmíněnému trestu odnětí svobody podle § 283 odst. 2 tr. zákoníku v trvání 2 let se stanovením zkušební doby 4 let, dále k peněžitému trestu v počtu 40 denních sazeb po 500 Kč, celkem tedy 20.000 Kč a trestu propadnutí věci 4.143,7 g sušeného konopí, peněžní částky 34.500 Kč. Již odsouzenému M. S. byl podle § 283 odst. 3 tr. zákoníku uložen za použití § 58 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání 3 let, jehož výkon mu byl podmíněně odložen na zkušební dobu 5 let. Vedle toho byl i jemu uložen peněžitý trest v počtu 40 denních sazeb po 500 Kč, celkem tedy 20.000 Kč, trest propadnutí věci včetně stonků konopí a 3.728 g sušeného konopí. Obžalovaný V. K. ml. byl pro další jemu vytýkané jednání spočívající v neoprávněném přechovávání tablet omamné a psychotropní látky MDMA HCL, právně kvalifikované jako přečin přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu podle § 284 odst. 2, odst. 3 tr. zákoníku, zproštěn obžaloby, neboť nebylo prokázáno, že uvedený skutek spáchal. Tímto rozsudkem bylo ještě rozhodnuto o zabrání vnitřního obalového materiálu a 33,5 g sušeného konopí z poštovní zásilky.

Podle skutkových zjištění soudu prvního stupně se obžalovaný V. K. st. shora uvedeného trestné činu dopustil ve zkratce tím, že minimálně od měsíce ledna 2013 do 26.11.2018 ve spolupráci nejméně s obžalovanými A. D. a od února 2018 také s V. K. ml. shromažďoval toxikomansky využitelné sušené konopí a nabízel jej pod pseudonymem C. L. na specifických darknetových trzích, dále připravoval a odesílal konkrétní balíčky, jež byly takto objednány, a to vlastními silami či delegováním této činnosti na obžalovaného syna V. K. ml., a inkasoval finanční částky, které odpovídaly požadované kupní ceně. Tímto způsobem prodal 126,046 kg konopí, z toho 96,851 kg pupenů konopí různých odrůd v souhrnu za 17.433.180 Kč a 29,195 kg rostlinného zbytku za 1.488.945 Kč. Obžalovaný A. D. organizoval pěstování toho toxikomansky využitelného konopí nejméně obžalovanými P. K., J. K., F. K., M. P., M. V. a již odsouzeným M. S., kterým dodával sazenice konopí. S těmito nelegálními pěstiteli se případně podílel na sklizení, zpracování, sušení konopí a i na jeho vakuovém balení, přičemž od těchto

pěstitelů marihuany v celkovém množství nejméně 99,509 kg přebíral a za odměnu předával k další distribuci obžalovanému V. K. st. Obžalovaný V. K. ml. se zapojil do inkriminovaného jednání tím, že za odměnu od svého otce obžalovaného V. K. st. přebíral marihuany a potřebný obalový materiál s pokyny k vytvoření konkrétních zásilek, které v součtu o celkové hmotnosti 8,3 kg podal na různých místech Moravskoslezského kraje, Polska a Slovenska k doručení. Za účelem další takové distribuce přechovával ještě 8.761,55 g marihuany. Obžalovaní P. K., J. K., F. K. a M. V. v období let 2013 až 2018, M. P. v letech 2014 až 2018 a již odsouzený M. S. v období let 2017 a 2018 poté, co od spoluobžalovaného A. D. obdrželi sazenice konopí, toto u sebe na zahradě pěstovali, sami či společně s ním sklízeli, zpracovávali, sušili, případně i vakuově balili. Takto získanou marihuany v jim přiřítaném rozsahu si částečně ponechali pro vlastní potřebu, částečně předali obžalovanému A. D. (nejméně obžalovaný M. V. a již odsouzený M. S. za finanční odměnu) za účelem distribuce další osobě.

č. 16

## II. Podaná odvolání

2. Proti tomuto rozsudku podali odvolání státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Brně ve vztahu k obžalovaným P. K., J. K., M. P. a M. V., dále také obžalovaní V. K. st., A. D., V. K. ml., P. K., J. K. a F. K., a ve prospěch obžalovaného V. K. ml. pak i jeho matka Š. K.

### Odvolání státního zástupce

3. Státní zástupce podal odvolání do výroku o vině i trestu, a to částečně ve prospěch a částečně v neprospěch obžalovaných P. K., J. K., M. P. a M. V. Při ztotožnění se se všemi skutkovými závěry nalézacího soudu o sklizení konopí, usušení a upravení jej do stadia tzv. marihuany těmito obžalovanými nesouhlasil s rozdělením popisu jim vytýkaného jednání ve výroku rozsudku oproti obžalobě a s použitou právní kvalifikací. Částečně ve prospěch zaměřil státní zástupce odvolání na to, že podle něj obžalovaní svým jednáním naplnili skutkovou podstatu pouze jednoho trestného činu. V neprospěch jej směřoval na to, že i konopí zmiňované soudem ve výrokové části rozsudku pod body II.1.2., II.2.2., II.4.2. a II.5.2. je nutno zahrnout pod kvalifikační znak § 283 tr. zákoníku. Namítl, že krajský soud nesprávně rozlišil, zda uvedené sušené konopí tito obžalovaní předali spoluobžalovanému A. D. nebo si jej ponechali pro vlastní potřebu. Rozvedl, že neoprávněné vypěstování rostlin konopí nebo jejich přechovávání pro vlastní potřebu v množství větším než malém může být trestným činem přechovávání omamné nebo psychotropní látky a jedu podle § 284 odst. 1 tr. zákoníku nebo nedovoleného pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku podle § 285 odst. 1 tr. zákoníku pouze tehdy, pokud pachatel dále nepoužije vypěstované rostliny k výrobě omamné nebo psychotropní látky ve smyslu § 283 odst. 1 tr. zákoníku. A právě vzhledem k tomu, že jednotliví obžalovaní P. K., J. K., M. P. a M. V. rostliny konopí sami nejen vypěstovali, ale také usušili a dále zpracovali, nelze to kvalifikovat jako trestný čin přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu podle § 284 tr. zákoníku. Soud měl proto toto dané jednání každého z těchto obžalovaných posoudit jako jedno jednání kvalifikované jen jako jeden trestný čin, a to nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) tr. zákoníku. Za to, že si takto zpracované konopí obžalovaní ponechali, nemohou být dále postiženi ve smyslu § 284 tr. zákoníku, neboť souběh těchto trestných činů je v daném případě

vyloučen. Zastupující státní zástupce Vrchního státního zastupitelství v Olomouci v plném rozsahu setrval na tomto podaném odvolání.

4. Státní zástupce nevyužil možnosti písemně se vyjádřit k opravným prostředkům obžalovaných V. K. st., A. D., V. K. ml., P. K., J. K. a F. K., ani matky obžalovaného V. K. ml. Š. K. Před odvolacím soudem státní zástupce zdůraznil, že marihuana je drogou, přičemž zákonodárce je nerozlišil na měkké a tvrdé. Samotný rozdíl mezi jednotlivými drogami pak činí až jejich množství pro naplnění jednotlivého rozsahu, přičemž u marihuany je za velký rozsah považováno množství 10 kg, který byl u obžalovaného V. K. st. překročen více než 12x. V dalším označil argumenty použité ve zmíněných odvoláních za nezpůsobilé v požadovaném směru zvrátit rozhodnutí soudu prvního stupně.

5. Závěrem pak tento odvolatel navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. d) tr. ř. zrušil ve výroku o vině i trestu vůči obžalovaným P. K., J. K., M. P. a M. V. a sám rozhodl o jejich uznání vinnými pro jednání popsané v obžalobě a toto kvalifikoval jako zločin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) tr. zákoníku, a aby obžalovaným P. K. a J. K. byly uloženy tresty ve shodě s těmi uloženými soudem prvního stupně. Obžalované M. P. navrhl uložení trestu odnětí svobody na samé spodní hranici trestní sazby podle § 283 odst. 3 tr. zákoníku se zařazením podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku do věznice s ostrahou, spolu s trestem propadnutí věci tak, jak jej uložil nalézací soud. U obžalovaného M. V. shledal vzhledem k okolnostem případu a jeho poměrům na místě použití § 58 odst. 1 tr. zákoníku a navrhl uložit mu trest odnětí svobody podmíněně odložený, avšak s maximální zkušební dobou s dohledem, dále pak peněžitý trest a trest propadnutí věci, jak uložil nalézací soud. Jako nedůvodná navrhl zamítnout odvolání obžalovaných A. D. a F. K. Nechal pak již na zvážení soudu částečné zrušení trestu propadnutí věci u obžalovaného V. K. st. ve vztahu k bitcoinům, a to z jeho podnětu a podnětu odvolání Š. K. Odvolání obžalovaného V. K. ml. navrhl zamítnout.

#### Odvolání obžalovaného V. K. st.

6. Opravný prostředek obžalovaného V. K. st. je zaměřen do výroků o vině a trestu. Obžalovaný poukázal na své přiznání, že od roku 2016 do roku 2018 poskytoval lidem prostřednictvím internetu konopí. Jeho cílem nebylo zbohatnout, ale poskytnout lék. Zajištěné bitcoiny koupil v roce 2012 za účelem investice. Namítl, že nebyl členem žádné organizované skupiny. Napadenému rozsudku vytkl vady spočívající v neúplnosti skutkových zjištění, v jejich nepřezkoumatelnosti, a že se nalézací soud nevypořádal se všemi okolnostmi významnými pro rozhodnutí. Podle odvolatele jsou skutková zjištění nalézacího soudu nesprávná, neúplná, a v důsledku toho je rozsudek zatížen i vadou nesprávného právního posouzení věci. K tomu doplnil, že krajský soud se nevypořádal s důkazy, které svědčí v jeho prospěch, hodnotil nesprávně důkazy, na jejichž základě jej shledal vinným a nevypořádal se s jeho obhajobou. Vytkl rovněž, že nebyla respektována presumpce neviny a z ní plynoucí princip *in dubio pro reo*. Dále namítl nepřiměřenou přísnost uloženého trestu, a že pro výroky o propadnutí věci nebyly naplněny zákonné předpoklady mající základ ve skutkovém stavu věci, a že nebyly zkoumány podmínky pro zajištění těchto věcí v přípravném řízení včetně jejich vlastnictví. V doplnění odvolání se zaměřil na výrok o propadnutí věci týkající se virtuální měny z celého rozsahu toliko ve výši 12,84988472 BTC s tím, že nejsou jeho vlastnictvím, ale patří v jím přesně uvedených částkách synovi B. K., bývalé manželce Š. K. a manželu sestry (případně jí v rámci

společného jmění manželů) bývalé manželky P. S. Podrobně rozvedl při předložení listinných dokladů legální původ finančních prostředků pro původní nákup, dobu i způsob získání bitcoinů pro B. K. ve výši 5,13048 BTC a 0,27424579 BTC, pro Š. K. ve výši 4,33643274 BTC, 1,38419481 BTC, 0,522 BTC, pro manžele P. a R. S. ve výši 1,22725 BTC. Namítl, že již v průběhu domovní prohlídky se k virtuální měně v původní zajištěné výši 12,85019812 BTC a trezoru spontánně vyjádřila Š. K., kdy uvedla, kdo je jejich majitelem. Tato bitcoinová peněženka, ve které se nacházela virtuální měna, byla nalezena v pokoji B. K. (nikoli tedy u obžalovaného V. K. ml.) v nemovitosti, se kterou on sám nemá nic společného. Poukázal na to, že již v počáteční fázi tohoto trestního řízení tak evidentně došlo ke smíchání bitcoinů zúčastněných osob s jeho zajištěnými bitcoiny a obžalovaného A. D. K tomu doplnil, že žádný konkrétní důkaz neschází o tom, že by zúčastněným osobám zajištěné bitcoiny měly být nástrojem nebo výnosem předmětné trestné činnosti. V dalším doplnění odvolání namítl jednak porušení zásady uvedené v § 2 odst. 6 tr. ř. při hodnocení důkazů, jednak procesní vady. Ty spatřoval pro uložený trest odnětí svobody a peněžité trest v nezhodnocení okolností případu, v neúplném zjištění jeho poměrů jako pachatele, nezohlednění délky soudního řízení a doby uplynulé od spáchání skutku, a dále pak i ve vyloučení aplikace ustanovení § 58 tr. zákoníku. Absenci zákonnosti úkonů dozorcího státního zastupitelství v přípravném řízení opřel o námitku místní nepříslušnosti Městského státního zastupitelství v Praze. Rovněž tak poukázal na to, že došlo i k pochybení při určení místní příslušnosti Obvodního soudu pro Prahu 10 pro rozhodování o některých úkonech přípravného řízení v rozporu s § 18 tr. ř. Z toho pak dovedl nezákonnost a tím i procesní nepoužitelnost v přípravném řízení zajištěných důkazů. Dále namítl nezákonnost postupu Policie ČR při nakládání s kryptopeněženkou, resp. kryptoměnou, z čehož dovedl i nezákonnost uložení trestu propadnutí věci, a to částky 112,53425685 BTC. Vedle toho namítl i nezákonnost trestů propadnutí věcí, což opřel o to, že nalézací soud spolehlivě nezjistil, zda mu tyto skutečně jako pachateli náleží. Dále namítl, že soud náležitě neobjasnil, jakým způsobem byly tyto věci zajištěny, a pro finanční prostředky z čeho vyplývala neodkladnost a neopakovatelnost provedené domovní prohlídky. A ještě v dalším doplnění odvolání obžalovaný zpochybnil celý proces zajištění stop a s tím související obsah. Znovu se tak vrátil ke způsobu získání notebooku zn. Lenovo v rámci provedené domovní prohlídky u něj a jak s ním bylo dále nakládáno. Přitom namítl, že zajištění dat z něj nebylo provedeno v souladu s trestním řádem, protože nebyl předtím vyzván k předložení notebooku ve smyslu § 78 tr. ř. a jeho bitová kopie byla provedena policejním orgánem bez doložení jeho proškolení v oblasti IT technologií. Pokud jde o tiskárny HP z domovních prohlídek u něj i obžalovaného syna a zkoumání tiskových obrazů štítků, vyvodil závěr, že zkoumané tisky mohly být provedeny na jakékoliv laserové tiskárně, která využívá shodný typ tiskové náplně. Namítl taky, že nebylo možno bez dalších důkazů učinit ani závěr o vlastnictví či oprávnění užívat bitcoinové peněženky, jakož i o ztotožnění osoby užívající účty v rámci různých služeb elektronických komunikací (např. osoby vystupující pod pseudonymem C. L. na tzv. virtuálních tržištích nebo provádějící transakce na různých adresách bitcoinových peněženek). Vyvodil tak závěr o potřebě odmítnout z hlediska prokázaného vztahu k jeho jednání jako důkazy nástroje pro správu virtuálních měn a tiskárny. Před odvolacím soudem znovu označil trest odnětí svobody za zjevně nepřiměřený, poukázal na jeho trestní bezúhonnost, rovněž akcentoval potřebu rozdílného pohledu na předmětnou drogu ve srovnání s jinými, kdy se nejednalo o žádnou tvrdou drogu.



7. Tento odvolatel navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek v plném rozsahu podle § 258 odst. 1 písm. a), b), c), d), e) tr. ř. zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

#### Odvolání obžalovaného A. D.

8. Odvolání obžalovaného A. D. směřuje do výroků o vině i trestu. Podle něj dospěl soud k nesprávnému právnímu závěru, že se dopustil žalovaného skutku. Předně odmítl jemu vytýkané časové rozpětí páchání trestné činnosti již od roku 2013. Dále je podle něj neopodstatněnou domněnkou, že se jedná v daném případě o organizovanou skupinu s přesahem do zahraničí. Namítl nesprávnost údaje o množství sušeného konopí, nezodpovězenou otázkou zůstala i kvalita, resp. obsah účinné látky THC pro možnost tyto rostliny považovat za psychotropní látky, a právě v důsledku toho i použití nesprávné právní kvalifikace. Obžalovaný pak rozporoval svůj finanční motiv pro páchání trestné činnosti. Zopakoval, že naivně a slepě uvěřil obžalovanému V. K. st., že rostliny konopí, které mu předal, měly být využity v medicíně. O distribuci sušiny konopí jako psychotropní látky pro drobné uživatele se dozvěděl až po zahájení trestního stíhání. Pokud byl zajištěn u obžalovaného V. K. st. v rámci domovní prohlídky rostlinný materiál, nebyla prokázána žádná souvislost s jeho osobou. Uložený trest odnětí svobody považoval s ohledem na jeho dosavadní bezúhonnost za zcela exemplární a nepřiléhavý. Rovněž trest propadnutí finanční částky 1.449.000 Kč označil za vadný, neboť doložil, že se jedná o jeho několikaleté úspory společně s manželkou. I uložený peněžitý trest měl za nepřiměřený, kdy se nalézací soud nezabýval podmínkami pro jeho uložení a jeho poměry.

9. Odvolatel navrhl, aby vrchní soud napadený rozsudek zrušil v celém rozsahu a věc vrátil soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

#### Odvolání obžalovaného V. K. ml.

10. Opravný prostředek obžalovaného V. K. ml. byl původně zaměřen do výroku o vině a na něj navazujícího výroku o trestech. Uvedl, že svého jednání, za které byl odsouzen soudem prvního stupně, upřímně lituje. Vyjádřil zájem učinit v rámci veřejného zasedání o podaném odvolání kvalifikované doznání prohlášením viny pro jemu vytýkané jednání, přičemž současně souhlasil s užitou právní kvalifikací ve smyslu § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) tr. zákoníku. Dále rozvedl, že jeho primárním cílem nebylo získat finanční obnos z předmětné trestné činnosti, ale opětovné sblížení se svým otcem V. K. st., obnovit s ním narušené vztahy a zavděčit se mu. Měl za to, že není nezbytně nutné s ohledem na jeho dosavadní vedení spořádaného života, aby k jeho nápravě byl ukládán trest odnětí svobody ve výměře 8 let, tedy trest spojený s přímým výkonem trestu odnětí svobody, neboť by mu s ohledem na okolnosti případu přišel jako trest právně nesprávný, ale především lidsky nespravedlivý a přísný. Vyslovil víru v přijetí prohlášení viny odvolacím soudem, čímž by byly splněny podmínky pro mimořádné snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici zákonné trestní sazby ve smyslu § 58 odst. 2 tr. zákoníku. Doplnil, že při vědomí, že odvolací soud jeho prohlášení viny nemusí přijmout, odvolání i do výroku o vině podal toliko z procesní opatrnosti. Při vyjmenování polehčujících okolností trestní bezúhonnosti, upřímného doznání, projevené lítosti, spolupráce s orgány činnými v trestním řízení, spáchání trestného činu pod psychickým nátlakem otce či pomoci při objasňování trestné činnosti se domáhal uložení případné kombinace několika alternativních trestů jako dostatečného postihu pro splnění svého účelu.

Dále pak požádal o přezkoumání i uloženého peněžitého trestu v počtu 100 denních sazeb po 2.000 Kč, tedy celkem 200.000 Kč, který s ohledem na své aktuální majetkové poměry považoval za trest velmi přísný. Ve veřejném zasedání před vrchním soudem obžalovaný na tomto odvolání setrval, avšak posléze prohlášením viny a po jejím přijetí soudem jej omezil již jen do výroku o trestu. Přitom tak znovu namítal zejména nepřiměřenou výši trestu odnětí svobody.

11. Odvolatel navrhl, aby vrchní soud napadený rozsudek zrušil, a poté ve věci sám rozhodl rozsudkem tak, že mu uloží přiměřený trest odnětí svobody nespojený s přímým výkonem.

#### Odvolání obžalovaného P. K.

12. Obžalovaný P. K. napadl prvostupňový rozsudek ve výrocih o vině i trestu. Toto rozhodnutí považoval ve vtahu k němu za nesprávné, nezákonné, vnitřně rozporné, nemající oporu v provedeném dokazování. Nejprve namítl, že se soud nevypořádal s jeho obhajobou, že byly porušeny základní zásady trestního řízení, neboť soud prvního stupně nevyhodnotil správně provedené důkazy a z nich vyplývající skutkový stav a současně vyvodil nesprávné právní závěry o jeho vině. Zopakoval, že si nebyl vědom toho, že by se měl podílet na páčání jakéhokoliv trestného činu. Pěstoval rostlinu konopí za účelem výroby masti pro manželku, jeho úmyslem nebylo podílet se jakkoli na trestné činnosti a už vůbec ne jako člen organizované skupiny. Pouze v jednom případě předal sušenou rostlinu spoluobžalovanému A. D. za účelem správné přípravy masti pro manželku, nikoli pro její jakoukoli další distribuci. Vyslovil nesouhlas s přístupem krajského soudu k tabulkám zajištěným u obžalovaných D. a K. pro jeho ustanovení jako dodavatele i zjištění množství předaného konopí. Připustil, že konopí sice přechovával, ale pouze pro výrobu masti a z ničeho nevyplývá, o jaké množství se jednalo. Vzhledem k tomu, že vypěstoval méně než 5 kusů rostlin, které si sám nasušil, a měly být použity výlučně pro vlastní potřebu, nemohl se dopustit žádného trestného činu. Dovolával se principu presumpce neviny a pravidla *in dubio pro reo* s tím, že ani vysoký stupeň podezření sám o sobě není s to vytvořit zákonný podklad pro odsuzující rozsudek.

13. Odvolatel navrhl, aby vrchní soud napadený rozsudek zrušil a rozhodl tak, že se zproštuje obžaloby.

#### Odvolání obžalovaného J. K.

14. Opravný prostředek obžalovaného J. K. je zaměřen do výroků o vině i trestu. Zopakoval, že se od počátku doznával k pěstování marihuany pro své lékařské účely a přebytky předával po dobu 2–3 let spoluobžalovanému A. D., který mu sdělil, že použije marihuanu pro lékařské účely. Tvrdil, že jeho vina nebyla prokázána co do množství, spáchání činu ve vytýkaném období, ve velkém rozsahu a jako člen organizované skupiny. Měl za to, že jej nemůže usvědčit to, že měli K. s D. vypracovat nějaké tabulky. Jeho činnost nelze posuzovat dnešní optikou rozsáhlého spisového materiálu, nýbrž pohledem člověka, jemuž bylo účelově vše zamlčeno, a byl uveden v omyl, že konopí je pro dobrou věc. Bral to tak, že mu odměnou za sazenice budou masti a část úrody pak sklídí spolu s D., který si z toho též „něco“ odnese. Dovolával se toho, že v řízení nebyla naplněna zásada *in dubio pro reo*, což se vztahuje zejména na množství vypěstované marihuany a dobu jejího pěstování. Namítl absenci subjektivní stránky u něj pro spáchání jemu vytýkaného jednání, a dále pak i procesní vady spočívající v tom, že státní zástupce jej nezminil v závěrečné řeči, a že na změnu právní kvalifikace byl upozorněn

až po závěrečných řečech. Soud podle něj při ukládání trestu dostatečně nezohlednil ani jeho bezúhonnost, natož věk.

15. Odvolatel navrhl, aby vrchní soud napadený rozsudek zrušil a obžaloby jej zprostil, eventuálně při shledání jeho viny, aby mu byl uložen trest s podmíněným odkladem, který by byl možný i v jeho maximální možné výměře, protože věří, se již žádného trestného činu ani přestupku nedopustí.

#### Odvolání obžalovaného F. K.

16. Odvolání tohoto obžalovaného brojí proti výroku o vině i trestu. Obžalovaný namítl, že skutkové závěry soudu jsou v extrémním rozporu s provedenými důkazy a formální logikou, a že uložený trest je nepřiměřeně přísný. Vytkl krajskému soudu, že skutková zjištění, potažmo výrok o vině, opírá především o dva důkazy, kterými jsou jakési tabulky a prohlášení viny obžalovaného M. S. Pokud jde o „tabulky“, z nich soud doslova opisuje jako absolutně správné a vše vypovídající veškeré časové, personální, kvalitativní i kvantitativní údaje (s výjimkou „odměny“). Poukázal na to, že v době seznámení se se spisem bylo do něj založeno několik tabulek, přičemž bylo možno mezi nimi i v nich samotných konstatovat určité disproporce. Byly zajištěny jak na externím disku u obžalovaného D., tak u obžalovaného K. st., přitom nebylo zjišťováno, kdo, kdy a za jakým účelem či z jakého důvodu, z jakých podkladů nebo od koho získaných údajů a pro koho je vypracoval. Namítl, že k výpovědi (prohlášení viny) již odsouzeného M. S. nalézací soud přistoupil zcela nekriticky a v rozporu s logikou, když podle soudu neměl tento spoluobžalovaný důvod vypovídat v rozporu se skutečností. Přitom dodal, že M. S. si byl vědom hrozby přísného nepodmíněného trestu odnětí svobody, oproti jiným obžalovaným byl navíc ve výrazné nevýhodě pro trestněprávní i přestupkové zkušenosti z minulosti. M. S. měl tedy tu nejpádnější motivaci vypovídat podle představ obžaloby. Dále poukázal na to, že nalézací soud dostatečným způsobem nezjistil a ani nezduvodnil svá tvrzení, kdy a kdo měl produkt vážít, vakuovat a v některých případech opatřit sáček jménem. Rovněž namítl, že on sám neměl možnost dovodit existenci různých druhů konopí a nelegálnost některých z nich. Jediný jeho motiv byl zdravotní. Za zcela matoucí označil tvrzení soudu, že musel vědět o předávání zbytků produktu obžalovaným D. další osobě, který hovořil o „farmacii“, čemuž neměl důvod nevěřit. Sám neměl vědomost o dalších aktivitách obžalovaného D., nepoužíval konspirativní způsob komunikace, neměl žádnou informaci ani indicii, že by měl být členem organizované skupiny. S ohledem na chybná skutková zjištění a závěry došlo k nesprávné právní kvalifikaci pro neprokázání množství a postavení člena organizované skupiny ve smyslu § 283 tr. zákoníku. Opakovaně poukázal na svůj věk, dosavadní bezúhonnost a na svou snahu zmenšit své zdravotní potíže a jeho tchýně. Je přesvědčen, že soud mohl i u jeho osoby uložit trest pod dolní hranicí zákonné trestní sazby. Před odvolacím soudem dále namítl, že státní zástupce v závěrečné řeči před krajským soudem o něm vůbec nehovořil.

17. Odvolatel navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí, případně aby odvolací soud po zrušení napadeného rozsudku upravil popis skutku v souladu s jeho doznáním, k tomu upravil právní kvalifikaci a uložil mu trest nespojený s jeho přímým výkonem, popřípadě i bez takové změny, aby mu s ohledem na jeho věk, danou situaci a osobní poměry uložil trest nespojený s jeho přímým výkonem.

Odvolání Š. K. – matky obžalovaného V. K. ml.

18. Opravný prostředek matky obžalovaného V. K. ml. je zaměřen do výroků o vině i trestu syna. Dožadovala se přezkoumání, zda lze na základě provedeného dokazování dospět k závěru, že její syn spáchal předmětný trestný čin vytykaným způsobem a rozsahem, zda zjištěným skutečnostem odpovídají právní závěry soudu prvního stupně, a zda krajský soud postupoval při ukládání trestu v souladu se zákonem. Sama považovala s ohledem na okolnosti případu a osobu obžalovaného syna osmiletý trest odnětí svobody za krutý trest, stejně tak peněžitý trest 200.000 Kč za trest velmi vysoký.

19. Odvolatelka navrhla vrchnímu soudu napadený rozsudek zrušit a uložit obžalovanému synovi mírnější trest či tresty.

č. 16

Vyjádření obžalovaného M. V. k odvolání státního zástupce

20. Obžalovaný M. V. prostřednictvím svého obhájce doplnil, že označil většinu skutečností tvrzených v obžalobě za nespornou a prohlášení o vině neučinil z důvodů nesprávně určeného množství marihuany, které měl pro spoluobžalovaného D. vypěstovat, neboť do něj bylo zahrnuto i staré konopí vypěstované již dříve. Souhlasil s pohledem státního zástupce v pohledu na právní kvalifikaci vytykaného jednání ve směru nutnosti připočtení množství konopí, které si někteří obžalovaní ponechali pro svou potřebu k tomu konopí odevzdanému obžalovanému D., avšak u něj bez toho dříve vypěstovaného v roce 2012 (stopy 5, 6, 10 z jeho domovní prohlídky). Pro toto konopí, z něhož byla jen část toxikomansky využitelná, se nejednalo o pokračování v trestné činnosti, ale o samostatný trestný čin. Odečtení větviček, stonků a stvolů od množství konopí uváděného státním zástupcem by mělo vést k tomu, že ta vytykaná kvalifikace podle § 283 odst. 3 písm. c) tr. zákoníku není přiléhavá, ale správná by měla být toliko podle odst. 2.

Vyjádření obžalované M. P. k odvolání státního zástupce

21. Obžalovaná M. P. prostřednictvím svého obhájce souhlasila s pohledem prvostupňového soudu na jí vytykané jednání, jeho rozdělení a vyřešení právní kvalifikace na část podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. c) a část podle § 284 tr. zákoníku. Podrobně se pak dovolávala nepřiléhavosti sjednocení kvalifikace do § 283 odst. 3 tr. zákoníku. A pro případ, že by odvolací soud obžalobě přisvědčil, apeloval na bedlivé zvažování jejich osobních okolností a učinění mimořádného snížení spodní hranice trestní sazby.

Vyjádření zmocněnce zúčastněných osob k odvolání státního zástupce

22. Za zúčastněné osoby B. K., Š. K. a manžele S. zmocněnec odkázal na podrobné vysvětlení a prokázání nabytí jimi virtuální měny bitcoin ve výši 12,84988472 BTC z jejich písemných podání s tím, že identická argumentace byla vnesena i v odvolání obžalovaného V. K. st.

**III.**

**Přezkumná činnost odvolacího soudu**

23. Vrchní soud v Olomouci jako soud odvolací nejprve vyhodnotil, že opravné prostředky byly podány osobami k tomu oprávněnými [§ 246 odst. 1 písm. a), b) tr. ř., § 247 odst. 2 tr. ř.], a to

v zákonem uvedené lhůtě (§ 248 odst. 1 tr. ř.). Podaná odvolání splňují náležitosti obsahu odvolání ve smyslu § 249 odst. 1, odst. 2 tr. ř.

24. Na podkladě podaných opravných prostředků vrchní soud podle § 254 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost napadených výroků rozsudku, a to z hledisek vytýkaných vad, i správnost postupu řízení, které vydání napadeného rozsudku předcházelo, a poté dospěl k následujícím závěrům.

25. V řízení, které předcházelo napadenému rozsudku, nebyly zjištěny žádné podstatné vady, kterými by byla porušena ustanovení, jimiž se má zabezpečit řádné objasnění věci nebo právo obhajoby. Trestní stíhání obžalovaných bylo zahájeno pro skutky, pro které byla podána obžaloba státním zástupcem a Krajský soud v Brně rozhodl jen o skutcích, které byly v žalobním návrhu uvedeny (§ 220 odst. 1 tr. ř.). Důkazy, které byly v tomto řízení orgány činnými v přípravném řízení a následně soudem prvního stupně provedeny, byly realizovány zákonným způsobem a jednalo se tak o procesně relevantní důkazy. Obžalovaní byli od počátku jejich trestních stíhání zastoupeni obhájcem a měli možnost se rovněž k věci vyjádřit po zahájení jejich trestního stíhání jak ve stadiu přípravného řízení, tak v řízení před soudem prvního stupně, přičemž tohoto oprávnění využili v souladu s ustanovením § 33 odst. 1 tr. ř. V hlavním líčení u krajského soudu byly respektovány zásady ústnosti a bezprostřednosti při provádění důkazů, přičemž obžalovaní měli možnost se k nim vyjádřit.

26. – 29. V těchto bodech Vrchní soud v Olomouci konkretizoval svůj závěr, že v řízení, jež předcházelo vynesení napadeného rozsudku, nebyly zjištěny podstatné vady.

30. Vlastní napadený rozsudek tak, jak byl písemně vyhotoven a doručen procesním stranám, splňuje kritéria obsažená v § 120 a § 122 odst. 2 tr. ř. z hlediska struktury rozsudku a v ustanovení § 125 tr. ř. stran jeho odůvodnění. Z přezkoumávaného rozsudku lze jednoznačně zjistit, které skutečnosti byly nalézacím soudem vzaty za prokázané, o které důkazy opřel svá zjištění a jakými úvahami se řídil při hodnocení provedených důkazů. Z jeho odůvodnění je rovněž patrné, jak přistupoval k obhajobě obžalovaných, jakož i jakými právními úvahami se řídil, když posuzoval prokázané skutečnosti podle příslušných ustanovení zákona v otázce viny i ukládaných trestů podle odsuzujícího výroku rozsudku. K uvedenému je třeba konstatovat, že zjištění skutkového stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (a to v rozsahu, který je nezbytný pro rozhodnutí), je prvořadým úkolem nalézacího soudu. Plyne to ostatně i z omezení, která zákon stanoví pro odlišně vyznívající rozhodnutí soudu druhého stupně. Ten je podle § 259 odst. 3 tr. ř. oprávněn odchýlit se od skutkového zjištění soudu prvního stupně jen tehdy, jestliže v odvolacím řízení provedl znovu některé pro skutkové zjištění podstatné důkazy provedené již v hlavním líčení, nebo provedl důkazy, které nebyly provedeny v hlavním líčení.

31. V předmětné věci nebylo nutno podle odvolacího soudu pro samotnou verifikaci skutkových zjištění znovu provést žádné důkazy provedené nalézacím soudem v hlavním líčení. Pokud krajský soud některým důkazním návrhům obžalovaných nevyhověl, přílehlavě v odůvodnění rozsudku tento svůj postup dostatečně vysvětlil. S těmito závěry soudu prvního stupně se odvolací soud plně ztotožnil a pro stručnost na ně v podrobnostech odkazuje. Po prohlášení viny obžalovaného V. K. ml. a přijetí jí odvolacím soudem bylo v odvolacím řízení doplněno dokazování ještě rozšiřujícím výsledkem tohoto obžalovaného, předložením stranám aktualizovaných opisů rejstříků trestů obžalovaných, listin přiložených obžalovaným

V. K. st. k odvolání, listin předložených zúčastněnými osobami, jakož i lékařských zpráv k obžalovanému J. K.

32. Návrhy obžalovaných P. K. a M. V. na doplnění dokazování „tabulkami“ a protokolem o domovní prohlídce u posledně jmenovaného obžalovaného a související částí odborného vyjádření byly odvolacím soudem jako nadbytečné zamítnuty. Z protokolu o hlavním líčení před nalézacím soudem totiž vyplývá, že tyto důkazy již byly řádně provedeny, krajský soud se s jejich obsahem správně vypořádal a nebylo je tedy třeba opakovat. Pro úplnost je třeba dodat, že odvolací soud se zabýval rovněž otázkou, zda v tomto řízení nenastala situace tzv. opomenutých důkazů, v níž by mohlo být spatřováno porušení základního práva obžalovaných na spravedlivý proces. V projednávané věci lze uzavřít, že po doplnění dokazování odvolacím soudem žádné důkazy opomenuty nebyly. Tím považoval vrchní soud okruh provedených důkazů již za ucelený, na základě něhož mohlo být pak i odvolacím soudem nově meritorně rozhodnuto.

č. 16

33. Obecně lze uvést, že do hodnotící činnosti soudu prvního stupně může odvolací soud zasahovat jen v těch případech, kdy toto hodnocení nespĺňuje požadavky § 2 odst. 6 tr. ř. Podle něj soud hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu. Nadřízený soud proto může vytknout nalézacímu soudu např. nelogičnost jeho hodnocení, nepřihlídnutí k okolnostem významným pro rozhodnutí, opomenutí nějakého důkazu či zkreslení jeho obsahu, nemůže však zavazovat soud prvního stupně, jak má ten či onen důkaz hodnotit. Z pohledu požadavku na jiné hodnocení důkazů odvolacím soudem je nutno uvést to, že odvolací soud nemůže podle § 258 odst. 1 písm. b) tr. ř. napadený rozsudek zrušit jenom proto, že sám na základě svého přesvědčení hodnotí tytéž důkazy s jiným v úvahu přicházejícím výsledkem, jestliže soud prvního stupně postupoval při hodnocení důkazů důsledně podle § 2 odst. 6 tr. ř., neboť v takovém případě nelze napadenému rozsudku vytknout žádnou vadu ve smyslu uvedeného ustanovení.

34. Pokud jde o důkazní situaci ve věci, odvolací soud přezkoumal, že se soud prvního stupně dostatečným způsobem věnoval v odůvodnění napadeného rozsudku podrobnému výčtu a obsahu důkazů. Na to navázal jejich rozbořením, hodnocením jak jednotlivě, tak ve vzájemných souvislostech. Následně pak krajský soud shrnul skutkové závěry v konfrontaci s postojem jednotlivých obžalovaných k jim vytýkanému jednání. Pro odvolací soud je tak z předloženého spisového materiálu a napadeného rozsudku zřejmé, že skutková zjištění soudu prvního stupně jsou podložena vedle částečného doznání obžalovaného V. K. st. (o určení marihuany nalezené u něj k dalšímu prodeji), i částečným doznáním obžalovaného A. D. (o předání rostlin konopí k pěstování obžalovaným P. K., J. K., F. K., M. V. a přes obžalovaného P. K. i obžalované M. P., a dále o odebrání od nich a již odsouzeného M. S. přebytků jejich produkce), přiznáním obžalovaných P. K., J. K., F. K. a M. P. (o poskytnutí části jimi vypěstovaného a usušeného konopí z rostlin dodaných obžalovaným A. D. tomuto obžalovanému), označením před nalézacím soudem podstatné části vytýkaného jednání obžalovaný M. V. za nesporné, prohlášením viny již odsouzeného M. S., dále pak výsledky domovních prohlídek u obžalovaných, skrytým sledováním, odbornými vyjádřeními z chemie, biologie, genetiky, analýzy dat a zkoumání nosičů dat, protokoly o vydání věcí, výsledky právní pomoci z Rakouska i Lucemburska. K tomu pak přistoupilo prohlášení viny obžalovaného V. K. ml. a její přijetí před odvolacím soudem.

35. Odvolací soud shledal, že soud prvního stupně z provedených důkazů vyvodil logické a přesvědčivé závěry o té samotné podstatě obžalovaným vytýkaného jednání drogového charakteru. Ta spočívá v tom, že obžalovaný V. K. st. shromažďoval toxikomansky využitelné sušené konopí a obchodoval s ním na darknetových trzích, kdy vlastními silami či delegováním této činnosti za odměnu na obžalovaného syna V. K. ml. připravoval a odesílal zájemcům konkrétní objednané balíčky s drogou. Obžalovaný A. D. obžalovanému V. K. st. marihuanu obstarával tak, že pro toto organizoval pěstování toxikomansky využitelného konopí nejméně obžalovanými P. K., J. K., F. K., M. P., M. V. a již odsouzeným M. S., kterým dodával sazenice konopí. S těmito nelegálními pěstiteli, kteří si část této produkce případně ponechali pro sebe, se částečně podílel na sklizení, zpracování, sušení konopí a i na jeho vakuovém balení za účelem následné distribuce.

V následujících pasážích, a to až do bodu 41. odvolací soud vyložil konkrétní důvody, pro něž učinil závěr o správnosti skutkových zjištění soudu prvního stupně.

č. 16

42. Odvolací soud uzavírá, že z provedených důkazů soud prvního stupně vyvodil logická a přesvědčivá zjištění, která v dostačujícím rozsahu rozvedl v odůvodnění napadeného rozsudku. Krajský soud se rovněž v rozsahu skutkových zjištění řádně vypořádal s obhajobou obžalovaných. Pokud se pak jedná o závěr nalézacího soudu přímo o skutkovém ději vytýkaného jednání, nemá proti tomu odvolací soud výhrad u obžalovaných V. K. st., A. D. a V. K. ml. Proč tomuto skutkovému stavu soud prvního stupně přiřadil danou právní kvalifikaci, také v odůvodnění napadeného rozsudku přiléhavě a podrobně rozvedl.

43. Není možné přisvědčit ani námitce nesprávného právního posouzení obžalovaných V. K. st. a A. D. Nalézacím soudem rozvedená skutková zjištění totiž vedou k závěru, že obžalovaný V. K. st. neoprávněně nabízel a prodával prostřednictvím darknetu a za tímto účelem také pro své odběratele přechovával omamnou a psychotropní látku marihuanu. Takto činil jako člen organizované skupiny, v níž se obžalovaný V. K. st. soustředil na vlastní zobchodování drogy, jejíž dodávky mu zajišťoval především obžalovaný A. D. prostřednictvím jím koordinovaných pěstitelů vysoce potentního konopí a obžalovaný V. K. ml. mu pak pomáhal s přípravou objednaných zásilek a jejich předáním k poštovní přepravě. Právě v důsledku takové plánovitosti a koordinovanosti se zvyšovala pravděpodobnost úspěšnosti páčání inkriminovaného jednání. Závěr o tom, že obžalovaný V. K. st. spáchal takový čin ve velkém rozsahu a v úmyslu získat pro sebe prospěch velkého rozsahu, je podložen zjištěním, že za období téměř šesti let prodal nejméně 126 kg marihuany za nejméně 17 miliónů Kč. Z výše uvedeného způsobu páčání vytýkaného jednání, kdy obžalovaný V. K. st. byl fakticky nejvýše postaveným členem uvedené skupiny, je přitom zřejmé, že jednal v přímém úmyslu. Krajský soud rovněž nepochybil, pokud i u obžalovaného A. D. vyhodnotil, že také on neoprávněně vyrobil, jinému opatřil a pro jiného přechovával omamnou a psychotropní látku, když obžalovaným pěstitelům dodával sazenice vysoce potentního konopí, po jejich vypěstování jim případně pomáhal se sklizení a balením, aby celkem 99,5 kg vyrobené drogy od nich převzal při dobrém přehledu o její ceně pro dodání spoluobžalovanému V. K. st. k další distribuci. Takto plnil po dobu několika let v rámci vytvořené organizované skupiny své specializované místo mezičlánku a spojky mezi obžalovanými pěstiteli a skutečným obchodníkem obžalovaným V. K. st., přinejmenším jemuž přispěl k zajištění velkého prospěchu. Nalézací soud tak správně posoudil obžalovaným V. K. st. a A. D. vytýkané jednání jako zločin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami

a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c), odst. 4 písm. b) tr. zákoníku. A přestože se obžalovaný V. K. ml. do inkriminovaného jednání zapojil v přímém úmyslu na popud svého otce později, dobře věděl, že je je článkem v rozjetém obchodu s marihuanou, která je obžalovanému V. K. st. pravidelně zajišťována jinými. Takto je mu přičítáno nakládání s touto drogou v množství přesahujícím 17 kg. Po prohlášení viny před odvolacím soudem tak není prostoru k jakýchkoli pochybám o naplnění obžalovaným V. K. ml. po všech stránkách skutkové podstaty zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) tr. zákoníku. Odvolací soud souzní i se závěry nalézacího soudu o skutkovém ději vytýkaného jednání a jeho právní kvalifikace u obžalovaného F. K. U něj skutková zjištění vedou k závěru, že z dodaných sazenic obžalovaným A. D. neoprávněně vyrobil sušinu toxikomansky upotřebitelného konopí, z něhož více než 22,5 kg předal právě spoluobžalovanému D. k další distribuci. Tohoto jednání se dopouštěl po dobu několika let a v rámci vytvořené organizované skupiny zaujal své stálé místo pěstitele drogy. Krajský soud tak správně posoudil obžalovaným F. K. vytýkané jednání jako zločin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) tr. zákoníku. V dalších podrobnostech je již možno odkázat na písemné odůvodnění napadeného rozsudku.

č. 16

44. Jiná situace vzešla z přezkoumání závěru soudu prvního stupně přímo o skutkovém ději vytýkaného jednání a jeho právního posouzení u obžalovaných P. K., J. K., M. P. a M. V. Zde odvolací soud přisvědčil uplatněné námitce státního zástupce v odvolání, že krajský soud nepostupoval správně. Oproti obžalobě, která reflektovala veškerou „výrobu“ drogy marihuany těmito obžalovanými pěstiteli jako jeden celek, nalézací soud rozdělil vytýkané jednání samostatně na tu část, kterou předali marihuanu spoluobžalovanému A. D. (popsáno ve výroku rozsudku jako II./1.1., 2.1., 4.1. a 5.1.) a na tu, kterou drželi pro svou potřebu (popsáno ve výroku rozsudku jako II./1.2., 2.2., 4.2. a 5.2.). Soud prvního stupně právně kvalifikoval tato jednání jako vícečinný souběh u obžalovaných P. K. a J. K. zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) tr. zákoníku a zločinu přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu podle § 284 odst. 1, odst. 4 tr. zákoníku. U obžalovaných M. P. a M. V. došlo při takovém rozdělení pro první část ke zmírnění obžalobou shledávaného spáchání vytýkaného jednání z velkého na značný rozsah, a tím k právní kvalifikaci znovu vícečinného souběhu zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), c) tr. zákoníku a zločinu přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu podle § 284 odst. 1, odst. 4 tr. zákoníku. Přitom se nalézací soud dopustil navíc nelogičnosti v tom směru, že nepostupoval u všech obžalovaných pěstitelů stejně. Je totiž zřejmé, že u již odsouzeného M. S. krajský soud akceptoval jeho prohlášení viny jak ohledně charakteru a rozsahu jemu vytýkaného jednání, tak i ohledně právní kvalifikace podle obžaloby. Od vytýkaného jednání právě výše uvedenými obžalovanými se přitom jednání již odsouzeného M. S. svou podstatou nelišilo a i s tou sušinou toxikomansky využitelného konopí, které si ponechal pro sebe, bylo posouzeno toliko jako jedno jednání podle jedné právní kvalifikace zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) tr. zákoníku.



45. Odvolací soud vyhodnotil, že při takto zvoleném postupu se soud prvního stupně nelyžoval se všemi okolnostmi významnými pro rozhodnutí, a že napadeným rozsudkem bylo porušeno ustanovení trestního zákona tím, že soud prvního stupně nesprávně vyložil a aplikoval trestní právo hmotné. Ať už totiž obžalovaní P. K., J. K., M. P. a M. V. marihuanu předali spoluobžalovanému A. D. či si její část ponechali pro své využití, nelze přehlédnout, že ji získali po sklizení jimi vypěstovaného toxikomansky využitelného konopí jeho usušením a zpracováním ke spotřebě. V určitém období tedy vyrobili omamnou a psychotropní látku a následně si část ponechali pro vlastní potřebu a část použili pro jiného. A výroba takové drogy i pro vlastní potřebu je trestná. Toto jednání nelze rozdělit na samostatné skutky a je namístě jej posoudit jako jediný skutek naplňující skutkovou podstatu jediného trestného činu, v tomto případě nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) tr. zákoníku (srov. TR NS 58/2009-T). Za to, že si takto zpracované konopí obžalovaní ponechali, nemohou být postiženi ve smyslu § 284 tr. zákoníku, neboť souběh těchto trestných činů je v daném případě vyloučen.

46. Lze pak uzavřít, že i obžalovaní P. K., J. K., M. P. a M. V. z dodaných sazenic obžalovaným A. D. (a obžalovaný M. V. i z vlastních semen) po jejich vypěstování neoprávněně vyrobili sušinu toxikomansky upotřebitelného konopí. Přitom obžalovanému P. K. je na místě přičítat výrobu této drogy v celkovém množství 25,94 kg, obžalovanému J. K. 20,01 kg, obžalované M. P. 10,31 kg a obžalovanému M. V. 10,24 kg. Také vzhledem k tomu, že takto činili po delší dobu, je nepochybně namístě u všech hovořit o velkém rozsahu. Tohoto jednání se přitom dopouštěli v rámci vytvořené organizované skupiny, ve které zaujali vedle spoluobžalovaného F. K. i oni své stálé místo pěstitelů a výrobců drogy. V dalších podrobnostech je i tady možno pro tu podstatu posuzovaného jednání dále znovu odkázat na písemné odůvodnění napadeného rozsudku. Pro úplnost lze doplnit, že namítl-li obžalovaný M. V. ve svém vyjádření k odvolání státního zástupce, že by nemělo být připočteno k jím vyrobené marihuaně z obžalovaným A. D. dodaných sazenic i množství sušeného konopí, které vypěstoval v roce 2012, tomu odvolací soud nepřisvědčil. Protože na tuto svou samostatnou drogovou činnost plynule navázal tou další páchanou obdobným způsobem znovu se záměrem „výroby“ marihuany ve spolupráci s obžalovaným A. D., přičemž naplňovala skutkovou podstatu stejného trestného činu, je třeba ji vyhodnotit jako pokračování v trestné činnosti. A u té sušiny konopí, kterou si ponechal pro svou potřebu, bylo počítáno jen s tou toxikomansky využitelnou částí právě už po odečtení stonků, jak vyplývá i z odborného vyjádření z oboru chemie (sv. 6, č. I. 1808–1809).

47. Pro výše zjištěné pochybení nalézacího soudu bylo tedy namístě k odvolání státního zástupce zrušit napadený rozsudek ohledně obžalovaných P. K., J. K., M. P. a M. V. v celém rozsahu.

48. Pokud jde o výrok o vině obžalovaných V. K. st., A. D., V. K. ml. a F. K., jakož i o trestech u obžalovaných V. K. st. (vyjma trestu propadnutí věci – částky 112,53425685 BTC) a A. D., zde odvolací soud neshledal žádného pochybení, které by mělo vést k jeho zrušení.

49. Ve světle prohlášení viny obžalovaného V. K. ml. v odvolacím řízení a při zohlednění osobních poměrů obžalovaného F. K. vyhodnotil odvolací soud těmto obžalovaným uložené tresty napadeným rozsudkem za nepřiměřeně přísné. Proto je k odvolání obou těchto obžalovaných a matky obžalovaného V. K. ml. Š. K. zrušil.

50. Jak již bylo výše rozvedeno, nedostatek v dokazování ohledně zjištění vlastnictví v tomto trestním řízení zajištěných bitcoinů a bitcoinové peněženky při domovní prohlídce v bydlíšti užívaném taktéž obžalovaným V. K. ml. odstranil odvolací soud v rámci veřejného zasedání k projednání podaných odvolání. Takto bylo z listin předložených obžalovaným V. K. st. A zmocněncem zúčastněných osob osvětleno, že z celého rozsahu všech v této věci zajištěných bitcoinů jeho část ve výši 12,84988472 BTC není vlastnictvím žádného z obžalovaných, ale patří v přesně uvedených částkách zúčastněným osobám B. K. ve výši 5,13048 BTC a 0,27424579 BTC, Š. K. ve výši 4,33643274 BTC, 1,38419481 BTC, 0,522 BTC a manželům P. a R. S. ve výši 1,22725 BTC. V tomto směru odvolací soud přisvědčil uplatněné námitce obžalovaného V. K. st. o tom, že právě i těchto 12,84988472 BTC bylo zahrnuto nesprávně do jemu uloženého trestu propadnutí věci – částky 112,53425685 BTC, a proto k jeho odvolání i tento trest zrušil.

č. 16

51. A protože nové rozhodnutí bylo možno učinit na podkladě skutkového stavu, který byl v napadeném rozsudku správně zjištěn a na základě důkazů provedených před odvolacím soudem doplněn, odvolací soud rozhodl sám rozsudkem ve věci. Přitom postupoval tak, že obžalovaným P. K., J. K. a M. P. vytýkané jednání „sjednotil“ do jednoho skutku, u obžalovaného M. V. s rozlišením pokračování, a z těchto je nově uznal vinnými při právní kvalifikaci tohoto jednání jako zločin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) tr. zákoníku.

52. – 54. V těchto bodech Vrchní soud v Olomouci podrobně odůvodnil výroky o trestech, jež uložil obžalovaným P. K., J. K., M. P., M. V., V. K. ml., F. K. a V. K. st.

55. V tomto bodě odvolací soud odůvodnil výrok, jímž jako nedůvodné zamítl podle § 256 tr. ř. odvolání obžalovaného A. D.

ROZHODNUTÍ VE VĚCECH OBČANSKOPRÁVNÍCH,  
OBCHODNÍCH A SPRÁVNÍCH

## č. 17

### Služebnost nelze vypovědět podle § 1999 odst. 1 o. z.

**Služebnost (o. z.), Výpověď smlouvy**

§ 11 o. z., § 1999 odst. 1 o. z.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2023, sp. zn. [22 Cdo 3596/2022](#),  
ECLI:CZ:NS:2023:22.CDO.3596.2022.1

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 6. 2022, sp. zn. 11 Co 65/2022.

#### I.

#### Dosavadní průběh řízení

1. Okresní soud v Bruntále (dále jen „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 19. 10. 2021, č. j. 38 C 76/2020-306, ve znění opravného usnesení ze dne 18. 11. 2021, č. j. 38 C 76/2020-312, zamítl žalobu, kterou se žalobkyně domáhala určení, že pozemek parc. č. 1 v k. ú. D. není zatížen služebnostmi ze smlouvy o zřízení služebnosti ze dne 13. 5. 2014 uzavřené mezi žalovanou a právní předchůdkyní žalobkyně, ve prospěch pozemků parc. č. st. 2, jehož součástí je stavba č. ev. 3, a parc. č. 4 v k. ú. D. (výrok I), a rozhodl o nákladech řízení (výrok II).

2. Soud prvního stupně vyšel po skutkové stránce ze zjištění, že smlouvou o zřízení služebnosti uzavřenou dne 13. 5. 2014 mezi právní předchůdkyní žalobkyně jako oprávněnou a žalovanou jako povinnou (dále jen „smlouva o zřízení služebnosti“) byla ve prospěch pozemku parc. č. st. 2, jehož součástí je stavba č. ev. 3, a pozemku parc. č. 4 v k. ú. D., vše nyní ve vlastnictví žalobkyně (dále jen „pozemky žalobkyně“ či „panující pozemky“) zřízena na dobu neurčitou služebnost inženýrské sítě a služebnost stezky a cesty přes pozemek parc. č. 1 v k. ú. D., ve vlastnictví žalované (dále jen „pozemek žalované“ či „služebný pozemek“). Ze smlouvy o zřízení služebnosti dále zjistil, že bylo ujednáno, že předmětné služebnosti postihují vlastníka služebného pozemku jako věcné právo, přičemž práva odpovídající služebnostem jsou spojena s vlastnictvím služebného pozemku a přechází s vlastnictvím služebného pozemku na nabyvatele. Za zřízení služebnosti byla sjednána roční úplata ve výši 30 000 Kč bez daně z přidané hodnoty splatná vždy k 1. 1. příslušného roku. Žalobkyně se stala vlastníkem panujících pozemků na základě kupní smlouvy uzavřené s právní předchůdkyní žalobkyně dne 19. 5. 2015, čímž na ni přešla rovněž oprávnění a povinnosti plynoucí ze smlouvy o zřízení služebnosti. Žalobkyně následně dne 17. 8. 2019 závazek ze smlouvy o zřízení služebnosti vypověděla.

3. Po právní stránce – ve vztahu k otázkám vztahujícím se k dovolacím námitkám – soud prvního stupně (na základě závazného právního názoru odvolacího soudu učiněného

v přechozím kasačním rozhodnutí v této věci) uzavřel, že na zánik služebnosti nelze aplikovat § 1999 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, (dále jen „o. z.“) o výpovědi závazku na dobu neurčitou. K zániku služebnosti by v tomto případě mohlo dojít pouze na základě trvalé změny ve smyslu § 1299 odst. 1 o. z., což však žalobkyně ani netvrdila a v žalobě neuvedla ani jiný důvod zániku služebnosti z taxativního výčtu důvodů vymezených v § 1299–1302 o. z.

4. Co se týče povahy služebnosti, soud prvního stupně uzavřel, že z textu smlouvy o zřízení služebnosti se jednoznačně podává, že tato služebnost jako věcné právo přechází na každého dalšího vlastníka předmětných nemovitostí, přičemž věcná povaha služebnosti plyne přímo ze znění smlouvy. Žalobkyně měla současně možnost před uzavřením kupní smlouvy nahlédnout do katastru nemovitostí a zjistit, že služebnost je zapsána v katastru nemovitostí jako věcné břemeno, které přechází na každého dalšího vlastníka nemovitosti, a nespoléhat pouze na tvrzení jednatelky právní předchůdkyně žalobkyně. Žalobu v celém rozsahu zamítl.

5. K odvolání žalobkyně Krajský soud v Ostravě (dále jen „odvolací soud“) rozsudkem ze dne 16. 6. 2022, č. j. 11 Co 65/2022-344, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil (výrok I) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (výrok II).

6. K možnosti zániku služebnosti výpovědí odvolací soud zopakoval svůj předchozí závěr, že na zánik služebnosti nelze aplikovat § 1999 o. z. Služebnosti jsou řazeny v části třetí zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, jako absolutní majetková práva, zatímco § 1999 o. z. umožňující výpověď smlouvy je řazen v části čtvrté zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník – relativní majetková práva. Způsoby zániku služebností přitom zákon vyjmenovává v § 1299–1302 o. z., přičemž se jedná o taxativní výčet. Ani § 11 o. z. o přiměřeném použití obecných ustanovení o vzniku, změně a zániku práv a povinností ze závazků v části čtvrté na vznik, změnu a zánik jiných soukromých práv a povinností, neumožňuje aplikovat § 1999 o. z. na zánik služebnosti. K tomu odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 8. 2013, sp. zn. [22 Cdo 3549/2011](#), z něž se podává, že analogická aplikace právní úpravy závazků je možná pouze tehdy, pokud to povaha věci nevyklučuje, a současně uzavřel, že v projednávané věci je možnost použití § 1999 o. z. vyloučena právě povahou služebnosti. Služebnost je věcným právem zapsaným ve veřejném seznamu a nelze připustit, aby bez dohody účastníků došlo k zániku služebnosti pouhou výpovědí smlouvy o zřízení služebnosti jednou stranou, neboť takový postup by způsobil právní nejistotu, ať už osob oprávněných či osob povinných ze služebnosti. Rovněž není přípustné prolamovat zákonný taxativní výčet důvodů zániku služebností.

7. Ohledně charakteru služebnosti odvolací soud zaujal shodný názor jako soud prvního stupně, a sice že se v daném případě jedná o služebnost pozemkovou (odvolacím soudem označovanou jako věcnou), tedy že povinným ze smlouvy o zřízení služebnosti je každý vlastník služebného pozemku a oprávněným ze služebnosti je každý vlastník panujících pozemků, neboť v čl. II bodě 3 předmětné smlouvy bylo výslovně ujednáno, že „služebnosti zřízené touto smlouvou postihují vlastníka služebného pozemku jako věcné právo; práva odpovídající služebnostem zřízeným touto smlouvou jsou spojena s vlastnictvím služebného pozemku a přechází s vlastnictvím služebného pozemku na nabyvatele.“ Ze znění textu smlouvy se dále jednoznačně podává, že služebnosti byly zřízeny ve prospěch právní předchůdkyně žalobkyně jako vlastníka panujících pozemků, přičemž pokud by se mělo jednat o služebnost osobní, jak

namítala žalobkyně, nebylo by nutné uvádět vlastnictví předmětných panujících pozemků a stačilo by uvést, že se jedná o služebnost ve prospěch právní předchůdkyně žalobkyně. O tom, že se jedná o služebnost vztahující se k pozemkům, nikoliv služebnost osobní, přitom neměl pochybnost ani katastrální úřad, který zapsal služebnost jako věcné právo sloužící ve prospěch nemovitostí.

## II.

### Dovolání a vyjádření k němu

8. Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání. 1) Předkládá otázku, zda může dojít k zániku služebnosti (zrušení závazku ze služebnosti) sjednané na dobu neurčitou výpovědí ke konci kalendářního čtvrtletí ve smyslu § 1999 odst. 1 o. z., přičemž má za to, že tato otázka dosud nebyla v rozhodovací praxi odvolacího soudu vyřešena, v čemž shledává přípustnost dovolání. Za nesprávný považuje závěr odvolacího soudu, že možnost výpovědi služebnosti je vyloučena samotnou povahou služebnosti. Naopak má za to, že by i v případě smlouvy o zřízení služebnosti měla být dána možnost vyvázat se ze závazku sjednaného na dobu neurčitou, který by jinak trval nepřetržitě. 2) Předkládá otázku výkladu smlouvy o zřízení služebnosti, co se týče povahy předmětných služebností – zda se jedná o služebnosti osobní či pozemkové. Žalobkyně nesdílí názor odvolacího soudu, že se jedná o služebnosti pozemkové, ale má za to, že jde o služebnosti osobní, které spolu s vlastnictvím pozemku na nového vlastníka nepřecházejí. Závěr odvolacího soudu považuje za nesprávný, neboť byl učiněn pouze na základě výkladu textu předmětné smlouvy, přičemž odvolací soud nepoužil žádný jiný způsob výkladu či výkladovou metodu, pročež postupoval v rozporu s ustálenou rozhodovací praxí odvolacího i Ústavního soudu (k čemuž odkazuje na několik konkrétních rozhodnutí), z níž se podává, že výklad obsahu smlouvy má být primárně zjišťován z vůle stran při uzavírání smlouvy. Navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí odvolacího soudu i rozhodnutí soudu prvního stupně a vrácení věci soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

9. Žalovaná se k dovolání žalobkyně nevyjádřila.

## III.

### Přípustnost dovolání

10. Podle § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

11. Dovolací soud přezkoumá rozhodnutí odvolacího soudu v rozsahu, ve kterém byl jeho výrok napaden (§ 242 odst. 1 o. s. ř.). Rozhodnutí odvolacího soudu lze přezkoumat jen z důvodu vymezeného v dovolání. Je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédne též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3, jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, i když nebyly v dovolání uplatněny (§ 242 odst. 3 o. s. ř.).

12. Žalobkyně v dovolání předkládá jako v rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud neřešenou otázku použitelnosti § 1999 odst. 1 o. z. o výpovědi závazku jako způsobu zániku služebnosti u služebnosti sjednané úplatně na dobu neurčitou, kde výpověď smlouvy učinila osoba ze služebnosti oprávněná.

13. S ohledem na to, že na řešení této otázky je napadené rozhodnutí odvolacího soudu založeno, žalobkyně závěry přijaté odvolacím soudem napadá a uvedená právní otázka dosud nebyla v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu vyřešena, je dovolání pro její řešení ve smyslu § 237 o. s. ř. přípustné; není však důvodné.

#### IV.

#### Důvodnost dovolání

14. Podle § 1999 odst. 1 o. z. zavazuje-li smlouva ujednaná na dobu neurčitou alespoň jednu stranu k nepřetržité nebo opakované činnosti, anebo zavazuje-li alespoň jednu stranu takovou činnost strpět, lze závazek zrušit ke konci kalendářního čtvrtletí výpovědí podanou alespoň tři měsíce předem.

15. V daném případě byla sjednána úplatná smlouva o zřízení služebnosti inženýrské sítě a stezky a cesty na dobu neurčitou, která svým formálním obsahem a vymezením práv a povinností smluvních stran není vyloučena z posouzení podle § 1999 odst. 1 o. z., neboť zavazuje povinného ze služebnosti ke strpění závazku, jemuž koresponduje oprávnění oprávněné osoby k nepřetržité (služebnost inženýrské sítě) či opakované (služebnost stezky a cesty) činnosti. Ode dne sjednání této smlouvy do dne rozhodování soudů nebyly zjištěny žádné změny v rozsahu práv a povinností z této smlouvy či v jejich faktickém výkonu. Dovolatelka se stala osobou oprávněnou ze služebnosti na základě kupní smlouvy ze dne 19. 5. 2015, kterou nabyla panující pozemky.

16. Podle § 11 o. z. obecná ustanovení o vzniku, změně a zániku práv a povinností ze závazků v části čtvrté tohoto zákona se použijí přiměřeně i na vznik, změnu a zánik jiných soukromých práv a povinností.

17. Ustanovení § 11 o. z. je v odborné komentářové literatuře pojímáno tak, že představuje obecné pravidlo, na jehož základě se mají použít ustanovení upravující obecnou část závazkového práva i na jiná soukromá práva a povinnosti, například věcněprávního charakteru. Použitelnost obecných pravidel o vzniku, změně či zániku obligací má být pouze přiměřená. Přiměřenost zde vyjadřuje volnější, nikoliv plný rozsah použití obecných ustanovení o závazcích na jiné soukromoprávní vztahy závazkové. Tato formulace tedy nepředpokládá automatickou aplikaci ustanovení, na které se odkazuje, nýbrž je třeba zkoumat, zda v konkrétním případě jeho smysl a účel dopadá na případ, o který jde. Ustanovení § 11 o. z. normuje, že odpovídá-li daný případ teleologii úpravy obligačního práva, mají být použita právě tato pravidla, a to za předpokladu, že to povaha ustanovení dovoluje. Míra této přiměřenosti se může případ od případu významně odlišovat. Je vždy zapotřebí vzít v úvahu jak obsah a funkci ustanovení, kterých má být přiměřeně použito, tak právního vztahu, na něž se mají tato pravidla aplikovat. Zdůrazňuje se v této souvislosti, že závazkové právo jako právo relativní vychází z toho, že je vznikem, změnou či zánikem dotčeno více subjektů. Z důvodu principu rovnosti pak vyžaduje součinnost všech těchto subjektů, přičemž skutečné dotčení více subjektů je i předpokladem aplikace těchto ustanovení na jiné poměry [k tomu

srovnej: Beran, M. § 11. In: Petrov, J., Výtisk, M., Beran, V. a kol. Občanský zákoník. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 53–54, Melzer, F., Tégl, P. § 11. In: Melzer, F., Tégl, P. a kol. Občanský zákoník – velký komentář. Svazek I. § 1–117. Praha: Leges, 2013, s. 200–201, Lavický, P. (Vznik, změna a zánik práv a povinností). In: Lavický, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1 až 654). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 72].

18. Obsahově však dosah § 11 o. z. není v soudní praxi, a v oblasti věcných práv, nový. Již v poměrech zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, se soudní praxe na základě analogie podle jeho § 853 v zásadě zabývala otázkou, nakolik se mohou ustanovení závazkového práva použít i na jiné právní poměry, mimo jiné na práva věcná.

19. V rozsudku ze dne 16. 8. 2013, sp. zn. [22 Cdo 3549/2011](#) (uveřejněném stejně jako další citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu na [www.nsoud.cz](http://www.nsoud.cz)), Nejvyšší soud formuloval závěr, že judikatura Nejvyššího soudu připouštěla použití ustanovení o závazcích i na právní poměry závazkovou povahu primárně nemající a směřující do oblasti věcných práv. Zdůraznila však, že je třeba zkoumat, zda použitelnost uvedených zákonných ustanovení nevyklučuje povaha věci, a zda jsou tedy ustanovení o závazcích přiměřeně (analogicky) použitelná na právní poměry ustavené v rovině věcněprávních vztahů založených smlouvou o zřízení věcného břemene. V uvedené věci pak dovolací soud nevyločil aplikaci § 517 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v situaci, kdy docházelo k porušování smlouvy a prodlení s placením úplaty za zřízení věcného břemene.

20. Při úvaze o dosahu aplikace § 11 o. z. na oblast věcných práv – v daném případě služebností – nelze v první řadě odhlédnout od jejich povahy a podstaty. Právní vztahy založené věcnými břemeny, nyní služebnostmi, byly vždy charakteristické dlouhodobostí jejich trvání, což je odlišuje od obligací; takto jsou pojímány také v odborné literatuře [k tomu srovnej např.: Spáčil, J. Věcná břemena v občanském zákoníku, 1. vydání, C. H. Beck, 2006, s. 50, Havlík, D. § 1299 (Zánik služebnosti trvalou změnou). In: Petrov, J., Výtisk, M., Beran, V. a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 1, Spáčil, J. a kol. Věcná práva, katastr nemovitostí a správa cizího majetku, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 197]. V právní praxi byly chápány a pojímány jako vztahy založené na „právní jistotě“ spojené s tím, že u pozemkových služebností přecházela práva a povinnosti na právní nástupce panujících a služebných věcí. Jinak řečeno, právní praxe volila tyto instituty pro uspořádání právních poměrů tam, kde upřednostnila právní jistotu a trvalost, typickou pro práva věcná, před možností rychlého a flexibilního ukončení těchto právních poměrů. Proto také speciální právní úprava zániku služebností v § 1299–1302 o. z. těmto východiskům odpovídá. To je v souladu i s tím, že těmito právními poměry byly často zajišťovány velmi důležité a zásadní právní situace účastníků smluvních stran, ve kterých dlouhodobost a právní jistota dominovaly (zajištění přístupu k nemovitostem, užívání nemovitostí, zajištění obslužnosti nemovitostí dodávkou vody apod.).

21. Těmto východiskům pak také odpovídá velmi rezervovaný a obezřetný přístup soudní praxe k ukončování těchto právních vztahů (či jejich zásadním změnám) jednostrannými právními jednáními, kdy se zdůrazňuje mimo jiné právě zájem některé ze smluvních stran na existenci věcného práva. Tímto způsobem formuloval své závěry Nejvyšší soud – již v poměrech zákona č. 89/2012 Sb. (např. v rozsudku ze dne 27. 3. 2018, sp. zn. [22 Cdo 155/2018](#), uveřejněném pod č. 62/2019 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek,



část civilní), kdy v poměrech služebností zaujal názor, že nelze uvažovat vždy o jednostranném vzdání se práva, neboť i vlastník služebné věci může mít legitimní zájem na tom, aby zřízená služebnost nadále trvala (např. má úplatnou povahu apod.).

22. Právní praxe musí být schopna reagovat na situace, kdy dochází ke změnám v nastavení práv a povinností založených smluvně či v jejich výkonu, resp. dochází k porušování práv a povinností, tak, aby dokázala rozumným způsobem uspořádat právní poměry účastníků těchto vztahů. Naproti tomu by však měla také respektovat východiska, za kterých právní vztahy ze služebností vznikly, a to tím spíše, má-li druhá smluvní strana zájem na existenci věcného práva, resp. nedochází k porušování smluvních práv a povinností ani jejich změně oproti době vzniku právního vztahu. Zásahy do takových právních poměrů by primárně měly vycházet z principu rovnosti, jehož vyjádřením jsou dvoustranná právní jednání. Dovolací soud nemá pochybnosti o tom, že smluvní zakotvení výpovědi závazku ze služebnosti za podmínek shodných či podobných § 1999 odst. 1 o. z. je přípustné, jiná je však situace u jednostranné výpovědi ve smyslu uvedeného ustanovení.

23. Dovolací soud si je vědom toho, že při řešení těchto typových situací zpravidla nelze formulovat obecná, vždy použitelná pravidla, neboť je nutno zohledňovat i individuální charakteristiky jednotlivých případů.

24. V dané věci se tyto úvahy dovolacího soudu promítají potud, že pokud byla smlouva o zřízení služebnosti na dobu neurčitou sjednána jako úplatná, práva a povinnosti smluvních stran oproti době sjednání nedoznala změn, žalobkyně vstoupila do existujícího právního vztahu s vědomím jeho obsahu, nedochází k porušování povinností smluvních stran, pak by připuštění výpovědi závazku ze smlouvy o zřízení věcného břemene oprávněným podle § 1999 odst. 1 o. z. bylo nepřiměřeným zásahem do takto vzniklého právního vztahu a porušením základního principu, že smlouvy mají být plněny [§ 3 odst. 2 písm. d) o. z.], neboť by umožnilo ukončení tohoto věcněprávního vztahu ke konci každého kalendářního čtvrtletí výpovědí, která by nemusela obsahovat žádný důvod pro takový postup. Závěr o takovém způsobu ukončení smluvního vztahu je přijatelný v poměrech obligačního práva, které je svou povahou oproti oblasti věcných práv založeno na jiných východiscích; u závazkových právních vztahů pak musí jejich strany také počítat s flexibilnějšími možnostmi jejich ukončení, tj. i za podmínek § 1999 odst. 1 o. z.

25. Dovolací soud tak uzavírá, že byla-li smlouva o zřízení služebnosti uzavřena jako úplatná na neurčitou dobu a vzájemná práva a povinnosti smluvních stran nedoznaly změny ani v jejich výkonu, pak oprávněný ze služebnosti není oprávněn ukončit tento smluvní vztah a závazek z něj vyplývající výpovědí podle § 1999 odst. 1 o. z.

26. Tento závěr ostatně odpovídá i závěrům formulovaným v odborné literatuře vztahující se ke služebnostem. Dovolacímu soudu není znám žádný názor vyslovený v odborné literatuře, který by v případech odpovídajících dané věci postup podle § 1999 odst. 1 o. z. připouštěl. Naopak část odborné literatury v obecné rovině – právě na rozdíl od závazku – jednostranné vypovězení služebnosti v zásadě vylučuje [k tomu srovnej: Hrabánek, D., Lasák, J. § 1257 (Zatížení věci služebností). In: Spáčil, J. a kol. Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1113)], resp. část odborné literatury v poměrech služebností jejich zánik výpovědí podle § 1999 o. z. nepřipouští vůbec (Spáčil, J.

a kol. Věcná práva, katastr nemovitostí a správa cizího majetku, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 199).

27. Jelikož Nejvyšší soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu je správné, a dovolání žalobkyně tudíž neshledal v rozsahu první dovolací námítky důvodným, dovolání podle § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř. zamítl.

28. Dále žalobkyně namítá nesprávnost výkladu obsahu předmětné smlouvy o zřízení služebnosti. Má za to, že se jedná o služebnost osobní, nikoliv pozemkovou, přičemž odvolací soud dospěl k nesprávnému závěru, pokud vycházel pouze z textu smlouvy a nezjišťoval vůli stran při uzavírání smlouvy, protože se odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu i Ústavního soudu.

29. Tato námítka nezakládá přípustnost dovolání, neboť se odvolací soud při výkladu obsahu předmětné smlouvy o zřízení služebnosti od rozhodovací praxe neodchýlil.

30. Z ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu se k výkladu projevu vůle a textu smlouvy obecně podává, že „text smlouvy je toliko prvotním přiblížením se k významu smlouvy, který si chtěli její účastníci svým jednáním stanovit. Doslovný výklad textu smlouvy může, ale nemusí být v souladu s vůlí jednajících stran. Směřuje-li vůle smluvních stran k jinému významu a podaří-li se vůli účastníků procesem hodnocení skutkových a právních otázek ozřejmit, má shodná vůle účastníků smlouvy přednost před doslovným významem textu jimi formulované smlouvy. Vůli je nutno dovozovat z vnějších okolností spojených s podpisem a realizací smluvního vztahu, zejména z okolností spojených s podpisem smlouvy a následným jednáním účastníků po podpisu smlouvy“ (k tomu srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2017, sp. zn. [32 Cdo 4725/2015](#), nebo ze dne 23. 4. 2019, sp. zn. [32 Cdo 910/2019](#)).

31. Ačkoliv znění čl. II bodu 3 předmětné smlouvy bylo v základu pro závěr odvolacího soudu určující, neboť v tomto bodě smlouvy se výslovně uvádí, že práva odpovídající služebnostem zřízená touto smlouvou jsou spojena s vlastnictvím pozemku a přechází s vlastnictvím pozemku na nabyvatele, nešlo v projednávané věci o jediné hledisko, které při výkladu obsahu smlouvy odvolací soud zohlednil, jak v dovolání naznačuje žalobkyně. Odvolací soud současně předeštel i úvahy o tom, že pokud by strany smlouvy hodlaly zřídit služebnost osobní, a nikoliv pozemkovou, nemusely by ve smlouvě vůbec uvádět, že služebnosti jsou zřizovány ve prospěch právní předchůdkyně žalobkyně jako vlastníka ve smlouvě konkrétně specifikovaných panujících pozemků a postačovalo by uvést pouze označení právní předchůdkyně žalobkyně jako oprávněné ze služebnosti. Pokud ale strany smlouvu formulovaly takto, bylo tím zamýšleno zřídit dané služebnosti ve prospěch panujících pozemků, které přechází na každého dalšího vlastníka. Odvolací soud pak zároveň přikládal význam i tomu, jak následně předmětné služebnosti zapsal katastrální úřad, a sice jako věcná práva sloužící ve prospěch nemovitostí, jak vyplývá z LV č. 5 pro k. ú. D., na němž jsou zapsány panující pozemky žalobkyně.

32. Postupu odvolacího soudu proto z hlediska souladu s rozhodovací praxí týkající se výkladu právního jednání obecně nelze ničeho vytknout, neboť zohlednil nejen doslovné jednoznačné znění textu smlouvy, ale zabýval se i vůlí stran při jejím uzavírání a rovněž následným jednáním v součinnosti s katastrálním úřadem a způsobem zápisu předmětných služebností do katastru

nemovitostí. A pokud snad žalobkyně rozporuje závěry nalézacích soudů ohledně zjištěné vůle stran předmětné smlouvy, rozporuje tím toliko skutkové závěry nalézacích soudů, nikoliv však právní hodnocení věci, což však nepředstavuje způsobilý dovolací důvod (§ 241a odst. 1 o. s. ř. *a contrario*).

## č. 18

**Dědic, kterému podle rozhodnutí soudu o dědickém právu nebo na základě fikce podle § 170 odst. 2 z. ř. s. nesvědčí dědické právo, přestane být účastníkem pozůstalostního řízení (až) právní mocí usnesení, kterým soudní komisař ukončí jeho účast v řízení (§ 170 odst. 3 z. ř. s.).**

**Žaloba určovací, Dědické řízení, Dědické právo (právo na pozůstalost) (o. z.)**

§ 170 odst. 3 z. ř. s., § 1672 o. z., § 169 odst. 2 z. ř. s.

č. 18

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 3. 2024, sp. zn. [24 Cdo 3806/2023](#), ECLI:CZ:NS:2024:24.CDO.3806.2023.1

Nejvyšší soud k dovolání žalovaného zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 6. 2023, sp. zn. 18 Co 226/2022, a rozsudek Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 16. 6. 2022, sp. zn. 8 C 170/2020, a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

### I.

#### Dosavadní průběh řízení

1. V řízení o pozůstalosti po A. M., zemřelé v roce 2019 (dále také jen „zůstavitelka“), Okresní soud ve Žďáru nad Sázavou usnesením ze dne 9. 7. 2020, č. j. 8 D 753/2019-155, uložil „pozůstalé dceři a zůstavitelce E. P. (dále také „žalobkyně“), „aby ve lhůtě 3 měsíců od právní moci tohoto usnesení podala u Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou proti pozůstalému vnukovi a zůstavitelce L. M. [dále také „žalovaný 1“) a „pozůstalé vnučce a zůstavitelce M. H. [dále také „žalovaná 2“)“] „žalobu na určení, že je pozůstalá dcera a zůstavitelce E. P. dědičkou zůstavitelky“ a zároveň řízení přerušil. Žalobu byla povinna žalobkyně podat proto, že zůstavitelka zanechala dvě pořízení pro případ smrti – první listina byla sepsána dne 17. 9. 1991 ve formě notářského zápisu notářkou JUDr. Jitkou Holcmanovou pod sp. zn. NZ 1343/91, N 1626/91, kdy zůstavitelka pro případ svého úmrtí povolala za dědice svých nemovitostí v B. žalobkyni a za dědice ostatního majetku povolala stejným dílem žalované. Toto pořízení pro případ smrti uznali všichni účastníci pozůstalostního řízení za pravé a platné. Druhá listina nadepsaná jako „Poslední vůle“ byla sepsána vlastní rukou zůstavitelky a datována dnem 21. 3. 2015. V této závěti zůstavitelka stanovila, aby její byt v Z., byl prodán po její smrti a po odečtení všech nákladů s vyklizením a prodejem byl finanční obnos rozdělen (s přesným vymezením podílů) mezi žalobkyni, žalované a pozůstalého syna L. M. st., přičemž prodejem předmětné nemovitosti pověřila zůstavitelka žalobkyni. Žalovaní však popřeli platnost této listiny, když uvedli, že obsah závěti ze dne 21. 3. 2015 byl zůstavitelce nadiktován, a proto tedy zůstavitelka neprojevila svobodnou vůli. Okresní soud ve Žďáru nad Sázavou nejprve usnesením ze dne 7. 1. 2020, č. j. 8 D 753/2019-150, vyzval pozůstalého syna a zůstavitelce L. M. st., aby „podal žalobu na určení, že je dědicem zůstavitelky“. Soud prvního stupně v této souvislosti posléze v odůvodnění svého usnesení ze dne 9. 7. 2020, č. j. 8 D 753/2019-155, kterým odkázal žalobkyni, aby podala žalobu na určení, že je dědicem zůstavitelky, dovedl, že „jelikož nebyla žaloba v určené době pozůstalým synem L. M. st.

podána, byla ukončena jeho účast v dědickém řízení“ a že „vzhledem k tomu, že se uvedený spor nepodařilo soudu vyřešit dohodou a skutečnosti rozhodné pro posouzení dědického práva zůstaly i po pokusu o odstranění sporu mezi účastníky sporné, uložil soud pozůstalé dceři (pozn. žalobkyni), aby podala žalobu na určení, že je dědicem zůstavitelky“.

2. Žalobkyně se proto žalobou podanou dne 14. 9. 2020 u Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou domáhala určení, že je „dědicem zůstavitelky“. Žalobu odůvodnila tím, že „se o zůstavitelku vždy starala“, že „při jedné z jejích návštěv v Z. v místě bydliště zůstavitelky jí matka předala svoji poslední vůli datovanou dnem 21. 3. 2015 se žádostí, aby ji opatrovala“, že „obsah této listiny s ní nikdy nekonzultovala a ani jí předtím nesdělila, že chce napsat“, že „poslední vůli ze dne 21. 3. 2015 zůstavitelce nediktovala, jak tvrdí žalovaní“, a proto dovozuje, že „zůstavitelka touto závětí projevila svoji svobodnou vůli“.

3. Okresní soud ve Žďáru nad Sázavou rozsudkem ze dne 16. 6. 2022, č. j. 8 C 170/2020-117, určil, že žalobkyně je dědičkou po zůstavitelce, a rozhodl o náhradě nákladů řízení. V odůvodnění uvedl, že „vzhledem k provedenému dokazování, vč. závěrů znaleckého posudku, který není v rozporu s dalšími důkazy, nemá za prokázané, že by zůstavitelka ke dni sepisu vlastnoruční závěti trpěla duševní poruchou, která by měla vliv na její rozpoznávací a ovládací schopnosti“ a že „znaleckým posudkem bylo naopak prokázáno, že zůstavitelka takovou duševní poruchou v předmětné době netrpěla“. Dále se soud prvního stupně zabýval obsahem projevu vůle zůstavitelky ve smyslu závěrů učiněných Nejvyšším soudem v rozsudku ze dne 21. 10. 2015, sp. zn. [21 Cdo 2094/2015](#), tedy jej interpretoval a shledal jej dostatečně určitým s tím, že „listina ze dne 21. 3. 2015 je vlastnoručně psanou závětí zůstavitelky, kterou není potřeba překlénout výkladem, její obsah je jasný“, že „přestože je nazvaná Poslední vůle, zůstavitelka v ní povolává čtyři dědice, které v ní jasně definuje – dceru, syna a jeho 2 děti, a jasné jsou i jejich podíly“ a že „zároveň obsahuje určení vykonavatele závěti – žalobkyni“. Uzavřel proto, že „v době sepisu poslední vůle ze dne 21. 3. 2015 byla zůstavitelka způsobilá závěť pořídit“, že „účastníci nezpochybnili, že by listinu nepsala ona“, že „shledal projev vůle zůstavitelky dostatečně určitým“ a že „žalovaným se nepodařilo prokázat, že by listina byla sepsána později v období, kdy již zůstavitelka trpěla duševní poruchou“.

4. K odvolání žalovaných Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 20. 6. 2023, č. j. 18 Co 226/2022-152, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně a rozhodl, že žalovaní 1) a 2) jsou povinni společně a nerozdílně nahradit žalobkyni náklady odvolacího řízení ve výši 8 887 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobkyně. Po přezkumu rozsudku soudu prvního stupně dospěl odvolací soud k závěru, že „otázku způsobilosti zůstavitelky učinit v březnu 2015 pořízení pro případ smrti ve smyslu § 581 o. z., s ohledem na její zdravotní a psychický stav, soud prvního stupně posoudil zcela správně“, že „ve vztahu k ante dataci listiny ze dne 21. 3. 2015 žalovanými ani po poučení ze strany odvolacího soudu důkazy označeny nebyly“, že „soud prvního stupně se zabýval i jejím obsahem a správně vyhodnotil, že se jedná o závěť psanou vlastní rukou, nikoli jako pouhé přání či příkaz“ a že „je obsah projevu vůle zůstavitelky dostatečně určitý“. Proto odvolací soud uzavřel, že „uvedenou listinu posuzuje jako platnou z hlediska způsobilosti zůstavitelky takové právní jednání učinit“ a že „obsahově uvedená listina odpovídá závěti, pakliže je nadepsána slovy Poslední vůle a uvozena větou vyjadřující poslední vůli a je v ní popsáno, jak má být naloženo s majetkem zůstavitelky“. K námitce žalovaných o nedostatku pasivní věcné legitimace založené na tom, že jejich otec L. M. st., nebyl účastníkem tohoto řízení, odvolací

soud uvedl, že „ji neshledává důvodnou“, když „důsledkem nepodání žaloby z odkazu podle § 170 z. ř. s., ke které byl otec žalovaných vyzván shora označeným usnesením, je fikce, že spor o dědické právo byl vyřešen v neprospěch toho, kdo měl své právo uplatnit žalobou“. Odvolací soud dovodil, že „k takové osobě se pak v následném průběhu pozůstalostního řízení nepřihlíží, což má svůj důsledek i pro okruh účastníků řízení založeného na základě pozdějšího odkazového usnesení soudní komisařky“, že „na uvedeném zákonném důsledku (pro posouzení věcné legitimace v tomto řízení) nic nemění skutečnost, že jeho účast nebyla fakticky formálně usnesením pozůstalostního soudu ukončena“ a že „v tomto řízení již, pokud tak sám dříve nenamítl pozůstalý syn L. M. st., nelze ani přezkoumávat správnost postupu a odkazového usnesení soudní komisařky ze dne 7. 1. 2020“.

## II.

### Dovolání a vyjádření k němu

č. 18

5. Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný 1) prostřednictvím svého právního zástupce včasné dovolání, jehož přípustnost dovozuje z toho, že se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, a dále, že napadené rozhodnutí „spočívá na nesprávném právním posouzení věci“. Dovolatel namítá, že „listina ze dne 21. 3. 2015 nadepsaná jako poslední vůle neobsahuje právní jednání, kterým by zůstavitelka povolávala do postavení dědiců kohokoli, kdo by měl nárok na pozůstalost nebo na poměrný díl z ní“, že zůstavitelka „vyslovuje pouhé přání“, že se má její byt prodat a výtěžek rozdělit mezi žalobkyni, žalované 1) a 2) a syna zůstavitelky (otce žalovaných), a proto dovozuje, že „soudy nižších stupňů pochybily, pokud listinu sepsanou zůstavitelkou dne 21. 3. 2015 hodnotily jako závěť, když se naopak podle názoru dovolatele jedná o pouhé přání zůstavitelky bez právní závaznosti“, přičemž odkazuje závěry učiněné v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2013, sp. zn. [21 Cdo 3373/2011](#). Dovolatel má za to, že se soudy rovněž odchýlily v otázce výkladu právního jednání jako závěti od ustálené rozhodovací praxe, když „v listině pořízené zůstavitelkou dne 21. 3. 2015 nenajdeme žádné slovní úsloví, kterým by zůstavitelka povolávala někoho za dědice“. Dále dovolatel namítá „nesprávné právní posouzení pasivní legitimace na straně žalovaných“, když žaloba na určení dědického práva musí směřovat proti všem ostatním účastníkům pozůstalostního řízení a odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. [21 Cdo 3701/2010](#). Tedy dovozuje, že pokud „účastníky v řízení po zůstavitelce jsou žalobkyně, žalovaní 1) a 2) a otec žalovaných“ a pokud „dědiců odkázaných k podání žaloby na určení dědického práva bylo více, ale některý z nich žalobu nepodal“, pak podle dovolatele „musí žaloba směřovat i vůči těmto účastníkům“ a „není možné, aby spor probíhal bez účasti jednoho z možných účastníků dědického řízení, a to obzvláště za situace, kdy bylo prokázáno, že otec žalovaných je fakticky dědicem“. Proto navrhl, aby „Nejvyšší soud zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 6. 2023, č. j. 18 Co 226/2022-152, a to spolu s rozsudkem Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 16. 6. 2022, č. j. 8 C 170/2020-117, a věc vrátil Okresnímu soudu ve Žďáru nad Sázavou k dalšímu řízení“.

6. Žalobkyně ve svém vyjádření k dovolání uvedla, že oba důvody uvedené v dovolání (tj. že předmětná listina pořízena zůstavitelkou dne 21. 3. 2015 nemůže být závětí a že se soudy dopustily nesprávného právního posouzení celkové pasivní legitimace na straně žalované) již byly soudy nižších stupňů hodnoceny, přičemž se s těmito otázkami vypořádaly dle názoru žalobkyně v souladu s ustálenou judikaturou. Dále uvedla, že „předmětná listina

ze dne 21. 3. 2015 je vlastnoručně psanou závětí zůstavitelky, přičemž její obsah je naprosto jasný – zřetelně v ní povolává čtyři dědice, které také jasně definuje jako dceru, syna a jeho dvě děti, striktně určuje jejich dědické podíly a současně tato listina obsahuje určení vykonavatele závěti a to žalobkyni“, a že „námítku nesprávného právního posouzení celkové pasivní legitimace na straně žalované nepovažuje za důvodnou“, když „odvolací soud tuto otázku zcela transparentně vysvětlil“. Proto navrhla, aby „Nejvyšší soud zamítl dovolání žalovaného 1), neboť napadené rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na správném právním posouzení věci“.

### III.

#### Přípustnost dovolání

7. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) projednal dovolání žalovaného 1) podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

8. Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

9. Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

10. Z hlediska skutkového stavu (správnost skutkových zjištění přezkumu odvolacího soudu nepodléhá) bylo v projednávané věci (mimo jiné) zjištěno, že zůstavitelka měla dvě děti – žalobkyni a otce žalovaných (L. M. st.). Účastníky řízení o pozůstalosti po zůstavitelce jsou žalobkyně, žalovaní a otec žalovaných. Dne 17. 9. 1991 pořídila zůstavitelka formou notářského zápisu závěť, jíž odkázala své nemovitosti nacházející se v B. žalobkyni a ostatní majetek stejným dílem žalovaným s tím, že svému synovi L. M. st. neodkazuje nic. Žalobkyně předložila soudní komisařce zůstavitelkou ručně sepsanou listinu datovanou dnem 21. 3. 2015, nazvanou „Poslední vůle“, kde zůstavitelka uvádí, že byt v Z. má být po její smrti prodán a po odečtení všech nákladů spojených s vyklizením má být finanční obnos rozdělen podle v listině uvedených podílů mezi žalobkyni, žalované a otce žalovaných. V průběhu pozůstalostního řízení došlo mezi účastníky ke sporu ohledně platnosti závěti zůstavitelky ze dne 21. 3. 2015. Otec žalovaných se určení, že je dědicem nedomáhal, když ponechal uplynout lhůtu stanovenou k tomuto usnesením Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 7. 1. 2020, č. j. 8 D 753/2019-150. Poté odkázal Okresní soud ve Žďáru nad Sázavou usnesením ze dne 9. 7. 2020, č. j. 8 D 753/2019-155, žalobkyni k podání žaloby na určení, že je dědičkou zůstavitelky. O včasné podané žalobě Okresní soud ve Žďáru nad Sázavou usnesením ze dne 16. 6. 2022, č. j. 8 C 170/2020-117, rozhodl, tak, že určil, že žalobkyně je dědičkou po zůstavitelce. Rozsudek soudu prvního stupně potvrdil Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 20. 6. 2023, č. j. 18 Co 226/2022-152. Z obsahu spisu vedeného u Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou pod sp. zn. 8 D 753/2019 vyplývá, že nejprve byl k podání žaloby

na určení, že je dědicem zůstavitelky, proti žalobkyni a oběma žalovaným odkázán pozůstalý syn L. M. st. Tento svého práva nevyužil a žalobu nepodal. Následně soudní komisařka (v pozůstalostním řízení) bez dalšího odkázala žalobkyni usnesením ze dne 9. 7. 2020, č. j. 8 D 753/2019-155, aby podala žalobu na určení, že je dědicem zůstavitelky, (pouze) proti žalovanému 1) a žalované 2) s tím, že „jelikož nebyla žaloba v určené době pozůstalým synem L. M. st. podána, byla ukončena jeho účast v dědickém řízení“.

11. Za tohoto skutkového stavu bylo v projednávané věci pro rozhodnutí odvolacího soudu významné vyřešení otázky pasivní věcné legitimace na straně žalované ve sporu o dědické právo žalobkyně. Vzhledem k tomu, že otázka okruhu účastníků sporného řízení o určení dědického práva nebyla v rozhodování dovolacího soudu za současné právní úpravy ve všech souvislostech vyřešena, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání žalovaného 1) (obsahující jako dovolací důvod i tuto otázku) je podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné.

č. 18

#### IV.

#### Důvodnost dovolání

12. Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné a že řízení před odvolacím soudem (jakož i soudem prvního stupně) je navíc postiženo vadami, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

13. Uplatňuje-li právo na dědictví více osob a odporují-li si, odkáže soud toho z dědiců, jehož právní důvod je slabší, aby své právo uplatnil žalobou. Nepodá-li tento dědic žalobu ve lhůtě určené soudem, nezaniká sice jeho dědické právo, avšak při projednání pozůstalosti se k němu nepřihlíží (§ 1672 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „o. z.“).

14. Soud vyšetří dědická práva všech, které vyrozuměl o jejich dědickém právu nebo kteří řádně uplatnili své dědické právo, jestliže dědictví neodmítli nebo zaniklo-li jim právo odmítnout dědictví nebo je-li odmítnutí dědictví neplatné anebo jestliže se k odmítnutí dědictví nepřihlíží. Nemohou-li všechna dědická práva vedle sebe obstát, je tu spor o dědické právo (§ 168 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „z. ř. s.“).

15. V rámci vyšetřování dědických práv podle ustanovení § 168 z. ř. s. soud (notář jako soudní komisař) zjišťuje, kdo přichází v úvahu jako účastník řízení o pozůstalosti (dědic) a zda se jejich (tvrzená) dědická práva nevylučují. Nemohou-li vedle sebe obstát všechna dědická práva těch, které soud vyrozuměl o jejich dědickém právu nebo kteří sami řádně uplatnili své dědické právo, jestliže dědictví neodmítli nebo zaniklo-li jim právo odmítnout dědictví nebo je-li odmítnutí dědictví neplatné anebo jestliže se k odmítnutí dědictví nepřihlíží, a nemůže-li tedy být rozhodnutím o dědictví potvrzeno nabytí dědictví všem takovým osobám, vzniká spor o dědické právo.

16. V případě, že pro vyřešení sporu o dědické právo je třeba prokázat skutečnosti, které jsou mezi dědici sporné, soud usnesením odkáže toho z účastníků, jehož dědické právo se jeví se zřetelem k okolnostem případu jako nejslabší, aby své právo uplatnil žalobou; k podání žaloby určí lhůtu, která nesmí být kratší než 2 měsíce (§ 170 odst. 1 z. ř. s.). Nebyla-li žaloba ve lhůtě



podána, bylo-li řízení o žalobě zastaveno nebo byla-li žaloba odmítnuta, platí, že spor o dědické právo byl vyřešen v neprospěch toho, kdo měl své právo uplatnit žalobou (§ 170 odst. 2 z. ř. s.). Vyplyvá-li z odstavce 2 nebo z rozhodnutí soudu o žalobě, že dědické právo nesvědčí některému z dosavadních dědiců, soud usnesením jeho účast v řízení ukončí. Ustanovení § 169 odst. 2 se použije obdobně (§ 170 odst. 3 z. ř. s.).

17. Dědické právo těch, jejichž účast v řízení byla podle odstavce 1 ukončena, nezaniká, v řízení a při rozhodnutí se však k němu nadále nepřihlíží (§ 169 odst. 2 z. ř. s.).

18. Výrok usnesení vydaného soudem v řízení o pozůstalosti podle ustanovení § 170 odst. 1 z. ř. s. musí obsahovat jednak označení dědice, který se odkazuje, aby své právo uplatnil žalobou v občanském soudním řízení, a dědice, který jeho dědické právo popírá a který musí být v žalobě označen za žalovaného; přitom neuvede-li tyto osoby, jež mají být označeny za žalované, ve výroku usnesení podle ustanovení § 170 odst. 1 z. ř. s., soud je označí alespoň v odůvodnění tohoto usnesení; a jednak údaj o tom, čeho se má odkázaný dědic žalobou domáhat, a dále určení lhůty k podání žaloby, jež nesmí být kratší než 2 měsíce.

19. Judikatura soudů již dříve dospěla jednak k závěru, že neuvede-li soud ve výroku usnesení vydaného podle ustanovení § 175k odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31.12.2013 (dále jen „OSŘ“), proti komu má žalobce podat žalobu, je vždy na místě uvést v odůvodnění usnesení, proti komu má žaloba směřovat, a pokud usnesení vydané podle § 175k odst. 2 OSŘ neobsahuje poučení o tom, proti komu má být žaloba podána, a žalobce podá žalobu v souladu s tímto usnesením, je soud, který o žalobě rozhoduje, povinen poučit žalobce o tom, koho má žalovat (k tomu srov. například právní názor vyjádřený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2012, sp. zn. [21 Cdo 1876/2011](#); rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 22. 3. 2013, sp. zn. [21 Cdo 4240/2011](#), nebo rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 23. 5. 2016, sp. zn. [21 Cdo 2946/2015](#)), jednak k závěru, že soud v řízení o dědictví pokračuje bez zřetele na dědice, jenž nebyl se žalobou podanou ve smyslu ustanovení § 175k odst. 2 OSŘ úspěšný nebo jenž nepodal takovou žalobu vůbec, pouze v případě, že usnesení, kterým byl tento účastník (dědic) odkázán k podání žaloby, splňuje požadavky vymezené § 175k odst. 2 OSŘ (k tomu srov. například právní názor vyslovený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 21. 3. 2006, sp. zn. [21 Cdo 2431/2005](#), uveřejněný v časopise Soudní judikatura pod č. 113, ročník 2006). Ačkoliv byly tyto právní závěry dovozeny ve vztahu k postupu soudu v řízení o dědictví, v němž vznikl skutkový spor o dědické právo, tedy za předchozí právní úpravy řízení o dědictví, má dovolací soud za to, že není žádného důvodu, aby nebyly aplikovány také na aktuální právní úpravu postupu soudu v případě, kdy v řízení o pozůstalosti vznikl spor o dědické právo a mezi účastníky je sporná skutková stránka věci.

20. Z výše uvedeného lze proto dovodit, že rozhodnutí soudu v řízení o žalobě na určení dědického práva může vyvolat právní účinky v řízení o pozůstalosti pouze za předpokladu, že usnesení, jímž byl účastník řízení o pozůstalosti odkázán k podání žaloby v občanském soudním řízení, splňuje požadavky vymezené ustanovením § 170 odst. 1 a 2 z. ř. s., tedy (mimo jiné) také poučení o tom, proti komu má být žaloba podána, případně (neobsahuje-li usnesení předmětné poučení a žalobce podal žalobu v souladu s takovým usnesením), že soud v občanském soudním řízení v tomto směru žalobce poučil, a že se tak řízení o určení

dědického práva účastnili všichni účastníci řízení o pozůstalosti, jejichž dědické právo vedle sebe nemůže obstát.

21. Zároveň z ustanovení § 170 odst. 2 a 3 z. ř. s. vyplývá, že byl-li spor o dědické právo vyřešen v neprospěch toho, kdo měl své právo uplatnit žalobou, soud usnesením jeho účast v řízení ukončí.

22. Vyplývá-li z rozhodnutí o dědickém právu, resp. z fikce podle § 170 odst. 2 z. ř. s., že dědické právo některému z dosavadních dědiců neschází, nepřestává být již samotnou touto skutečností (na rozdíl od dřívější úpravy) účastníkem řízení. Současná právní úprava (§ 170 odst. 3 z. ř. s.) vyžaduje, aby soud vydal ještě usnesení, kterým jeho účast v řízení ukončí (srov. Macková, A., Muzikář, L. a kol.: Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář s důvodovou zprávou a judikaturou. Praha: Leges, 2016, str. 320; nebo Jirsa, J., Doležal, M., a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2023. Komentář k § 170 z. ř. s., dostupný v ASPI).

23. Vyřešení sporné otázky dědického práva v neprospěch účastníka totiž nemusí vždy vést k ukončení jeho účasti v řízení, svědčí-li mu dědické právo z jiného důvodu. Lze proto u skutkových sporů podle § 170 z. ř. s. v určitých případech akceptovat i postup, kdy po vyřešení sporu soud žádné další usnesení podle § 170 odst. 3 z. ř. s. nevydá (protože žádnému z účastníků nelze účast ukončit), bude v řízení pokračovat se stejnými účastníky, ale bude respektovat rozhodnutí soudu o sporné skutečnosti nebo fikci podle § 170 odst. 2 z. ř. s. (srov. Šešina, M., Muzikář, L. Dobiáš, P.: Dědické právo. Praktická příručka. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022, str. 552-553).

24. Vzhledem k tomu, že je nutné, aby rozhodnutí o sporné skutečnosti bylo závazné pro všechny účastníky řízení o pozůstalosti, vyžaduje se, aby se také všichni zúčastnili sporného řízení, a to podle svého stanoviska buď jako žalobci nebo na straně žalované. Jsou-li pasivní a ke spornému dědickému právu žádné stanovisko nezaujmu, musí být účastníky sporného řízení na straně žalované (Macková, A., Muzikář, L. a kol.: Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář s důvodovou zprávou a judikaturou. Praha: Leges, 2016, srov. str. 319). O tom musí být odkázaní účastníci poučeni. V případě nedostatku takového poučení pozůstalostním soudem by měla být tato vada zhojena soudem ve sporném řízení prostřednictvím poučení o tom, kdo má být účastníkem tohoto řízení (srov. také rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2005, sp. zn. [30 Cdo 940/2004](#), uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 12, ročník 2006). Žalovaní dědici mají v řízení o žalobě postavení nerozlučných společníků (srov. § 91 odst. 2 o. s. ř.) a v případě, že žalobce některého z nich opomene, nemůže být jeho žalobě vyhověno (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 2. 2004, sp. zn. [30 Cdo 2537/2003](#)).

25. Proto nedomáhal-li se pozůstalý syn L. M. st., určení, že je dědicem zůstavitelky, když ponechal uplynout lhůtu stanovenou k tomuto usnesením Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 7. 1. 2020, č. j. 8 D 753/2019-150, a z tohoto důvodu byl podle soudu prvního stupně jeho spor o dědické právo vyřešen fikcí v jeho neprospěch, měl soud, resp. soudní komisařka jeho účast v pozůstalostním řízení v souladu s § 170 odst. 3 z. ř. s. usnesením ukončit. Nestalo-li se tak, pak s ohledem na výše uvedené závěry bylo nezbytné, aby žaloba na určení, že je žalobkyně dědičkou zůstavitelky, směřovala vůči všem, kdo se jako dědici zůstavitelky účastní pozůstalostního řízení, tedy i vůči pozůstalému synovi L. M. st.

26. Protože je rozsudek odvolacího soudu založen na nesprávném právním posouzení věci, čímž je současně naplněn dovolací důvod uvedený v ustanovení § 241a odst. 1 o. s. ř., a jelikož Nejvyšší soud současně neshledal, že by byly splněny podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí nebo zamítnutí dovolání nebo pro změnu rozsudku odvolacího soudu, nemohl postupovat jinak než rozsudek odvolacího soudu zrušit (§ 243e odst. 1 o. s. ř.). Vzhledem k tomu, že důvody, pro které byl rozsudek odvolacího soudu zrušen, platí i pro rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud i tento rozsudek a věc vrátil soudu prvního stupně (Okresnímu soudu ve Žďáru nad Sázavou) k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá a § 243g odst. 1 věta první o. s. ř.). V dalším řízení jsou soudy obou stupňů vázány vysloveným právním názorem dovolacího soudu (§ 243g odst. 1 věta první, ve spojení s § 226 o. s. ř.).

## č. 19

**Obsahovou náležitostí výpovědi pronajímatele je nejen poučení nájemce bytu o právu navrhnout soudní přezkum oprávněnosti výpovědi, ale i poučení o lhůtě, v jaké má žalobu podat. Při absenci řádného poučení je výpověď absolutně neplatná.**

**Nájem bytu, Výpověď z nájmu bytu, Neplatnost právního jednání (o. z.)**

§ 580 odst. 1 o. z., § 588 o. z., § 2286 odst. 2 o. z., § 2290 o. z.

### č. 19

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2024, sp. zn. [26 Cdo 2029/2023](#), ECLI:CZ:NS:2024:26.CDO.2029.2023.1

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 7. 2. 2023, sp. zn. 35 Co 211/2022.

#### I.

#### Dosavadní průběh řízení

1. Okresní soud v Liberci (soud prvního stupně) rozsudkem ze dne 20. 4. 2022, č. j. 18 C 300/2020-80, určil, že výpověď z nájmu tam specifikovaného bytu ze dne 31. 7. 2020 daná žalovanou žalobkyní (dále jen „Výpověď“) není oprávněná, a je tedy neplatná (výrok I) a rozhodl o nákladech řízení (výrok II). Dospěl k závěru, že žalovanou použitý výpovědní důvod podle § 2288 odst. 1 písm. a) zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. z.“) spočívající v hrubém porušení povinností nájemce tím, že bez souhlasu pronajímatele přenechala byt do podnájmu třetí osobě, není naplněn.

2. Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci (soud odvolací) rozsudkem ze dne 7. 2. 2023, č. j. 35 Co 211/2022-114, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil ve výroku o věci samé (výrok I) a změnil jej ve výroku o náhradě nákladů řízení (výrok II); současně rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (výrok III).

3. Při posouzení oprávněnosti výpovědi s odkazem na relevantní judikaturu Nejvyššího soudu zdůraznil, že je třeba se zabývat nejen tím, zda je uplatněný výpovědní důvod dán, ale i otázkou neplatnosti výpovědi z hlediska splnění poučovací povinnosti pronajímatele podle § 2286 odst. 2 o. z. Náležitosti předpokládané v tomto ustanovení žalovaná nedodržela, neboť Výpověď, co do poučení, obsahuje pouze text: „Dle § 2286 odst. 2 obč. zák. máte právo vznést proti výpovědi námitky a navrhnout přezkoumání oprávněnosti výpovědi soudem.“ Výpověď tak neobsahuje poučení o tom, že takovou žalobu je třeba podat do dvou měsíců ode dne, kdy výpověď žalobkyni došla (§ 2290 o. z.). Z důvodu absence poučení o hmotněprávní prekluzivní lhůtě k podání žaloby na přezkoumání oprávněnosti výpovědi z nájmu bytu měl výpověď za rozpornou s § 2286 odst. 2 a § 2290 o. z., a proto neplatnou. Přitom jde o neplatnost absolutní, k níž je soud povinen přihlídnout i bez návrhu (§ 588 o. z.).

## II.

### Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání, jehož přípustnost opřela o § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“). Uvedla, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného práva, která dosud nebyla v rozhodovací praxi odvolacího soudu vyřešena. K dovolacímu přezkumu předložila otázku, zda absence poučení nájemce o délce lhůty k podání návrhu na přezkoumání oprávněnosti výpovědi soudem dle § 2290 o. z. zakládá sama o sobě (absolutní) neplatnost podané výpovědi. Navrhla, aby dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

## III.

### Přípustnost dovolání

5. Nejvyšší soud dovolání projednal a o něm rozhodl podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů – dále opět jen „o. s. ř.“. Přitom shledal, že dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou – účastnicí řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.) za splnění podmínky zastoupení advokátem (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.) a je přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť směřuje proti rozhodnutí, jímž bylo odvolací řízení skončeno a které závisí na řešení otázky hmotného práva, která nebyla v rozhodovací praxi odvolacího soudu doposud řešena. Není však důvodné.

## IV.

### Důvodnost dovolání

6. Podle § 242 odst. 1 a 3 o. s. ř. dovolací soud přezkoumá rozhodnutí odvolacího soudu v rozsahu, ve kterém byl jeho výrok napaden. Rozhodnutí odvolacího soudu lze přezkoumat jen z důvodu vymezeného v dovolání. Je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédne též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Existence uvedených vad tvrzena nebyla a tyto vady nevyplývaly ani z obsahu spisu.

7. Podle § 2286 odst. 2 o. z. vypoví-li nájem pronajímatel, poučí nájemce o jeho právu vznést proti výpovědi námitky a navrhnout přezkoumání oprávněnosti výpovědi soudem, jinak je výpověď neplatná.

8. Podle § 2290 o. z. nájemce má právo podat návrh soudu, aby přezkoumal, zda je výpověď oprávněná, do dvou měsíců ode dne, kdy mu výpověď došla.

9. K věci lze předeslat, že judikatura odvolacího soudu již dovodila, že žaloba podle § 2290 o. z. není žalobou na určení, ale nájemce se v tomto řízení domáhá přezkoumání, zda je výpověď oprávněná, tedy „zkontrolování oprávněnosti (správnosti) výpovědi“. Soud se tak zabývá naplněností uplatněného výpovědního důvodu a zjistí-li, že výpovědní důvod nebyl dán, rozhodne, že výpověď je neoprávněná. S ohledem na účel a smysl ustanovení § 2290 o. z. a následky, které výpověď z nájmu bytu pro nájemce má, je třeba přezkum oprávněnosti výpovědi podle tohoto ustanovení chápat v širším smyslu. Neoprávněná proto bude i neplatná či zdánlivá výpověď i bez ohledu na naplněnost výpovědního důvodu (srov. rozsudek

Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2017, sp. zn. [26 Cdo 4249/2016](#), uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod číslem 75/2018 – dále jen „R 75/2018“, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2018, sp. zn. [26 Cdo 3328/2017](#), uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod číslem 112/2019).

10. Dovolací soud ve své rozhodovací praxi dospěl k závěru, že § 2286 odst. 2 o. z. je třeba vykládat ve spojení s § 2290 o. z., který upravuje právo nájemce domáhat se ve stanovené (hmotněprávní prekluzivní) lhůtě (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 3. 2023, sp. zn. [26 Cdo 3259/2022](#)) u soudu, aby přezkoumal oprávněnost výpovědi. Zákonné zakotvení povinnosti pronajímatele poučit nájemce o jeho právu domáhat se soudního přezkoumání výpovědi vyvažuje postavení nájemce jako slabší strany nájemního vztahu. V rozsudku ze dne 18. 3. 2019, sp. zn. [26 Cdo 2199/2018](#), Nejvyšší soud uzavřel, že poučení nájemce o jeho právu navrhnout přezkoumání oprávněnosti výpovědi z nájmu bytu soudem, je jednou z podstatných náležitostí výpovědi a jeho absence způsobuje neplatnost výpovědi. Protože smyslem poučení podle § 2286 odst. 2 o. z. je ochrana nájemce, musí nájemce na základě tohoto poučení získat nejen vědomost o svém právu domáhat se u soudu přezkoumání oprávněnosti výpovědi, ale také o lhůtě, ve které může své právo u soudu uplatnit (do dvou měsíců ode dne, kdy mu výpověď došla). Tento požadavek je odůvodněn zejména tím, že lhůta k uplatnění návrhu u soudu je svým charakterem hmotněprávní prekluzivní, tedy lhůtou, k jejímuž zachování je nezbytné, aby žaloba nejpozději posledního dne lhůty došla soudu, a jejíž zmeškání nelze prominout. Ke stejnému závěru dospěla i komentářová literatura [srov. shodně Hulmák M. a kol., Občanský zákoník VI, Závazkové právo, Zvláštní část (§ 2055–3014). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, str. 452–455, nebo Janoušková M. in: Petrov, J. a kol., Občanský zákoník. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, Forma a podstatné náležitosti výpovědi (§ 2286)]. Lze tak uzavřít, že obsahovou náležitostí výpovědi pronajímatele je nejen poučení nájemce bytu o právu navrhnout soudní přezkoumání oprávněnosti výpovědi, ale i poučení o lhůtě, v jaké má žalobu podat, jinak je výpověď neplatná.

11. Zbývá však posoudit, zda jde o neplatnost absolutní nebo relativní.

12. Podle § 580 odst. 1 o. z. neplatné je právní jednání, které se přičí dobrým mravům, jakož i právní jednání, které odporuje zákonu, pokud to smysl a účel zákona vyžaduje.

13. Podle § 586 odst. 1 a 2 o. z. je-li neplatnost právního jednání stanovena na ochranu zájmu určité osoby, může vznést námitku neplatnosti jen tato osoba (odst.1). Nenamítne-li oprávněná osoba neplatnost právního jednání, považuje se právní jednání za platné (odst. 2).

14. Podle § 588 o. z. soud přihlédne i bez návrhu k neplatnosti právního jednání, které se zjevně přičí dobrým mravům, anebo které odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek. To platí i v případě, že právní jednání zavazuje k plnění od počátku nemožnému.

15. Ustanovení § 580 odst. 1 má povahu generální klauzule upravující rozpor právního jednání se zákonem. Neplatné je takové právní jednání, které se přičí dobrým mravům, jakož i právní jednání, které odporuje zákonu, pokud to smysl a účel zákona vyžaduje. Nový občanský zákoník přístup k problematice rozporu právního jednání se zákonem zásadním způsobem změnil. Rozpor se zákonem již nepůsobí neplatnost právního jednání automaticky, ale pouze tehdy, pokud to vyžaduje smysl a účel zákona (§ 580 odst. 1). Opuštěna byla také zásada, že je

právní jednání učiněné v rozporu se zákonem „vždy“ absolutně neplatné. Pro zjištění, zda je právní jednání neplatné absolutně, či relativně, by měl být rozhodný právě smysl a účel porušeného zákona, a dále to, zda je neplatnost stanovena v zájmu některého z účastníků (relativní neplatnost; § 586), anebo zda právní jednání kromě zákona porušuje také veřejný pořádek (absolutní neplatnost; § 588) - srov. Handlar, Jiří, Dobrovolná, Eva. § 580 [Rozpor s dobrými mravy a se zákonem. Počáteční nemožnost plnění]. In: Lavický, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1848-1862.

16. Nejvyšší soud se k pojmu veřejný pořádek podrobně vyjádřil v usnesení ze dne 16. 8. 2018, sp. zn. [21 Cdo 1012/2016](#), uveřejněném pod číslem 95/2019 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a v rozsudku ze dne 10. 6. 2020, sp. zn. [31 ICdo 36/2020](#), uveřejněném pod číslem 104/2020 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek. V nich zdůraznil, že veřejný pořádek představuje soubor pravidel, na nichž je třeba bezvýhradně trvat, majících původ v samotném právním řádu a nikoliv (oproti dobrým mravům) v etice. Jde o základní hodnotové a řídicí principy, bez nichž nemůže demokratická společnost fungovat a které jsou základem budování právního státu. Veřejný pořádek tak zahrnuje základní pravidla, jež jsou pro společnost a její fungování esenciální a na jejichž dodržování je nutné trvat bez ohledu na případnou aktivitu jednotlivců. Jde o pořádek „veřejný“, jehož zachování není ponecháno v rukách jednotlivce. Určení toho, co vše (jaká pravidla) veřejný pořádek zahrnuje, je především věcí zákonodárce. To, zda určité pravidlo chrání veřejný pořádek (lze je považovat za součást veřejného pořádku), se podává zejména z jeho smyslu a účelu. Proto lze smysl a účel zákona, který byl právním jednáním porušen, považovat za jedno z kritérií pro závěr o absolutní či relativní neplatnosti právního jednání.

17. Ustanovení o nájmu bytu a domu představují zvláštní úpravu nájmu sloužícího k zajištění bytových potřeb nájemce a členů jeho domácnosti, přičemž jde o relativně kogentní úpravu. Zákon v § 2235 odst. 1 o. z. stanoví, že se nepřihlíží k ujednáním zkracujícím nájemcova zákonná práva. Smyslem této zvláštní úpravy je zabránit sjednání nepřiměřených podmínek a svévolnému jednání ze strany pronajímatele vůči nájemci, který je chápán jako slabší strana. Zvýšená ochrana nájemce je pak dále zdůrazněna úpravou zakázaných ujednání v § 2239 o. z.

18. Ochrana nájemce bytu jako slabší smluvní strany na našem území existovala již za první republiky (srov. zákony o ochraně nájemníků č. 275/1920 Sb., č. 130/1922 Sb. a č. 85/1924 Sb.) a byla obnovena od 1. 1. 1992 i v zákoně č. 40/1964 Sb. občanském zákoníku, zákonem č. 509/1991 Sb., kterým se mění, doplňuje a upravuje občanský zákoník. Projevovala se mimo jiné i v zákazu bezdůvodného zvyšování nájemného (jeho regulací) a také v tom, že pronajímatel mohl nájem bytu vypovědět jen ze zákonem stanovených důvodů a jen s přivolením soudu. Souhlas soudu byl posléze od 1. 4. 2006 zčásti (u některých výpovědních důvodů) nahrazen možností vypovědaného nájemce podat u soudu žalobu na určení neplatnosti výpovědi (srov. zákon č. 107/2006 Sb., o jednostranném zvyšování nájemného z bytu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů).

19. Je tak zřejmé, že ochrana nájemce při zajištění jeho bytových potřeb je u nás v demokratickém státě v jeho právním řádu zakotvena dlouhodobě, proto ji lze považovat také za součást veřejného pořádku.

20. Nájemce chrání i současná právní úprava skončení nájmu formou výpovědi pronajímatele, který může nájem bytu vypovědět pouze z důvodů v zákoně taxativně vymezených. Výrazem

této ochrany je i zakotvení poučovací povinnosti pronajímatele o právu nájemce domáhat se u soudu přezkoumání oprávněnosti výpovědi jako jedné z povinných náležitostí výpovědi z nájmu bytu, jejíž absence způsobuje neplatnost výpovědi. Možnost nájemce bytu domáhat se přezkumu oprávněnosti výpovědi je jedním z klíčových ustanovení bytového práva, neboť pro garanci práva nájemce bytu (jako slabší strany) je důležité nejen omezení výpovědních důvodů, ze kterých může pronajímatel nájem vypovědět, ale právě i existence možnosti soudního přezkumu tvrzeného výpovědního důvodu. Vzhledem k tomu, že nesplnění poučovací povinnosti je porušením kogentní normy na ochranu nájemce, který se tak včas nedozví o svém právu bránit se výpovědi u soudu, jeví se jako žádoucí, aby neúplná výpověď z nájmu bytu nevyvolávala žádné právní následky. To ostatně zdůrazňuje i samotný text zákona, který výslovně spojuje absenci poučení s neplatností. Proto dovolací soud dospívá k závěru, že výpověď z nájmu bytu ze strany pronajímatele, která neobsahuje poučení o právu navrhnout soudní přezkum oprávněnosti výpovědi a poučení o lhůtě, v jaké má žalobu podat, je neplatná absolutně (§ 588 o. z.), neboť porušení ustanovení § 2286 odst. 2 o. z. je nejen v rozporu se zákonem, ale zjevně narušuje i veřejný pořádek [srov. shodně Hulmák M. a kol., Občanský zákoník VI, Závazkové právo, Zvláštní část (§ 2055 – 3014). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, str. 452 – 454, nebo Švestka, J., Dvořák, J, Fiala, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek V. (§ 1721 – 2520). 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, str. 1278 a násl.]. Ke stejnému závěru dospěl Nejvyšší soud i ve shora zmíněném rozsudku ze dne 18. 3. 2019, sp. zn. [26 Cdo 2199/2018](#), a ve prospěch závěru o absolutní neplatnosti svědčí i to, že soud má možnost při posuzování oprávněnosti výpovědi se zabývat i její (ne)platností (srov. [R 75/2018](#)), což obvykle také činí.

21. Protože rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu správný, dovolací soud – aniž ve věci nařídil jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.) – dovolání zamítl [§ 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř.].

22. Dovolací soud nepřehlédl ani sdělení dovolatelky, že dovolání podává proti „všem výrokům“ rozsudku odvolacího soudu, tj. jakoby i proti nákladovým výrokům. Zastává však – s přihlédnutím k jeho obsahu (§ 41 odst. 2 o. s. ř.) - názor, že proti uvedeným výrokům ve skutečnosti nesměřuje, neboť ve vztahu k nim postrádá jakékoli odůvodnění; navíc dovolání proti těmto výrokům by ani nebylo objektivně přípustné [§ 238 odst. 1 písm. h) o. s. ř.].



## č. 20

**Přípustnost odvolání podle § 202 odst. 2 o. s. ř. je posuzována ve vztahu k žalobě i vzájemnému návrhu samostatně.**

### ***Přípustnost odvolání, Bagatelnost***

*§ 202 odst. 2 o. s. ř., § 97 odst. 1 o. s. ř., § 97 odst. 2 o. s. ř.*

*Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 11. 2023, sp. zn. [17 Co 60/2023](#), ECLI:CZ:KSUL:2023:17.CO.60.2023.11*

č. 20

*Krajský soud odmítl odvolání žalovaného proti části výroku I rozsudku Okresního soudu v Děčíně ze dne 20. 12. 2022, sp. zn. 21 C 72/2017, již mu bylo uloženo zaplatit žalobkyni 4 518,65 Kč a nahradit žalobkyni náklady řízení 70 935,91 Kč, a potvrdil tu část výroku I rozsudku Okresního soudu v Děčíně ze dne 20. 12. 2022, sp. zn. 21 C 72/2017, kterou byla žalovanému uložena povinnost zaplatit žalobkyni 2 420 Kč na náhradu nákladů řízení o vzájemném návrhu.*

### **I.**

#### **Dosavadní průběh řízení**

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalovanému zaplatit žalobkyni částku 4 518,65 Kč a dále nahradit náklady řízení ve výši 73 355,91 Kč (výrok I) a zamítl vzájemný návrh žalovaného na zaplacení částky 15 000 Kč (výrok II).

### **II.**

#### **Odvolání a vyjádření k němu**

2. Proti rozsudku podal žalovaný odvolání, a to do výroku I, přičemž uvedl, že soud vycházel ze skutkových zjištění, jež v provedeném dokazování nemají oporu, nesprávně hodnotil důkazy a nepřihlédl ke všemu, co vyšlo v řízení najevo. Zejména dospěl k nesprávnému skutkovému závěru, že žalovaný byl vůči žalobkyni v postavení dlužníka. Dále žalovaný namítal, že rozsudek soudu prvního stupně spočívá na nesprávném právním posouzení, především nesprávné aplikaci ustanovení § 2054 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, kdy dle názoru žalovaného mohou účinky citovaného ustanovení nastat pouze v případě, kdy dobrovolně plní speciální subjekt, tedy dlužník.

### **III.**

#### **Přípustnost odvolání**

3. Podle § 202 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), odvolání není přípustné proti rozsudku vydanému v řízení, jehož předmětem bylo v době vydání rozsudku peněžité plnění nepřevyšující 10 000 Kč,

k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží; to neplatí u rozsudku pro uznání a u rozsudku pro zmeškání.

4. Podle § 97 odst. 1 o. s. ř. žalovaný může za řízení uplatnit svá práva proti žalobci i vzájemným návrhem.

5. Podle § 97 odst. 2 o. s. ř. vzájemný návrh může soud vyloučit k samostatnému řízení, jestliže by tu nebyly podmínky pro spojení věcí.

6. Odvolání je řádným opravným prostředkem přípustným proti všem rozhodnutím soudu prvního stupně, nestanoví-li zákon jinak. Jednu z výjimek všeobecné přípustnosti odvolání představuje odvolání proti rozsudkům vydaným v tzv. bagatelních věcech, kdy výše plnění, jež je předmětem sporu, nepřevyšuje 10 000 Kč. Účelem vyloučení odvolání v bagatelních sporech je odstranění průtahů v uspokojení oprávněných pohledávek věřitelů v méně významných věcech, v nichž ke správnému a spravedlivému rozhodnutí postačuje řízení v jediném stupni (srov. důvodovou zprávu k zákonu č. 30/2000 Sb., bod 264 části první).

7. Vymezení předmětu sporu je zcela v dispozici žalobce. Uplatní-li žalobce jednou žalobou více práv (nároků) se samostatným skutkovým základem (tzv. objektivní kumulace), je pro posouzení bagatelnosti sporu rozhodný součet takto uplatněných plnění (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 27. 9. 2016, sp. zn. [IV. ÚS 3153/15](#), či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2016, sp. zn. [21 Cdo 3480/2015](#)). Uvedený závěr přijatý za právní úpravy účinné do 29. 9. 2017, se uplatní i v poměrech právní úpravy po změně občanského soudního řádu provedené zákonem č. 296/2017 Sb., neboť změnou ustanovení § 202 odst. 2 o. s. ř. bylo sledováno sjednocení úpravy přípustnosti odvolání a dovolání při omezení přípustnosti těchto opravných prostředků ve vztahu k rozhodnutím, jež nejsou rozhodnutími o peněžitém plnění, ač byla vydána v rámci tzv. bagatelního sporu (srov. důvodovou zprávu k zákonu č. 296/2017 Sb., bod 5 a 7 až 10 čl. I), a nikoli změna pravidel pro posuzování bagatelnosti sporu.

8. Jsou-li ke společnému řízení spojeny samostatné nároky více žalobců (v subjektivní kumulaci) na zaplacení peněžitého plnění, jež jednotlivě nepřevyšují 10 000 Kč, nepočítaje v to příslušenství, není dle § 202 odst. 2 o. s. ř. přípustné odvolání proti rozsudku vydanému ve společném řízení o všech těchto nárocích, byť v souhrnu výši 10 000 Kč přesahují. To platí i v případě odvolání podaného žalovaným, jímž se napadá rozsudek vydaný ve společném řízení o všech jednotlivých nárocích více žalobců, o nichž bylo rozhodnuto rozsudkem vydaným ve společném řízení (srov. právní větu formulovanou občanskoprávním a obchodním kolegiem Nejvyššího soudu při přijetí usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 03. 2018, sp. zn. [91 Co 461/2017](#) k publikaci ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 46/2019).

9. V posuzované věci se nejedná ani o jednu ze shora uvedených situací. Vzhledem k tomu, že předmět sporu vymezuje žalobce, který při podání žaloby zvažuje (může zvažovat) též to, zda proti rozhodnutí soudu prvního stupně budou či nebudou přípustné opravné prostředky, do vymezení předmětu sporu žalobcem není žalovaný oprávněn zasahovat, řízení o žalobě a o vzájemném návrhu jsou relativně samostatná, jejich projednání v jediném řízení není (nemusí být) nezbytné, vzájemný návrh může být projednán v samostatném řízení a pro posouzení bagatelnosti sporu není (nemusí být) rozhodující (jen) souhrnná výše plnění, o něž v řízení jde, má odvolací soud za to, že přípustnost odvolání musí být posuzována ve vztahu k žalobě i vzájemnému návrhu samostatně.

10. Opačný závěr by žalovanému umožnil jednostranně procesním úkonem navýšit hodnotu předmětu sporu a prostřednictvím odvolání oddálit uspokojení oprávněné pohledávky žalobce, což by bylo v rozporu s účelem omezení podávání opravných prostředků v bagatelních sporech.

11. Vzhledem k tomu, že žalobkyně se v době vydání napadeného rozsudku domáhala zaplacení částky 4 518,65 Kč, není odvolání proti výroku I napadeného rozsudku v části, v níž bylo rozhodnuto o žalobě ve věci samé, přípustné.

12. Soud prvního stupně o nákladech řízení rozhodl v části výroku I napadeného rozsudku jak ve vztahu k žalobě, tak ke vzájemnému návrhu. S odkazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 2. 2018, sp. zn. [23 Cdo 4609/2017](#), stanovil pro každou věc, tj. věc uplatněnou žalobou i věc uplatněnou vzájemným návrhem, náhradu samostatně, a to ve výši 70 935,91 Kč (žaloba) a 2 420 Kč (vzájemný návrh), byť obě částky učinil součástí jednoho výroku. V bagatelní věci není odvolání přípustné ani proti výroku o nákladech řízení. Odvolání žalovaného proto není přípustné ani v části, v níž směřuje proti rozhodnutí o povinnosti žalovaného zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 70 935,91 Kč.

13. S ohledem na shora uvedené odvolací soud odvolání žalovaného v části uvedené ve výroku I tohoto usnesení odmítl [§ 218 písm. c) o. s. ř.].

14. Přípustným shledal odvolací soud odvolání žalovaného v části, v níž směřovalo proti části výroku I napadeného rozsudku, kterou byla žalovanému uložena povinnost zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení o vzájemném návrhu ve výši 2 420 Kč. V tomto rozsahu odvolací soud napadený rozsudek přezkoumal v mezích podaného odvolání, aniž by bylo třeba nařizovat jednání [§ 212, § 214 odst. 2 písm. e) o. s. ř.], a dospěl k závěru, že odvolání není v této části opodstatněné.

#### IV.

#### Důvodnost odvolání

15. Žalovaný žádá přiznat náhradu nákladů s tím, že o žalobě bylo rozhodnuto nesprávně. Touto námitkou však nijak nezpochybňuje závěr soudu prvního stupně, že ve vztahu ke vzájemnému návrhu má žalobkyně právo na plnou náhradu nákladů řízení o vzájemném návrhu. Vzájemný návrh byl (pravomocně) zamítnut, žalobkyně byla v řízení o vzájemném návrhu zcela úspěšná a má v souladu s § 142 odst. 1 o. s. ř. právo na plnou náhradu nákladů řízení o vzájemném návrhu.

16. Správnost napadeného rozsudku v části, v níž bylo rozhodnuto o nákladech řízení o vzájemném návrhu, se žalovanému zpochybnit nepodařilo, proto odvolací soud napadený rozsudek v této části potvrdil (§ 219 o. s. ř.).

17. V řízení o odvolání proti rozhodnutí o žalobě bylo odvolání žalovaného odmítnuto. Žalobkyně tak má právo na plnou náhradu nákladů řízení o odvolání proti rozhodnutí o žalobě (§ 224 odst. 1, § 146 odst. 3 o. s. ř.). Výše těchto nákladů činí 1 573 Kč a je představována odměnou zástupce žalobkyně za vyjádření k odvolání ve výši 1 000 Kč [§ 11 odst. 1 písm. k), § 7 bod 3. vyhl. č. 177/1996 Sb. – tarifní hodnota 4 518,65 Kč], náhradou hotových výdajů zástupce žalobkyně za jeden úkon právní služby ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 1, 4 vyhl. č. 177/1996

Sb.) a náhradou za daň z přidané hodnoty z odměny a náhrady ve výši 273 Kč (§ 137 odst. 1, 3 o. s. ř.). Tuto náhradu nákladů odvolacího řízení je žalovaný povinen zaplatit v zákonné lhůtě 3 dnů (§ 160 odst. 1 o. s. ř.) k rukám zástupce žalobkyně (§ 149 odst. 1 o. s. ř.).

18. Ve vztahu k řízení o odvolání proti rozhodnutí o vzájemném návrhu by měla žalobkyně rovněž právo na náhradu nákladů řízení, neboť byla zcela úspěšná (§ 224 odst. 1, § 142 odst. 1 o. s. ř.). Vyjádření k odvolání se ovšem týkalo jen řízení o žalobě, neboť žalobkyně se vyjadřovala pouze k odvolání ve věci samé a k nákladům řízení se nevyjadřovala. Z obsahu spisu tedy nevyplývá, že by jí v této souvislosti jakékoli náklady vznikly.

19. S ohledem na shora uvedené rozhodl odvolací soud o nákladech odvolacího řízení tak, jak je uvedeno ve výroku III tohoto usnesení.

## č. 20

### **Disentní stanovisko – JUDr. Roman Šebek, JUDr. David Vláčil**

Ustanovení § 202 odst. 2 o. s. ř. představuje výjimku ze zásady, že proti každému rozsudku soudu prvního stupně je objektivně přípustné odvolání. Jako takovou je tuto výjimku nutno vykládat spíše restriktivně. Rozhodným hlediskem je předmět (celého) řízení v době vydání (vyhlášení) rozsudku soudu prvního stupně, a to souhrn všech peněžitých plnění (jistina bez příslušenství) v tento okamžik, bez ohledu na to, jak se „dostala do hry“, utvořila předmět řízení, zda to bylo v důsledku žaloby či vzájemné žaloby. Byť jsem si vědom rozhodnutí [Rc 46/2019](#) pro případ samostatných nároků více žalobců (v subjektivní kumulaci) na zaplacení peněžitého plnění, nepovažuji právní závěr navrhovaného rozhodnutí za správný.